

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! År 1991 valdes jag för första gången in i riksdagen. Min politiska gärning sträcker sig nu över ett kvarts sekel. Det har varit 25 spännande år, och för mig som har utpekat 75 års ålder som målar för att sluta jobba är nu alltså bara halva min jobbresa gjord.

(Applåder)

Jag tror att det är nyttigt att byta spår i livet ibland.

Det har varit år präglade av stor förändring. I politiken har det handlat om alltmer rörliga väljare som önskar sig fler partier, som vill sända signaler och som nu har gjort så under flera år. Det har synts i Europapolitiken, men det har också synts i riksdagsval. Det som när jag kom in i politiken – eller strax före, åtminstone – beskrevs som ett fundament av fem fasta riksdagspartier har nu blivit åtta partier. Det var i ärlighetens namn nästan så att vi blev nio i det senaste valet.

När väljarna ändrar förutsättningar måste vi också ställa oss frågan hur det påverkar vår förmåga att styra Sverige. Det har av statsvetare kallats lite olika saker, men jag skulle vilja formulera det som att Sverige nu antingen får fungera som en förhandlingsdemokrati eller mer som jag själv och Alliansen har verkat, nämligen i form av en sorts kontraktsdemokrati.

Flera partier innebär att man måste lära sig att förbereda sig tillsammans med andra. Då kan man förbereda väljarna på vad som ska komma och dessutom tidigt få på plats reformerna som gör att du kan regera Sverige stabilt och långsiktigt. Det bygger tillit. Alliansen har dessutom visat sin förmåga att i regeringsställning därtill anpassa sig till föränderliga förutsättningar.

I ett Sverige som är alltmer öppet mot sin omvärld och där marknadslogik och företagscykler blir allt kortare måste också politiken sorteras in utifrån både när den behöver vara stark och när dess räckvidd bör vara mer begränsad. Allt kan faktiskt inte fixas med politik. För oss som står upp för människors rörlighet och människans rätt till en egen fri vilja följer av det att människor också måste kunna fatta egna beslut. Då landar det lite olika. Allt detta kan inte rättas till eller styras tillbaka av politiska beslut. Då hämmas människor och då hämmas samhällets utveckling.

Samtidigt behöver ett fungerande samhälle starka och demokratiska muskler. Det måste finnas väl övervägda beslut. Det måste finnas resurser.

Det måste vara ordning i statsfinanserna. På alla er som sitter här i kammaren ankommer det att hitta den rätta balansen, förstå att politik är viktigt och att dess förmåga och dess kraft måste säkras, men vara tydliga med att politiken både har och ska ha begränsningar i sin räckvidd.

Med 25 års perspektiv på politiken kan man konstatera att partimedlemmarna är färre men att intresset för politik snarare är större. Tempot har höjts i flera steg. Bevakningen av politiken växer med fler kanaler och når fler människor. En del av er här inne försöker följa allt, men en del väljer att följa lite. Det är på gott och ont, men det har också att göra med människors valfrihet.

Herr talman! Utanför Sverige ser vi också hur världen har förändrats de senaste 25 åren och hur nödvändigt det är i vår tid med internationellt samarbete. Vi har också internationella politiska muskler för att kunna göra skillnad i vår värld i helt avgörande frågor som frihandel, ekonomi, klimat, krig och fred, svält och utvecklingsarbete, katastrofer och humanitär hjälp.

Men det internationella samarbete som vi är så beroende av fungerar dock alltför sällan. Vi behöver FN, men vi ser samtidigt ett säkerhetsråd som är förlamat inför flera av vår tids värsta konflikter. Världen behöver fungerande internationellt samarbete. Det har vi visat exempel på i Europeiska unionen. Det är EU i dag som har de bäst fungerande multinationella politiska musklerna. Det ger resultat. Det ser vi i hanteringen av finanskrisen och i klimatfrågan. Det är naturligtvis viktigt att även EU gör rätt saker. Men jag tycker alltför ofta att vi ser hur inte minst partier i opposition ifrågasätter EU och strävar efter att åternationalisera.

Men våra enskilda länder är för små. Ensamma är vi alltför svaga för att kunna åstadkomma verklig förändring i de riktigt stora världsfrågorna. Vi behöver helt enkelt varandra, inte minst i vår tid.

Herr talman! Låt mig nämna tre stora samhällsförändringar som har skett sedan jag först gav mig in i politiken. Den första och viktigaste är att vi tog oss tillbaka. Nu har Sverige den starkaste ekonomin vi har sett och haft på 40 år. Det är en av de absolut viktigaste bedrifterna och en av de största investeringarna i Sveriges framtid. Det här är resultatet av reformer under ett par generationer politiker – Carl Bildt, Ingvar Carlsson, Göran Persson och alliansregeringen. Sverige är nu konkurrenskraftigt. Det är spännande. Det är framtidsinriktat. Det är på rätt spår.

Den andra förändringen är att jobbskaparmaskinen Sverige fungerar. Det imponerar och avviker från vår omvärld. Jobben växer till i Sverige, men samtidigt är jobbutmaningen gigantisk. Det handlar om effekter av globalisering, om ny teknik, om att våra samhällen måste utvecklas rekordsnabbt. Det har vi gemensamt med de flesta utvecklade länder, men Sverige har valt delvis egna lösningar.

Vi står upp för anständiga och sjysta löner för alla jobb, men det är alltså på en högproduktiv arbetsmarknad där i princip alla jobb som kommer till är alltmer krävande. Det betyder naturligtvis att jobben förändras och kraven höjs. Nu ska allt fler människor paras ihop med alltmer avancerade jobb på en helt ny arbetsmarknad. Det passar vissa men inte alla.

Det finns de som har svårt att få plats, som inte hänger med. Den utmaningen har vi kämpat med de senaste åren, och jag vill säga att den är näst intill omöjlig. Men arbetet måste fortsätta. Alla människor behövs, alla jobb behövs, och ingen ska tryckas undan eller hamna utanför. Jag är

övertygad om att alla människor vill och kan bidra utifrån sin egen förståelse och sina egna förutsättningar. Men då måste alla parter anstränga sig för att ge människor den chansen. Det är enda sättet att möta utmaningen.

Den tredje förändringen är öppenhet och tolerans. Det är påtagligt hur mycket mer vi har av detta i dag jämfört med för 25 år sedan. Tänk bara på hbtq-frågorna och vilken enorm förskjutning vi har sett. När jag kom in i riksdagen 1991 var det ett helt annat tonläge och klimat. Det fanns lite utrymme för dem som inte passade in i normen i riksdagen eller i Sverige i stort. I många partier var det näst intill omöjligt att vara öppet homosexuell. Det var helt enkelt inte accepterat. Många människor i Sverige levde hela sina liv utan att få vara öppna med vilka de är och vem de älskar.

Nu ser vi hur allt fler som älskar varandra också får gifta sig med varandra; visa sin kärlek. Det finns fortfarande utmaningar. Det är fortfarande svårt för många människor som möts av fördomar och intolerans. Vi har en bit kvar, men den utveckling vi har sett är fantastisk.

Jag tror att detta beror på många saker. En viktig nyckel till vårt öppna samhälle ligger i att vi också är öppna mot omvärlden. Det följer av vårt EU-medlemskap, av Europas demokratisering. När vi har öppnat vårt land och när andra länder gjort samma sak krymper världen. Vi svenskar reser. Vi är nyfikna och öppna för nya kulturer och intryck, för människors likheter och olikheter. Jag är stolt över den utvecklingen. Den gör Sverige starkt.

Vid sidan av allt detta goda ser vi dock en parallell utveckling, en oroande utveckling som vi inte är ensamma om i världen men som växer även i vårt land – främlingsfientlighet, vi-och-de-tänkande, att se världen i svart eller vitt, näthat och dåliga könsrolls beteenden också bland dagens ungdomar.

Det här är en utveckling att ta på allvar som bygger på missnöje, mistro och distans, okunskap och rädsla. Det hotar mycket av det som är fint med Sverige, men det ligger i våra egna händer att påverka.

Herr talman! Efter 25 år i politiken vill jag avsluta med att säga hur viktigt det är att ta ställning. Ni som sitter framför mig är folkvalda riksdagsledamöter. Ni har fått väljarnas förtroende att göra Sverige till ett bättre land. I fyra år ska ni göra en mängd val som får påverkan på människors liv och människors vardag. Ni kommer att fatta beslut som formar Sverige.

Den kanske viktigaste slutsatsen är, och jag vill rikta mig till hela svenska folket, till var och en: Sverige är fantastiskt, men hoten mot vårt öppna samhälle ska tas på allvar. Och det börjar hos er. Ni har alla ett ansvar att skapa det samhälle ni själva vill leva i. Bli inte vi eller de, bara vi. Tack ska ni ha!

(Applåder)

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! I Fredrik Reinfeldts sista debatt mot Göran Persson höll han sig kort i sin politiska kritik, och jag tänker hålla den traditionen. Jag tror definitivt att den förra regeringen utifrån sina perspektiv hade goda ambitioner med vårt land. Jag kan inte tilltro någon en ond ambition. Resultatet utifrån vårt perspektiv är dock magert, och vi har förberett oss inför en annan regeringspolitik.

Arbetslösheten har stigit, ungdomsarbetslösheten har stigit, långtidsarbetslösheten likaså, och sjukskrivningarna har dess värre vänt uppåt igen trots att vi nu har 80 000 människor utförsäkrade. Överskott har vänts till underskott, och vi kan se att skolresultaten i Sverige rasar mer än i något annat OECD-land.

En god sak tror jag att detta ändå kommer att föra med sig, och det är att det kommer att dröja länge innan skattesänkningar och privatiseringar presenteras som lösningen på alla samhällsproblem.

Herr talman! Nu tänker jag lägga partipolitiken åt sidan. Fredrik Reinfeldt har varit landets statsminister i åtta år. För det har Fredrik Reinfeldt vår respekt och min stora respekt. Han har skött det uppdraget med stor seriositet och med respekt för uppgiften. Han har varit en god representant för Sverige utomlands, inte minst under den tid då Sverige var ordförandeland i Europeiska unionen.

Jag har stor respekt för Fredrik Reinfeldt, självfallet, i första hand som människa – det är det viktigaste – men också som ideolog och politiker. Jag önskar från hjärtat Fredrik Reinfeldt stor lycka i den framtida arbetsuppgiften, vilken den än må vara.

Eftersom vi har hört att Fredrik Reinfeldt är en stor musikfantast överlämnar vi biljetter till Jonas Gardells *Livet är en schlager* som gåva från det socialdemokratiska partiet. Tack för samarbetet!

(Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det finns givetvis mycket man skulle kunna säga om det som Fredrik Reinfeldt alldeles nyss sade om sin politiska gärning under 25 år, varav åtta år som statsminister. Det finns kanske ingen anledning att göra det här och nu. Det här är Fredrik Reinfeldts sista debatt, och då vi ska tacka av den före detta statsministern.

Det finns ganska mycket som inte förenar mig och Fredrik Reinfeldt i synen på hur det svenska samhället ska utvecklas och hur det svenska samhället har utvecklats. Där är vi inte överens, och det har säkert märkts under de fyra år som vi har mötts i olika typer av sammanhang, både här i riksdagen och medialt.

Sedan finns det säkert en del som förenar. Till exempel brukade jag säga till många ungdomsförbundare och andra unga blivande politiker angående förebild – jag tänker inte påstå att Fredrik Reinfeldt på något sätt egentligen har varit min förebild: Titta på Fredrik Reinfeldt därför att han har många, inte minst retoriska, fördelar. Han har en retorisk skicklighet som jag väldigt många gånger har imponerats av, inte minst under den period då Fredrik Reinfeldt utmanade Göran Persson om makten i regeringen. Det finns en del sådant.

Det finns också annat som förenar oss, och det är engagemanget för människor runt om i världen som har det svårt och som är på flykt, även om vi har lite olika ingångar där. Därför har jag i dag med mig som en liten gåva till Fredrik Reinfeldt ett gåvobevis på ett bidrag till FN:s flyktingorgan UNHCR. Det är tio vattendunkar gånger två, varma filter till syrier på flykt, skolpaket för barn, nötkräm till undernärda barn, familjetält med mera.

Stort tack för den här tiden!

(Applåder)

Anf. 4 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Även jag kommer att lämna den politiska debatten och föra den med Fredrik Reinfeldts allianskolleger. Men du, Fredrik Reinfeldt, har varit länge i denna kammare och haft många debatter. Som ung student analyserade jag ditt retoriska språk; jag tror att det var 20 år sedan. Du hade ganska nyligen blivit ordförande i ert ungdomsförbund. Jag konstaterade att det var ett slagkraftigt språk, och det har vi mött under alla många och långa år.

Under den senaste mandatperioden har vi mötts i ett par sammanhang som jag har uppskattat väldigt mycket, och det har varit när vi har vårdat och förvaltat den migrationspolitiska överenskommelse som våra två partier bestämde att ingå efter förra valet, för att undvika en situation där man i denna kammare skulle vara beroende av partier som Sverigedemokraterna för att genomföra reformer på det migrationspolitiska området. I de samtalen – vi har inte alltid haft samma åsikter, utan våra partier har knådat i den överenskommelsen en del – har vi i slutänden varit eniga i att det var viktiga steg för Sverige att ta när vi gav papperslösa barn rätt till skola och rätt till sjukvård och när vi såg på lagstiftningen ur ett humant perspektiv och såg att Sverige i den situation som råder i världen måste stå upp för öppenhet och humanism.

Herr talman! Fredrik Reinfeldt har lagt sig vinn om att modernisera Moderaterna med projektet Nya moderaterna. Det finns många som har analyserat det projektet. En sak som jag har noterat i det är Fredrik Reinfeldts iver att resa runt i landet och träffa många människor på väldigt många arbetsplatser, gärna unga. Det tror jag har varit ett mycket viktigt arbetssätt som har inspirerat i politiken i stort. Man kan träffa människor och se många olika sammanhang. Vi har ett fantastiskt land.

Från Miljöpartiet vill vi i dag ge en liten inspirationsbok, inspiration att också se andra delar av Sverige som kanske inte har hunnits med, nu när lite mer tid ges. *Sveriges nationalparker*, Sveriges nationalklenoder, är en bok med många fina bilder som ger inspiration och som jag nu vill överlämna.

(Applåder)

Anf. 5 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Nu vänder jag mig direkt till Fredrik Reinfeldt.

Ord som arbetslinjen, ordning och reda, öppenhet, frihet och handel är starkt förknippade med dig. Under dina 25 år i politiken, varav 11 som partiledare och 8 som statsminister, har dessa ord varit oerhört vägledande för hur Sverige ska utvecklas och har utvecklats.

I Fredrik har jag haft både en vän och en kollega. Vi har skrattat ihop. Vi har tagit tuffa beslut ihop. Vårt ömsesidiga givande och tagande har bidragit till en starkare och bättre politik. Genom Alliansen har vi förändrat Sverige till att bli mer företagsamt och mer öppet, att ha mer fokus på kunskap i skolan och att bli mer grönt.

Vi satte fokus just på kunskapen i skolan och på utveckling i alla delar av landet. Vi underlättade vardagspusslet för tusentals barnfamiljer genom RUT-avdraget. Vi satsade på välfärden, och 340 000 jobb växte fram under din tid som statsminister.

Gemensamt påbörjade våra partier resan för att förbättra Sverige – en resa som för min del nu fortsätter i opposition och för din del innebär att

söka nya utmaningar i andra sammanhang. Du kan med stolthet se tillbaka på dessa år, för vi har gjort något historiskt.

Jag har alltid känt ditt fulla förtroende, och du har alltid haft mitt. Vi har tillsammans i Alliansen hållit socialismen stängden i åtta år, och det är ett arv som vi kommer att bära vidare: värderingar om företagsamhet, frihet och kunskap och värdet av arbete.

Fredrik Reinfeldt är en respekterad ledare i världen. Som statsminister har han tagit Sverige genom den djupaste ekonomiska krisen sedan 1930-talet. Många svenskar har inte ens märkt av det stålbad som Europa har gått igenom.

Jag skulle vilja tacka dig, Fredrik, för vänskapen och för allt som du har gjort för Sverige. Platsen i historieböckerna är given.

Under de mest intensiva dagarna i valrörelsen var jag imponerad av dig, för trots att det var intensivt hade du alltid tid för dina barn. Du gick hem, du lagade mat, du fixade och du hade alltid tid där – det var en sådan där extra grej som jag noterade. Du är en fantastisk människa, Fredrik!

Från Centerpartiet får du en gryta och kött och korv – en korvgryta. Jag hoppas att du kan göra många fina mästerverk med grytan i framtiden. Stort tack!

(Applåder)

Anf. 6 FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det må vara så att jag hann med att laga mat i valrörelsen. Men jag har inte lyckats överföra min kärlek till falukorv till hela min omgivning, så det kommer huvudsakligen att bli jag själv som kalas på det här.

Jag vill säga till alla att jag respekterar alla mina politiska motståndare – det tycker jag att man ska göra. Men jag vill vara tydlig med att säga att man i politiken också får vänner, och man jobbar och sliter tillsammans under många långa år, precis som Annie beskrev. Jag vill bara säga hur viktigt och hur ovanligt det är i vår tid att man kan lära känna varandra över partigränser, arbeta nära varandra och åstadkomma resultat.

Det är inte så att vi alltid har träffats till fest och trevnad – det har huvudsakligen varit till förhandlingar och till provningar. Men det är någonting man bär med sig. Jag kan säga till Annie, till Göran och till Jan att det har varit en fantastiskt imponerande resa. Det är med stor tacksamhet och glädje jag konstaterar att ni fortsätter ett viktigt värv för Sverige. Tack ska ni ha!

(Applåder)

Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ledamöter! Vi tycker olika om mycket, och vi har haft många konflikter. Men i dag vill jag tacka dig, Fredrik Reinfeldt.

Du ska veta att du är en motståndare som vi respekterar. Du ska veta att vi har studerat er i Nya moderaterna noga, och kanske har vi också lärt någonting av att göra det.

Det är svårt att vara statsminister. Man har makt över mycket men ändå över ganska lite ibland. Vad gör man när det blir konflikter i omvärlden? Vad gör man när Maud har köpt på sig ett gaskraftverk i Holland? Man råder varken över naturkatastrofer eller över Lars Beckmans twittrande. Det finns så mycket man inte bestämmer över.

Att vara partiledare är tufft. Att vara partiledare och statsminister vet inte jag hur det är, men det är betydligt tuffare. Hur många tidiga morgnar, nästan nätter, har inte du klivit upp för att ta planet till Bryssel för de där mötena som inte är så flärdfulla och så roliga när man väl sitter där för 18:e gången? Hur påpassad är man inte? Hur många tal och middagar sitter man inte på där man längtar efter sin familj och sina vänner, eller att få se den där matchen med Djurgården?

Nu hoppas jag att du får tid för allt det där, Fredrik.

Jag vill också uttrycka min politiska respekt. Du valde att aldrig backa ned mot rasisterna. Du schackrade aldrig med de grundläggande värderingarna om främlingsfientlighet. Det finns högerpartier som har gjort det. Det har varit dåligt för de partierna. Det har varit dåligt för de länderna. De har satt en boll i rullning i en utförsbacke. Jag hoppas att Moderaterna vårdar det arvet efter dig, Fredrik Reinfeldt, för det hedrar dig.

Vad ska man ge för present till en avgående statsminister? Ja, en bra bok, *Reinfeldteffekten*, skriven av Vänsterpartiets partisekreterare Aron Etzler. En dag kanske du får tid att läsa den.

(Applåder)

Anf. 8 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Precis när jag blev politiskt aktiv 1976 inträffade en tidsperiod på 20 år – det förstod jag ju inte då, men i dag ser jag det – när det var ganska tätt med borgerliga regeringar. Men de sprack allihop – på kärnkraften, på Öresundsbron, på skatteskalor.

En av de viktiga saker som du har utträttat i politiken är att du insåg, liksom andra borgerliga partier men under ditt ledarskap, att om detta ska funka för det borgerliga Sverige i framtiden måste vi klara av att hålla ihop. Vi kan inte slitas isär när vi får regeringsmakten, för då får vi inte folkets förtroende återigen. Skapandet av Alliansen är det mest strategiska du har gjort för Sverige utifrån ett borgerligt och liberalt perspektiv.

Under åtta års tid har man ändrat skatteskalor och ändrat betygssystem. Men en ny regering kan ändra tillbaka allt det där – vad är egentligen bestående? Det som verkligen håller i längden är inte de beslut som bara fattas här. Nej, det är när man medverkar till värderingsförändringar som gör att saker och ting inte längre går att rubba – därför att värderingarna har förskjutits.

Arbetslinjen är så förankrad i dag att ingen vågar ifrågasätta den. De som har sex timmars arbetsdag på sina program döljer det i valrörelserna numera, för de skäms för det.

Det är i mycket stor utsträckning din personliga förtjänst: först förändringen av ditt eget parti och sedan förändringen av hela samhällsdebatten på dessa punkter. När man värderar detta långsiktigt i framtiden kommer det att ses som den allra största insatsen du gjorde.

”Öppna era hjärtan” var också, precis som många har sagt, ett mycket modigt ställningstagande, inte minst mot bakgrund av ditt eget partis tidigare ställningstaganden, före ditt ledarskap.

Eftertänksamhet – det blir nästan aldrig fort och fel. Det du gör är eftertänksamt och klokt. Mätningar visar nu att förtroendet för den svenska statsmakten under din tid har ökat substantiellt och tydligt. Jag tror att det i hög grad går att återkoppla till ditt personliga ledarskap.

Jag är mycket stolt över att ha fått vara en del av din regering och över vårt samarbete under dessa åtta år. Jag önskar dig lycka till i framtiden.

Nu slipper du det blaskiga kaffet på Rosenbad som vi har druckit varje torsdag, som andra nu får dricka, och du ska få njuta av riktigt kaffe i framtiden.

Dessutom vill jag visa hur vi allianspartikolleger ser på dig på vanlig svenska: Det står "Världens bästa kompis" på denna tröja.
(Applåder)

Anf. 9 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Här får man äntligen möjlighet till replik, och så blir det sådant här.

Om jag funderar på hur en politiker bör vara tänker jag mig några viktiga egenskaper. Det bör vara en person som är klok, kunnig, noggrann, konsekvent, omdömesgill och uthållig. Det går att hitta fler sådana begrepp som vi, oavsett partifärg, vill ska vara kännetecknande för dem som är ledare för våra partier och för vårt land.

Fredrik Reinfeldt har verkligen alla de här egenskaperna. Han är en person som har gjort en unik politisk gärning i svensk politik under en väldigt lång tid, och han är den i modern tid längst sittande borgerliga statsministern.

Det här visar vilken unik person Fredrik är när det gäller att kunna samla och nå kompromisser utan att ge vika i fråga om vad som är målet. Fredrik har tagit ett mycket stort ansvar i sitt eget parti, i alliansbygget och för Sveriges del.

Vi har jobbat tillsammans hundratals, kanske tusentals timmar. Vi har tillsammans under din ledning, Fredrik, byggt om Sverige till ett bättre land att leva i. Arbetslinjen är ett begrepp som kommer att leva vidare. Den har gjort det möjligt att förstärka och utveckla välfärden på ett alldeles fantastiskt sätt. Det valmanifest som vi har presenterat och som vi alliansföreträdare i riksdagen kommer att fortsätta kämpa för heter *Vi bygger Sverige*.

Fredrik, du är en lagbyggare, en byggare i politiken när det gäller allianser och samarbete. Jag hoppas att du vill fortsätta vara den byggaren i de sammanhang där du kommer att finnas. Jag antar att det verktygsbälte du har börjar bli utslitet, så det är dags att satsa på ett nytt. Vi fortsätter att bygga Sverige. Tack, Fredrik!

(Applåder)

Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag vill börja i den syriska gränsstaden Kobane. Där står nu mycket hårda strider mellan IS och kurdisk militär, och det är många som fruktar en fullkomlig massaker. Det är dags att stå upp för de civila i Kobane, i Syrien i sin helhet och i Irak. Världssamfundet måste stärka sina insatser för att bekämpa den här vedervärdiga sekten. Vi ska göra allt i vår makt för att stoppa IS.

Samtidigt brottas världssamfundet med ebolautbrottet. Sverige har en beredskap och är redo att bistå med det stöd som krävs för att bemöta detta fruktansvärda virus. Våra tankar går naturligtvis till de drabbade, och vi sluter upp bakom de hjältar som hjälper de drabbade.

(Applåder)

Herr talman! Vi lever nu i en global tid. För bara några generationer sedan var vi ett slutet land. Tillgången till omvärlden var reserverad för en rik och högutbildad elit. Nu har vi öppnat oss. Nu har vi affärsavtal. Vi har vänskapsband. Vi har familjerelationer som sträcker sig över kontinenter.

Visst, det skapar utmaningar. En kris på USA:s finansmarknad kan göra att en sjuksköterska i Sverige får färre kolleger. En skörd i södra Afrika styr priset på svenska bönders grödor. Men framför allt skapar det möjligheter. En innovation i Asien kan skapa jobb åt svenska industriarbetare. Och tänk att ett barn med en läsplatta sitter med världens samlade kunskap i sitt knä.

Våra arbeten, våra liv, luften som vi andas, maten som vi äter – allt är en del av globala skeenden. Det finns ingenting som är isolerat, och det enda vi är säkra på är att allt detta också kommer att förändras.

Den här utvecklingen är ett faktum. Det finns ett fåtal ledare runt om i världen som försöker sluta sina länder för omvärlden, och deras resultat är bara ökad fattigdom och mer förtryck. Sverige har i stället tagit del av utvecklingen, drivit på den och välkomnat den. Därför har vi också belönats rikligt med ökad handel, kunskapsutbyte, rikedom och framför allt en ökad frihet att obegränsat ta del av vår omvärld.

Frågan som vi däremot måste ställa oss är: Har den här friheten delats av alla i Sverige? Delas den just nu av alla i Sverige? Där är svaret nej. Under högerregeringens tid vid makten ökade osäkerheten. Arbetslösheten steg. Färre barn klarar skolan, och välfärden har urholkats. Klyftorna växte. Det skapar missnöje, rädsla och oro.

Vår väg framåt för att hålla ihop vårt land är att möta detta. Alla ska nämligen kunna känna sig som vinnare i en global tid.

Därför vill jag i dag tala om det svenska löftet. Det är det löfte som vi ska ge varandra i Sverige. Det är huvudparagrafen i vårt samhällskontrakt. Det är det som säkrar att alla kan ta sig fram i en global värld.

Jag tror att det här löftet ska innehålla minst tre delar. Den första är kunskap. Varje barn ska kunna lära sig och utvecklas till en fri, stark och kunnig individ i en världsledande skola. Varje ungdom ska få nycklarna till både samhällslivet och yrkeslivet. I dag krävs det ännu mer. Du måste kunna studera vidare, byta karriär och bilda dig under hela livet. Kunskap har helt enkelt blivit den globala ekonomins främsta konkurrensfördel, och jag vill att det svenska löftet ska innehålla och innebära att den möjligheten delas av alla.

Den andra delen är tryggheten. Tryggheten krävs i en värld av ständig förändring. Trygghet är att inte ständigt behöva gå och vara rädd för att bli arbetslös, eftersom arbetslösheten pressas tillbaka av en aktiv näringspolitik. Trygghet är att kunna starta ett nytt företag och pröva sina idéer. Trygghet är möjligheten till en bra bostad och samhällsservice i hela vårt land. Du ska så långt det någonsin är möjligt kunna känna trygghet i sjukdomens oro, i föräldraskapets lycka och på ålderns höst. I vår tid är trygghet också att leva i ett ekologiskt hållbart samhälle. Det är viktigare än någonsin, och det ska vara en grundmurad del av det svenska löftet.

Den tredje delen är jämlikheten. Hur ska man kunna ta sig fram i en global ekonomi om man hålls tillbaka av fördomar och förlegade normer? Du ska ha rätt till goda möjligheter i livet, oavsett vem du är och var du kommer ifrån. Din väg framåt ska inte hindras av ditt kön eller din hudfärg,

din bakgrund eller din kropps funktion, vem du älskar eller hur mycket dina föräldrar tjänar.

Detta, herr talman, ser jag som tre viktiga delar som utgör det svenska löftet. Det löftet – så kan man koncentrera budskapet i detta – är ett fritt liv i en global tid.

(Applåder)

Vi står nu i en brytningstid, då vi ska avgöra Sveriges väg framåt i den globala ekonomin. Några har föreslagit lägre löner, mindre välfärd, försämrad arbetsrätt, kortare utbildningar och lågkvalificerade jobb.

Jag är övertygad om att vi måste göra precis tvärtom. Kunskapen, tryggheten och jämlikheten ska inte försvagas utan förstärkas. Det är bara så vi kan stärka vår omställningsförmåga och därmed landets konkurrenskraft. Bara så kan vi vända det som i dag anses vara enbart svåra utmaningar, nämligen klimatomställningen, demografin och den växande konkurrensen. Bara så kan vi vända detta till stora möjligheter.

Sverige kommer aldrig att bli störst. Sverige kan aldrig bli billigast. Men om vi samarbetar kan Sverige bli bäst. Vi ska inte sparka nedåt; vi ska hjälpa varandra framåt.

(Applåder)

Det svenska löftet tål att jämföras med den amerikanska drömmen. Det är en dröm som är beundrad runt om i hela världen. Men för alldeles för många styrs möjligheten till kunskap och trygghet fortfarande efter plånbok. Därför växer fortfarande ojämlikheten. Den amerikanska drömmen förblir ofta just en dröm, en dröm som aldrig blir verklighet.

Där är det svenska löftet unikt. Det kan göra oss världsledande. Det svenska löftet ska nämligen inte vara någonting som vi bara drömmer om. Det är någonting som vi ska förverkliga för varandra tillsammans.

Det här är självklart inte någonting som jag kan lova Sverige. Det här är ett löfte som jag vill att vi ska ge till varandra. Det kan bara säkras om alla är med och bidrar med sin kunskap, sin vilja och sitt engagemang. Och jag vet att svenska folket vill vara med och skapa någonting som är större än de själva. Det gäller också ledamöterna i den här kammaren. Jag söker inte konflikt kring den här visionen. Jag söker samförstånd och samarbete.

Herr talman! Jag vill samla Sverige för att skapa det svenska löftet. Det här är vår främsta chans att skapa hopp där det nu råder hopplöshet och att skapa framtidstro där det nu råder förtvivlan. Det är ett löfte som gör att Sverige kan vara öppet och solidariskt och stå absolut främst i den globala ekonomin. Det är ett löfte som ska säkra rätten till ett fritt liv i en global tid. Låt oss förverkliga detta löfte med stolthet, självförtroende och en orubblig tillförsikt inför framtiden!

(Applåder)

Anf. 11 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Statsministern! Stefan Löfvens självförtroende är det inget fel på i alla fall – det kan vi konstatera. Han jämför sitt svenska löfte med the American dream. Vi får väl se hur det går med den saken.

Den minoritetsregering som Stefan Löfven nu har bildat är historiskt svag. Stödet för Stefan Löfven som statsminister är mycket lågt. Det såg vi inte minst i samband med prövningen här i kammaren för knappt en vecka sedan. Utifrån vad som då framkom i regeringsförklaringen och utifrån vad som har framkommit i en rad olika utspel från regeringen kring

olika överenskommelser undrar jag om Stefan Löfven förstår att han regerar på ett mycket svagt mandat.

Vi har hört utspel om obligatoriskt gymnasium. Vi har hört utspel om traineejobb i välfärden. Vi har hört utspel om energipolitiken. Vi har hört utspel om höjda inkomstskatter med mera. Det här är några exempel på områden där jag har väldigt svårt att se var i den här kammaren som Stefan Löfven ska hitta sin majoritet, som han rimligen måste ha för att kunna driva igenom den här politiken.

Senast häromdagen läste jag att Stefan Löfven avser att driva igenom vinstförbud i välfärden med stöd av Moderaterna och Folkpartiet. Det är kanske inte två partier som direkt har utmärkt sig och profilerat sig i just frågan om att införa vinstförbud i välfärden.

Herr talman! Jag har egentligen en ganska enkel fråga till Stefan Löfven. Hur tänker Stefan Löfven kring de här sakerna? Vilken är Stefan Löfvens plan för att ta ansvar för landet?

Det duger inte att stå i tv och utlova en handlingskraftig regering och sedan kasta fram olika önskelistor som man hoppas att andra här i kammaren vill ta ansvar för. Det är ansvarslöst att göra på det viset. Man måste förankra sin politik hos en majoritet här i riksdagen. Vilken är egentligen Stefan Löfvens plan för att ta ansvar för landet?

Anf. 12 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har under hela valrörelsen talat om precis denna situation. Det är därför jag inte har gått till val på att säga att det finns ett enda regeringsalternativ, ett enda sätt att hantera det parlamentariska läge som skulle uppstå. Jag har under hela valrörelsen talat om att vi alla, när de svenska väljarna har sagt sitt, är skyldiga att ta vårt ansvar och hantera det läget.

Vi har olika åsikter i en mängd frågor och kommer så att ha. Det betraktar jag som en stor styrka för demokratin. Vår uppgift är dock att se till att behandla de olikheterna så att vi för Sverige framåt. Det är därför som vi naturligtvis som regering lägger fram vår politik. Det är det här som vi tror på. Det är det här vi vill. Det är den här riktningen vi vill ha. Sedan har vi alla i den här kammaren att hantera det, också självklart den svenska regeringen.

En sak ska stå fullständigt klar, och det är att våra prioriteringar ligger fast. Det gäller att se till att svenskar kommer tillbaka i arbete, vuxna människor. Det gäller att se till att våra ungdomar får den absolut bästa starten på sina vuxna liv. De ska inte hamna i arbetslöshet. De ska inte hamna i långtidsarbetslöshet.

Det gäller för oss att titta på våra barn och säga: Ni ska få den bästa utbildningen för att ni ska komma in som starka och trygga individer i vuxenlivet. Ni ska få den nyckel som jag precis pratade om i mitt anförande.

Det gäller att se till att svenska folket vet att när tryggheten behövs, när man är sjuk eller behöver vård på äldre dagar, ska den finnas där. Och det gäller att se till att den ska finnas där på lika villkor. Det är vår mission. Det är det vi utgår från i den svenska regeringen. Vi tänker ta hit det till kammaren och säga: Detta är vår ambition. Har vi några gemensamma utgångspunkter som vi kan utgå från? Jag är helt övertygad om att de utgångspunkterna finns.

Vi har ett uppdrag här, att se till att föra Sverige framåt oavsett vad det parlamentariska läget är. Regeringen tänker ta sitt ansvar i detta.
(Applåder)

Anf. 13 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har svårt att se det som Stefan Löfven just presenterade som en plan. Det är just, precis som han själv sade, mer av visioner och ambitioner. Men faktum är att vi inte i första hand röstar om visioner och ambitioner här i kammaren, utan här röstar vi om konkret politik. Och det är den konkreta politiken som det nu är dags att ta ansvar för, Stefan Löfven. Och det är det jag frågar om.

Det är där Stefan Löfven har oerhört stora problem att ta ansvar, för han har bara stöd av 38 procent av svenska folket för sin regering. Samtidigt har Stefan Löfven tagit som sin absolut främsta utgångspunkt att isolera 13 procent av väljarna, att avfärda 13 procent av väljarna som mindre vetande, att kalla dem för fula saker och så vidare. Det har varit genomgående i hela valrörelsen.

Kvar finns egentligen fyra borgerliga partier som Stefan Löfven har att samarbeta med och att förankra sin politik hos. Då frågar jag igen, herr talman: Vilken är Stefan Löfvens plan för att ta ansvar för landet?
(Applåder)

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nej, jag har inte kallat svenska väljare för någonting. Där emot är jag tydlig med vad ditt parti står för.

Ni gör som så många andra har gjort genom åren. Ni utser syndabockar. Det är några vars fel det är att det ser ut som det gör i landet. Det här har skett i många tider. Många gånger har mäktiga politiker pekat ut en grupp, en som dessutom är lite utsatt och som kanske har svårt att försvara sig. Och så skyller man alla samhällsproblem på den. Det är det som talar emot ert parti, Jimmie Åkesson.

En sak är dock viktig: Detta har aldrig någonsin fungerat – aldrig. Det finns inget land i världen som har kunnat peka på någon framgång när man ger sig på en del av befolkningen. Det kommer Sverige heller aldrig att göra. Därför riktar jag mig till Sverigedemokraternas väljare och säger: Jag förstår. Jag ser hur ni har det. Men framgången är inte Sverigedemokraternas politik. Jag kommer att stå upp mot rasismen och främlingsfientligheten – alltid, alltid.
(Applåder)

Anf. 15 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! En av många saker som tydligt skiljer Socialdemokraternas och Alliansens politik åt är synen på hur jobb skapas. En särskild del i Socialdemokraternas så kallade jobbpolitik handlar om innovationer. Medan Sverige nu är världsmästare på innovation försöker Stefan Löfven bli världsmästare i att hitta på nya ord på gamla lösningar. Ord som innovationskatapulter, statliga investeringsplaner, nyindustrialiseringspolitik, industrikansler och innovationsråd ska fixa jobben och innovationerna. Men det är ord som snarare doftar planekonomi och östeuropeiskt 1980-tal än modern näringspolitik.

Det kanske kommer som en överraskning för Stefan Löfven, men det var inte politiker som fixade skiftnyckeln, blixtlåset, trepunktsbältet eller senare innovationer som Skype och Spotify. Det var företagsamma innovatörer och entreprenörer.

Omdömena om Socialdemokraternas politik har inte låtit vänta på sig. Innovationsrådet döms ut av professor Lars Calmfors, som sade: ”I bästa fall är det bara ord och gör ingen skillnad. I sämsta fall gör det skillnad, och då kan det vara skadligt.”

De få gånger Löfven nämnde företagandet i sin regeringsförklaring beskrevs det i negativa ordalag. Tillväxt gömdes under avsnittet om kultur. Att de flesta nya jobb skapas av de små och växande företagen har gått Löfven helt förbi.

Det här är också kärnan i varför Centerpartiet aldrig kan ställa upp på Socialdemokraternas politik. För Stefan Löfven, ivrigt påhejad av Jonas Sjöstedt, är företagaren skurken. För oss är hen hjälten.

Jag vill därför fråga Stefan Löfven: Varför är nationella investeringsplaner och en industrikansler bättre politik än att fortsätta att sänka kostnaderna och minska krånglet för landets småföretagare och entreprenörer? (Applåder)

Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vi får först komma ihåg den situation vi är i efter åtta år med en borgerlig regering. Då är arbetslösheten högre. Då är långtidsarbetslösheten högre. Då är ungdomsarbetslösheten högre. Arbetslöshet måste nämligen räknas på det sätt som alla räknar, det vill säga: Hur många skulle ha kunnat vara i arbete?

Allt det som ni berömmar er av att ha gjort har faktiskt inte lett oss framåt.

Om vi återgår till hur vi har det nu vill jag ändå påstå att Centerpartiet är precis som Socialdemokraterna: ett folkrörelseparti. Många gånger har våra två partier tagit ansvar för att se till att föra Sverige framåt. Vi har i dag, tycker jag, sammanfallande intressen i en rad olika frågor.

En sådan är att se till att hela Sverige kan leva, att vi kan utveckla vår svenska landsbygd. En annan sådan är att vi måste minska småföretagens kostnader för sjuklöneansvaret. En tredje sådan är hur vi ska stärka högskolorna runt om i hela landet.

Nu är det dock bara att konstatera att valrörelsen är över. Valdagen ligger bakom oss, och vi har ett valresultat att hantera. Väljarna har sagt sitt och har gett oss ett parlamentariskt läge. Det ska vi handla utifrån. Det är nu som vi förtroendevalda har möjlighet och skyldighet att visa de svenska väljarna att vi tänker ta det här på allvar. Det är dags att vi tar vårt ansvar. Det är dags att sluta hitta bara olikheter och i stället börja se vad det är för gemensamma ståndpunkter som vi kan utgå ifrån.

Jag nämnde några. Jag hoppas att vi kan föra en diskussion utifrån detta också fortsättningsvis här i kammaren. (Applåder)

Anf. 17 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Stefan Löfven har inlett sin karriär som statsminister med att avveckla Landsbyggsdepartementet, införa en lastbilsskatt, avskaffa

valfriheten för vanligt folk inom välfärden och tredubbla arbetsgivaravgifterna för unga människor. Utöver detta lägger man på 19 miljarder på de svenska företagen och tror att det ska skapa jobb.

Er jobb- och landsbygdspolitik är bara ord utan substans – det är bara käbbel. Jens Spendrup, Svenskt Näringslivs ordförande, gav också han det nationella innovationsrådet kalla handen. Spendrup sade att det handlar om ”statskapitalism där regeringen talar om var framtiden ligger”. Jag kan inte annat än hålla med honom.

Jag ger Stefan Löfven en chans till att svara på frågan: Varför lyssnar du inte på det svenska näringslivet? Hur tror du att 19 miljarder i ökade kostnader för företag kommer att leda till fler jobb och fler växande småföretag på landsbygden såväl som i städerna?

(Applåder)

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har ägnat ganska många år av mitt vuxna liv åt att arbeta i industrin, för industrin, för det svenska näringslivet. Är det någonting som jag har hört genom alla år från det att jag var rätt så ung facklig förtroendevald så är det behovet av att samarbeta och samverka. Det ska ske på lokal nivå. Det är där ute det händer på riktigt. Det är de entreprenörerna och de innovatörerna som faktiskt tar fram de nya produkterna som ska bli de nya storsäljarna.

Men det behövs också en nationell samling. Vi måste tro på Sverige. Vi ska visa att Sverige har självförtroende, och då ska man samlas. Om än några säger att de inte tror på innovationsrådet vet jag att det där också kommer att finnas företrädare för näringslivet. De som inte vill vara där ska naturligtvis inte vara där, men de som vill vara där ska komma. Dem vill jag sätta mig ned med och samtala om vad vi bäst gör för Sverige och hur vi ska utveckla vår kompetens och infrastruktur. Vad behöver vi göra för att stärka Sveriges konkurrenskraft?

Vi kommer att sitta där, och vi kommer att föra landet framåt.

(Applåder)

Anf. 19 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ledamöter i Sveriges riksdag! Under åtta år med borgerligt styre har vi fått en otrygg arbetsmarknad. På svensk arbetsmarknad utnyttjas löntagare från andra länder hänsynslöst till dåliga villkor. Många väntar på ett sms i telefonen som avgör om de har arbete i morgon eller försörjning i nästa vecka.

Det är dags att göra något åt det här. Det är dags att göra otrygga jobb till trygga jobb. Det är dags att göra jobb med ovärdiga villkor till arbeten med värdiga villkor.

Därför har jag tre konkreta frågor till statsminister Stefan Löfven. I regeringsförklaringen – alldeles utmärkt – står det att vi strävar efter ett socialt protokoll i Europeiska unionen. Min första fråga är: Är statsministern beredd att föreslå att riva upp lex Laval i den svenska lagstiftningen redan nu?

I regeringsförklaringen sägs det att man ska åtgärda de många visstidsjobben. Min andra fråga är: Är statsministern redo att lägga fram förslag om att ta bort anställningsformen ”allmän visstid” så att visstidsanställningar alltid ska motiveras?

Min tredje fråga gäller bemanningsbranschen. I dag är det lagligt att i Sverige säga upp gamla trotjänare på fabriken för att bemanningsföretagen ska vara inne dagen efter och göra deras arbete. Kan vi förvänta oss en proposition från Sveriges regering som gör någonting åt det här? (Applåder)

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Den förra regeringen införde en lagstiftning som gjorde det möjligt, dess värre, för oseriösa företag att dumpa löner och ge sämre anställningsvillkor för dem som jobbar i Sverige. Jag menar att det här är ett flagrant brott mot det vi kallar den svenska modellen. Lika och sjysta villkor ska gälla för alla som arbetar i vårt land.

Vi kommer att se till att riva upp lex Laval. Den är feltänkt. Det ska inte spela någon roll från vilket land du kommer när det gäller vilka villkor du ska ha. En arbetsgivare måste vara registrerad här och ha en fysisk eller juridisk person som de fackliga organisationerna kan förhandla med.

När det gäller visstidsanställningar har vi alltid haft dem, och vi kommer att behöva dem också i framtiden. Jag tycker att det är viktigt att arbetsmarknadens parter får se över detta, men vi är tydliga med att det inte är okej att stapla visstidsanställningar på varandra i all oändlighet. Ett sådant arbetsliv är inte framtidens arbetsliv. Svensk arbetsmarknad ska kännetecknas av trygghet. Du kan ha kortare anställningar. Det kan vara bra för dig, det kan vara bra för arbetsgivaren, det kan vara bra för båda parter, men det ska i slutänden råda trygghet.

När det gäller bemanningsbranschen är det också där bara att vara tydlig: Den kommer att finnas, för den tjänar sitt syfte. Men den är ju inte tänkt att undergräva tryggheten på svensk arbetsmarknad för dem som nu finns i jobben på ett sådant sätt att man först säger upp människor och sedan tar in bemanningsbranschen på precis de jobb som utfördes.

Även den frågan menar jag dock att parterna måste få möjlighet att titta på och sedan återkomma med vad de vill göra. Vi ska ha en trygg arbetsmarknad i Sverige, och jag tror att allt fler arbetsgivare kommer att inse att i konkurrensen om den framtida arbetskraften gäller det också att ha sjysta villkor. Vi ska se till att den svenska modellen efterlevs.

(Applåder)

Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar statsministern för svaren. Vi verkar vara helt överens om lex Laval; vi samarbetar gärna om att ta bort den lagstiftning som genomfördes av den borgerliga regeringen.

När det gäller visstidsanställningarna är det självklart att visstidsanställningar är både nödvändiga och positiva. För många är det en väg in på arbetsmarknaden. Men det ska finnas en anledning till att man använder sig av en tillfällig anställning – mycket att göra, eller att det är ett vikariat. I dag ser vi hur man sätter i system att ersätta fasta jobb med tillfälliga anställningar. Ett verktyg för att sätta detta i system är anställningsformen allmän visstid. Avser verkligen inte regeringen att ta bort den anställningsformen? Är det inte rimligt att visstidsanställningar har ett motiv?

Det andra är bemanningsbranschen. Ja, man kan hoppas att parterna löser sådant, men det har inte skett. I dag är det i Sverige okej att säga upp

människor för att dagen efter, på deras egen arbetsplats, ta in någon bemanningsanställd för att göra deras jobb. Vi har haft en rad fackliga konflikter som har handlat om just detta. Är det inte dags för lagstiftning?

(Applåder)

Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har verkat en del i partssystemet på arbetsmarknaden. Även om man tycker att en sak är klockren och borde förändras på ett visst sätt kan det mycket ofta vara så att parterna på vissa områden ändå har slutit avtal som rör precis de här områdena. Det kan gälla både visstidsfrågan och bemanningsfrågan, där man har hanterat det på ett visst sätt för att hantera dagens lagstiftning.

Då är det utifrån vår utgångspunkt viktigt att ändå lyssna på parterna. Hur har man hanterat det hittills, och hur skulle man vilja se vägen framåt? Det kan nämligen skilja sig åt mellan olika branscher, och jag tycker att det är en bra huvudregel att se till att arbetsmarknadens parter – som trots allt har huvudansvaret – också får börja med att tala om hur de vill ha det. Vi ska lyssna på detta.

Anf. 23 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag har med mig en kolbit. Den är känd från den svenska valrörelsen.

(Applåder)

Det är stor efterfrågan på de här kolbitarna just nu, framför allt i Tyskland. Elproduktionen från stenkol och brunkol i Tyskland är nu tillbaka på samma nivå som under DDR-tiden. Det beror på en sak, nämligen att Tyskland har bestämt sig för att stänga ned den tyska kärnkraften. Det är orsaken.

Det var Tage Erlander, Olof Palme och Ingvar Carlsson som byggde upp den svenska kärnkraften. Det var för jobbens skull, och det var med stor medverkan och tillskyndan från LO. Det skedde i samarbete med flera av de borgerliga partierna, bland annat mitt eget. Det var för jobben, välfärden och miljön. Men så kom den 1 oktober 2014. Klockan var 17.26 när TT-meddelandet kom där den tillträdande vice statsministern gjorde uttalandet: Jag lovar det som står i vårt valmanifest – under mandatperioden kommer flera kärnkraftsreaktorer att stängas.

Lovar, flera reaktorer, under mandatperioden och stängas – det är inte en målsättning utan ett löfte. Hon lovar.

Sedan uttalar Stefan Löfven, när vi frågar, att nej – status quo ska gälla för kärnkraften fram till dess att man har överläggningar. Då var löftet som bortblåst.

Båda dessa besked kan rimligen inte vara riktiga samtidigt, Stefan Löfven. Är det så att det är statsministerns besked som gäller, eller är det den nya vice statsministerns besked som gäller? Du måste välja sida.

(Applåder)

Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Först och främst: Tysklands framtid vad gäller kolet ska vi nog vara lite försiktiga att uttala oss om. Jag har pratat med Tysklands vicekansler, och vi får se längre fram vad Tyskland gör för vägval.

När det gäller kärnkraften är jag alltid lika fascinerad. Kärnkraften kommer att finnas där under överskådlig tid, och jag förstår intresset för den. Men jag tycker och har sagt så många gånger – också i denna kammardebatt, tänkte jag säga – att den intellektuella nivån blir lite för låg om vi bara kan prata om ett energislag när vi pratar om energi.

Kärnkraften är viktig och kommer att vara viktig under lång, lång tid. Det är precis av det här skälet, alltså osäkerheten, som vi måste in i de samtalen. Det är precis av det skälet, för det kommer att vara väldigt få som vågar investera om de riskerar att få ändrade förutsättningar efter fyra nya år. Vem ska våga investera då? Här pratar vi om investeringar som ska ligga långt fram i tiden. Oavsett vilket energislag man förespråkar är det av precis detta skäl. Därför måste vi in i samtalen om detta.

Sedan kan man göra olika bedömningar av vad vissa beslut faktiskt betyder. När det gäller om ett kärnkraftverk kommer att behöva stängas eller inte kan bedömningarna vara olika. Regeringens uppgift är dock att utse en energikommission som ska se till att få i gång de samtal som aldrig kom i gång efter att ni slöt er överenskommelse. De samtalen måste leda till breda överenskommelser så att just de som tänker investera kan veta att det håller – att det är en energiöverenskommelse – oavsett vad Jan Björklund tror på.

En sak är klar, och det är att Sverige ska ha en långsiktigt hållbar tillgång till energi till konkurrenskraftiga priser. Det ska vi visa det svenska företagandet och det svenska näringslivet. Det ska också svenska hushållskunder veta.

(Applåder)

Anf. 25 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag såg att både de socialdemokrater som är för kärnkraft och de socialdemokrater som är emot kärnkraft applåderade, Stefan Löfven. Det beror på att svaret var helt obegripligt.

(Applåder)

I valrörelsen dög det kanske med att låta bli att räcka upp rött och grönt kort eller putta undan Annie Lööfs rapport. Det kanske gick då, men det går inte längre. Nu är du nämligen statsminister, och så småningom kommer du att behöva välja sida. Ska man tillåta nya reaktorer eller inte? Vi kommer att komma till de samtal du bjuder in till, men då kan det inte vara så att vice statsministern redan från början har bestämt vad slutresultatet ska vara. Ni måste vara beredda att lyssna i de samtalen.

Gå inte den tyska vägen, som Åsa Romson vill, Stefan Löfven! Gå inte den tyska vägen, som Miljöpartiet vill. Välj Tage Erlanders och Olof Palmes väg! Välj jobben, klimatet och miljön. Välj det förnybara, men välj också att behålla den svenska kärnkraften. Välj bort det tyska kolet!

(Applåder)

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag noterar att Jan Björklunds svar åskådliggör mycket av det vi står i precis nu. Du anklagar vice statsministern för att ha bestämt hur det ska gå och hur det ska bli, Jan Björklund. Man kan inte säga något mindre.

Det är precis samma, och det är där vi står nu. Så kan vi stå i några år till, men det nyttar inte Sverige; det hjälper inte vårt land. Det är därför jag

idogt säger – jag kommer inte att ge mig på den punkten – att vi måste sätta oss ned mitt emot varandra och se att ni har er utgångspunkt och ingångsvärde och vi har vår. Hur ska vi lösa det så att Sverige vet att det finns tillgång till energi när man behöver det? Det svenska näringslivet ska veta det, och de svenska hushållskunderna ska veta det.

För det krävs överenskommelser. Vi vet var vi står, och jag vet var andra står. Låt oss mötas i en dialog så att vi får till en långsiktig överenskommelse!

(Applåder)

Anf. 27 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Vi har en väldigt speciell situation i svensk politik. Vi har just genomlevt en valrörelse där det ena alternativet, i den mån det fanns, teg sig genom valrörelsen. Man lämnade knappt några som helst gemensamma besked om vilka man var och med vilka man skulle samarbeta, och naturligtvis ännu mindre om politikens innehåll. Sällan har någon under så lång tid sagt så lite om så mycket som under den här valrörelsen.

(Applåder)

Om man under valrörelsen inte bryr som om att bygga en koalition är det klart att det finns en risk att man står där och inte har någon när man har fått makten. Det är det vi ser nu, och nu kommer överenskommelser hit och dit. Nu kommer besked om någonting annat än det väljarna kanske hade skäl att förvänta sig. Väljarna ville veta, men väljarna fick inte besked. *Nu* kommer beskeden.

Ett av beskeden handlar om välfärdsområdet och hur man steg för steg ska strypa privata initiativ. Det ska försvinna skolor, vårdcentraler och äldreomsorg som drivs i annan regi än den offentliga. Jonas Sjöstedt är förstuds glädjestrålande, och det har han alla skäl att vara. Men jag frågar mig ändå, Stefan Löfven, varför just han fick skriva den här överenskommelsen. Han är ju extremen på den politiska skalan, den som inte tycker att människor ska få bestämma särskilt mycket själva.

Jag är med på resonemanget om vinstjakt, men varför bedriva en jakt på dem som vill bidra till att utveckla välfärden? Varför bedriva jakt på de aktörer som ligger vid sidan om monopolformerna? Varför bedriva jakt på den valfrihet människor uppskattar? Varför inte bedriva jakten mot det som är fel – mot kvalitetsbrister – i stället för mot dem som vill bidra?

(Applåder)

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har noterat att jag sedan jag blev partiordförande har blivit anklagad för tre saker samtidigt: Du säger ingenting; du är tyst, det du föreslår är farligt och det du föreslår har vi redan genomfört.

(Applåder)

Det där håller inte ihop. Man får välja en av angreppspunkterna. Det håller helt enkelt inte ihop.

När det gäller valet är det så enkelt som att det var partier som gick till val, och nu står vi här. Det är precis av det skälet, som jag sade under valrörelsen, som vi inte kan gå till val och säga att vi har ett enda regeringsalternativ oavsett hur det svenska folket röstar. Det är av det skälet som man måste förbereda sig.

Ni hade kunnat skriva hur många valmanifest som helst, Göran Hägglund, men ni hade ändå varit tvungna att förhandla då ni inte fick över 50 procent. Ni kunde inte lova svenska folket att precis så här blir det. Det kan ingen som inte får över 50 procent, och där är vi inte. Vi ska förhandla och se till att ta hand om det här valresultatet. Det är vår uppgift.

Vad gäller välfärden: Nej, vi tänker inte stoppa människors möjlighet att välja i välfärden. Det vi tänker sätta stopp för är vinstjakten i välfärden.

Det är inte okej för svenska barn att sättas på knäckebröd och vatten därför att någon ägare ska göra vinst som skickas till något konto, oavsett om det är i Sverige eller utomlands.

Det är inte okej att elever möts av en lapp på dörren där det står: Nu har skolan gått i konkurs. Lycka till! Hitta någonting annat!

Det här är inte okej. Det är det som vi ska sätta stopp för, samtidigt som vi behåller valfrihetsmöjligheterna. Det är därför vi ska sätta upp tydliga regler för de bolag som vill vara på den här marknaden. Vi kan utveckla andra typer av driftsformer. Vi ser gärna en ideell sektor som utvecklas. Jag var på Stadsmissionens skola här i Stockholm, ett alldeles utmärkt exempel på en privat ägare som faktiskt sköter sig och ser till att investera långsiktigt.

Vi ska uppmuntra dem som sköter sig och levererar seriös verksamhet. Men vi tänker sätta stopp för de oseriösa. Det tänker vi hålla fast vid.
(Applåder)

Anf. 29 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Stefan Löfven säger att han anklagas både för att vara tyst och för att lämna farliga besked, och det stämmer ju. Men det skedde vid olika tidpunkter. Före valet var Stefan Löfven tyst. Efter valet kommer de farliga beskedet.

(Applåder)

Varför inte koncentrera sig på kvaliteten? Vi har alla kunnat läsa om brister som förekommer i landstingsdriven vård och i kommunal äldreomsorg, och det är dessa brister vi ska komma åt. Vi har kunnat notera brister i privat verksamhet, och det är dessa brister vi ska komma åt. Men varför ha idén att man ska mota ut dem som finns där, som människor uppskattar och gillar? Varför lägger ni fram sådana förslag som ni gör?

Vi skulle kunna enas om tuffa kvalitetskriterier, men ni är inte intresserade av kvalitetsfrågan. Ni är intresserade av att tränga ut andra än monopolister på det här området.

Jag vill se en gemensam finansiering och många olika utförare. Du vill se en gemensam finansiering och en enda utförare. Det är dåligt för Sverige.

Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har faktiskt sett fram emot debatten mot just Göran Hägglund, för han är rolig.

Nu är det inte så, Göran Hägglund, att det bara är efter valet som jag har anklagats för att ge farliga besked, utan så har det varit under hela resan sedan jag blev partiordförande.

Kvalitet är, helt rätt, precis det som vi ska gå på, och inte minst bemanning. Vi vet alla att den största kostnaden i välfärdssektorn är just för bemanning, personalkostnaden. Det är också där som det är mycket lätt att åstadkomma vinster.

Vi har under hösten kunnat redovisa att några stora skolföretag tillsammans har gjort en vinst på 650 miljoner kronor just genom att dra ned andelen behöriga lärare och andra lärare. Det är exakt av det skälet som vi måste strama upp detta. Vi ska ha tuffa krav.

Vi tror på valfrihet. Men valfriheten ska innebära att du ska kunna göra goda val, inga dåliga val. Det är den svenska välfärden.
(Applåder)

Anf. 31 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Nu har vi inlett en ny mandatperiod, och det är med ett nytt parlamentariskt läge och en historiskt svag minoritetsregering som leds av Stefan Löfven och Socialdemokraterna.

För knappt en vecka röstade vi, Sverigedemokraterna, som enda parti nej till Stefan Löfven som statsminister. Jag sade då: Det går inte att i valresultatet se något tydligt mandat för Stefan Löfven att bilda en sådan här svag minoritetsregering. Riksdagsmajoriteten är de facto icke-socialistisk.

Det blev också påtagligt vid prövningen här i kammaren att stödet för den nya statsministern är anmärkningsvärt lågt. Det innebär i och för sig en ytterligare förskjutning av makt till oss folkvalda här i riksdagen. Och det ställer mycket högre krav på den som leder regeringen – höga krav på att söka stöd hos en majoritet. Frågan är om Stefan Löfven har förstått hur höga de kraven är. Frågan är om Stefan Löfven förstår vad det i praktiken innebär att ta ansvar för landet.

Att döma av regeringsförklaringen och många av de överenskommelser som tvåpartiregeringen hittills har presenterat kan det bli väldigt svårt att lotsa mycket av den politiken genom riksdagen, särskilt som den främsta utgångspunkten är att 13 procent av väljarna ska isoleras. Det saknas helt enkelt majoritetsstöd för väldigt mycket av den politik som regeringen avser att driva.

Ett exempel på det är de så kallade traineejobben i 90-dagarsgarantin, som det av allt att döma saknas stöd för här i kammaren. Höjda inkomstskatter är ett annat exempel på något som man sannolikt ändå hade kunnat driva igenom med de budgetregler som finns. Energipolitiken är ett annat område där de båda regeringspartierna säger att de har kommit överens. Men sedan verkar de inte vara helt överens om vad det är som de faktiskt har kommit överens om. Det riskerar också att stöta på patrull när det så småningom ska hamna här i kammaren.

Ännu en överenskommelse gäller gymnasieskolan som ska bli obligatorisk och där alla utbildningar ska ge högskolebehörighet. Även detta ser en majoritet i riksdagen ut att vara emot.

Herr talman! Vi har också kunnat notera hur Socialdemokraterna och Stefan Löfven den senaste tiden har tvingats backa från mycket av det som man i flera år har framhållit som viktiga, avgörande reformer.

Det tydligaste exemplet är förstås krogmomsen, som man nu inte avser att återställa trots valrörelsens alla argument om hur ineffektiv regeringens politik har varit på det här området.

Pensionärsskatten sänks med dryga hundralappen. Sedan får vi se. Redan inför förra valet lovade Socialdemokraterna att straffbeskattningen av landets pensionärer skulle avskaffas helt, men denna dryga hundralapp är vad som faktiskt blev när man sedan fick makten.

Den rätt till heltid som Socialdemokraterna har lovat ända sedan Göran Perssons glansdagar, nu i fyra valrörelser, har reducerats till en ganska kort mening i regeringsförklaringen där man skriver att rätt till heltid ska vara norm på arbetsmarknaden. Det är vad som blev av detta löfte.

Samtidigt ser vi ohälsotal och sjukskrivningar öka i välfärdssektorn, många gånger till följd av urusla arbetsvillkor. Denna så kallade feministiska regering väljer symbolpolitik. Man väljer kvotering till bolagsstyrelser, och man väljer ytterligare kvotering i föräldraförsäkringen framför reformer som kommer att få en verklig effekt för jämställdheten och för kvinnors vardag i det här landet.

(Applåder)

Genom att ansluta sig till Miljöpartiets tidigare migrationsuppörelse med den borgerliga regeringen går man också med på fortsatt närmast fri arbetskraftsinvandring. Är det verkligen så viktigt att inte vika en enda tum i invandringspolitiken, Stefan Löfven, så att man från Socialdemokraternas sida till och med är beredd att befästa den borgerliga lönedumpningspolitiken? Det är minst sagt anmärkningsvärt.

Det rimliga för en socialdemokratisk regering vore att man återinförde den behovsprövning som tidigare fanns för arbetskraftsinvandring så att man också garanterar långsiktigt goda villkor för löntagarna på den svenska arbetsmarknaden.

Herr talman! Allt detta har hänt innan man ens har hunnit vara landets regering i en vecka.

Stefan Löfvens löfte om en handlingskraftig regering ter sig avlägset i den verklighet som vi i snabb takt börjar återgå till efter valet. Att blunda och hoppas och att presentera sin regerings politik i form av en lång önskelista utan förankring i verkligheten är inte att visa handlingskraft. Det är inte att ta ansvar för landet.

Vi har under de senaste fyra åren haft en borgerlig regering som har gjort just detta i många avseenden. Man har blundat och hoppats. Det har varit en regering som har tvingats utnyttja budgetreglerna till max för att kunna driva igenom väsentliga delar av sin politik.

Sedan ett år tillbaka ser vi en ny praxis när det gäller detta som gör det svårare för en minoritetsregering att driva igenom denna typ av förslag mot riksdagsmajoritetens vilja.

Stefan Löfven och hans regering må tycka vad de vill om det parlamentariska läget och om blockpolitiken. Men varken vänstern eller högern har fått egen majoritet, och faktum är att mitt emellan vänster och höger finns Sverigedemokraterna i rollen som tungan på vågen i avgörande frågor.

Herr talman! Jag vågar påstå att förmågan att förhålla sig till och hantera detta faktum är avgörande för hur långlivad denna socialdemokratiska regering, eller någon annan regering för den delen, blir i det givna läget.

Man kan ha en vilja och en önskan om att saker och ting ska förhålla sig på ett visst sätt. Man kan ha tro och förhoppningar. Man har dock alltid en verklighet att förhålla sig till, och det är jag övertygad om, herr talman, att också Stefan Löfven i sin nya roll som statsminister kommer att bli varse under de närmaste åren.

I regeringsförklaringen slår Stefan Löfven fast att integrationsministerposten ska avskaffas. Det skulle man kunna tolka som en plötslig insikt om att integrationsprojektet inte bara har misslyckats utan är dödsdömt. Stefan Löfven och Socialdemokraterna har dock inte kommit till denna insikt, utan det är i stället ett uttryck för att man vill sopa integrationsproblematiken under mattan. Så har det varit genomgående i Socialdemokraternas politik i flera år. Man talar inte mer än absolut nödvändigt om integration och invandring.

Tyvärr försvinner inte integrationsproblematiken bara för att integrationsministerposten avskaffas. Tyvärr försvinner inte skenande kostnader för asylmottagningen bara för att man inte talar om dem. Det fungerar inte så.

Stefan Löfven ärver en historiskt ansvarslös invandrings- och integrationspolitik. Genom att hans nya regering ansluter sig till den tidigare migrationsuppställningen cementeras de höga kostnaderna, den höga arbetslösheten och den utbredda segregationen för lång tid framöver.

Plattityder i regeringsförklaringen om att fler utlandsfödda svenskar ska komma snabbt in i arbete och så vidare hjälper inte. Det förändrar inte situationen utan är ännu en naiv, meningslös förhoppning att lägga till Stefan Löfvens övriga förhoppningar på den långa önskelistan.

Det krävs både kraft och handling för att komma till rätta med denna sorts problem. Ska invandringsrelaterade problem såsom segregation, utanförskap, hög arbetslöshet och skenande kostnader kunna lösas måste man sköta invandringspolitiken.

Tyvärr finns det inget som tyder på att den nya regeringen kommer att göra det bättre än den förra, snarare tvärtom. I regeringsförklaringen aviseras ytterligare liberalisering, till exempel att vi ska få fler lagliga vägar för att söka asyl och så vidare.

Det kommer såklart att få konsekvenser. Den ansvarslösa politiken har redan fått konsekvenser i form av höga kostnader som kraftigt begränsar utrymmet för att göra nödvändiga och viktiga satsningar i välfärden.

Något tydligt svar på hur den fortsatt stora asylinvandringen ska finansieras och på vad som måste prioriteras bort har vi inte fått vare sig i valrörelsen eller i regeringsförklaringen, och jag noterar att den nya regeringen tyvärr fortsätter att ducka i frågan.

(Applåder)

Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att det var mycket Stefan Löfven i anförandet och lite av egna frågor. Ibland verkar det också som att det är Stefan Löfvens fel att denna församling sitter här med denna fördelning.

Det är viktigt att ta väljarna på allvar. Det är vårt ansvar att tillsammans respektera väljarna och utfallet av valet. Alla ställer upp i valet utifrån de förutsättningarna.

Jimmie Åkesson gör till en början lite piruetter om den pensionärsskatt som han själv såg till att införa och göra högre. För ett år sedan stod han här och stred för att skatteskillnaden mellan pension och lön skulle bli större. Sedan talar han lite om heltid innan han kommer till huvudfrågan som, som alltid, är invandringen. Nu är vi där igen.

Jimmie Åkesson undrar varför vi inte söker samarbete med er. Jag ska förklara varför.

För det första gäller det er historia. På 90-talet när vi socialdemokrater fick ta oss an att sanera ett svårt ekonomiskt läge syntes fortfarande hak-korsen i era demonstrationer. Partiledare Anders Klarström från Nordiska Rikspartiet höll tal om judiska konspirationer.

För det andra gäller det ert parti i dag. Rasismen lever vidare i ert parti. Det gäller inte hos alla som har valt er, men i partiet har ni företrädare som ständigt gör uttalanden. Det är bara att titta efter så kommer ni att se att det är precis på det sättet.

För det tredje gäller det människosynen. Jag är statsminister för hela Sverige. Det innebär att jag tänker företräda varje människa i vårt land oavsett hudfärg, oavsett var hon kommer från och oavsett religion. Du, Jimmie Åkesson, har pekat ut muslimer i Sverige som vårt största utländska hot sedan andra världskriget. Du ser alltså en del svenska medborgare, däribland några av mina partikamrater och vänner, som ett hot jämförbart med Hitlers terror.

Därför tänker jag inte samarbeta med Sverigedemokraterna.
(Applåder)

Anf. 33 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Ja, jag ser Stefan Löfvens partikamrater som ett hot mot Sverige. Jag är politisk motståndare och menar att Socialdemokraterna historiskt har utvecklat och sannolikt även i framtiden kommer att utveckla detta land i fel riktning. Därför är många av Stefan Löfvens partivänner ett hot mot Sverige. Det är inget konstigt med det.

Man kan låtsas att det parlamentariska läget inte existerar. Man kan önska att det skulle se ut på ett annat sätt. Man kan ha en tro och förhoppning om att andra i kammaren ska vara beredda att ta ansvar för Stefan Löfvens politik.

Stefan Löfven klagar på att det är mycket Stefan Löfven i mitt anförande. Det är inte så konstigt, herr talman. Nu är Stefan Löfven statsminister och ska ta ansvar för sin politik.

Stefan Löfven är bra på att måla upp visioner och att tala om vilka fantastiska ambitioner han har och om allt han ska fixa. Det gör han i varenda debatt. Men han levererar aldrig konkret politik. Han har ingen konkret politik att ta ansvar för. När han nu i rollen som statsminister måste leverera konkret politik presenterar han sådant som det saknas stöd för i kammaren.

Anledningen till min tidigare replik på Stefan Löfven och anledningen till att jag lyfter fram Stefan Löfven så mycket i mitt anförande är att jag inte förstår hur denna regering ska kunna ta ansvar för landet med den inställning Stefan Löfven har.

Man kan tycka vad man vill om mitt parti. Jag förstår att Stefan Löfven inte tycker om mitt parti. Vi tillhör ju olika partier. Jag tycker inte om Stefan Löfvens parti heller.

Men nu har vi den situation som Stefan Löfven förtjänstfullt beskriver i olika sammanhang: Vi har ett parlamentariskt läge där alla måste ta ansvar. Men min uppfattning är att Stefan Löfven misslyckas kapitalt med att ta ansvar när han som sin främsta utgångspunkt – det är det absolut viktigaste för Stefan Löfven – har att isolera 13 procent av väljarna. Det är det absolut viktigaste för honom. Sedan kan han ta ansvar.

Men ser du, Stefan Löfven, det går inte. Det går inte ihop. Man kan inte ta ansvar på det sättet. Och nu är det din tur att ta ansvar.

(Applåder)

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag har tagit ansvar. Jag står här som statsminister. Och jag tänker fortsätta att ta det ansvaret, precis i detta läge.

Visioner ska kombineras med konkreta förslag – det är helt rätt. Det är bara det att regeringen tillträdde i fredags eftermiddag, efter konselj med kungen. Det kommer förslag till Sveriges riksdag – jag lovar.

Jimmie Åkesson har förtvivlat svårt att förklara och förstå sitt partis historia. Ja, förstår gör du, men du har svårt att förklara.

Jag vill rikta mig direkt till dem som röstade på Sverigedemokraterna och säga följande: Jag ser dig. Jag hör dig. Jag vet att du inte är nöjd med det samhälle som vi har i dag. Det är inte jag heller.

Men tro mig, Sverigedemokraterna är inte lösningen. Lösningen på Sveriges problem är att se till att vi tillsammans investerar så att människor kommer i arbete, att ungdomarna klarar sig i skolan, så att de kommer ut som starka, fria individer, att vi hjälps åt att hålla ihop välfärden och vårt land. Det är lösningen – inte att peka ut några som syndabocker.

(Applåder)

Anf. 35 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är klart att vi kan använda den ganska korta tid som vi har i Sveriges riksdags kammare till att diskutera partiets historia.

Faktum är att mitt parti aldrig har haft ansvar för någon rasbiologisk forskning. Mitt parti har aldrig tvångssteriliserat människor. Är det meningsfullt att föra den diskussionen i dag? Jag tycker inte det.

Nu har vi en ny regering och ett parlamentariskt läge som går ut på att alla måste ta sitt ansvar. Stefan Löfven försöker slippa undan det ansvaret genom att stå här och prata om saker som hände för länge sedan, som är fullständigt irrelevanta i dag. Det tycker jag är fruktansvärt dåligt, Stefan Löfven. Ta nu ditt ansvar i rollen som statsminister!

Stefan Löfven vänder sig till sverigedemokratiska väljare. Han har plötsligt kommit på att det inte var någon smart idé att kalla Sverigedemokraternas väljare rasister. Det kom han på alldeles i slutet av valrörelsen. Nu vänder han sig i stället till dem och säger att han förstår.

Vad är det Stefan Löfven förstår? Absolut ingenting av deras situation! Stefan Löfven förstår absolut inte varför 13 procent av svenska väljare har valt att lägga sin röst på Sverigedemokraterna. Det förstår inte Stefan Löfven – försök inte inbilla någon det!

(Applåder)

Anf. 36 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Sverige är större än storstaden. För att förstå landsbygdens utmaningar och möjligheter måste man ha en aktiv landsbygdspolitik. Det handlar om att se den potential som hela landet bär på. Det handlar om att skapa jobb i både landsbygd och glesbygd, i bruksorter men också i städer.

Sverige är ett extremt exportberoende land. Vår ekonomi vilar tungt i händerna på andra runt om i världen och på vår förmåga att anpassa oss,

utveckla idéer och göra saker både smartare och effektivare än andra. Hitills har vi lyckats väl på den punkten.

En särskilt viktig näring för landsbygden är skogen. Skogen har stor betydelse för svensk ekonomi, för jobben på landsbygden men också för vårt bnp. Det är vårt gröna guld. Värdet av Sveriges totala skogs- och skogsindustriprodukter uppgår till över 120 miljarder kronor, ungefär 10 procent av den totala exporten i Sverige.

Jag skulle därför vilja veta lite mer om hur Sverigedemokraterna ser på denna för landsbygden viktiga jobbfråga.

I er budgetmotion läser jag till exempel: ”I Sverige har skogen brukats på industriell skala sedan 500–600 år före Kristus.” Jag undrar vilka industrier som man då syftar på, så där 2 000 år före industrialiseringen. Vidare beskrivs hur ”Skogsinstitutet, som utbildar jägmästare” ska få ökade resurser. Det låter ju lysande. Problemet är bara att Skogsinstitutet lades ned 1914, alltså för 100 år sedan.

Sverigedemokraterna verkar inte riktigt ha förstått landsbygdens utmaningar, än mindre satt sig in i hur man ska utveckla denna för Sverige och landsbygden viktiga jobbfråga. Därför frågar jag Jimmie Åkesson: Vad har ni för konkret politik för skogen, för exporten av dessa viktiga varor, för jobben i bruksorterna? Vad är er skogspolitik, en konkret skogspolitik utöver satsningar på Skogsinstitutet, som lades ned för 100 år sedan? (Applåder)

Anf. 37 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det gläder mig verkligen att Annie Lööf nu i allt högre utsträckning har börjat prata om just landsbygdens utmaningar. Det är något som har saknats inom Centerpartiet egentligen ända sedan Annie Lööf tillträdde, av olika skäl.

Nu har man kanske kommit på att det är där man ändå har sin historiska bas och hämtar sina väljare. Jag är tacksam att vi får den diskussionen.

Sverige har en situation där vi är något mer än de storstadsregioner som växer fram. Sverige är ett fantastiskt land. Jag har under min valkampanj besökt lite drygt hundra kommuner. Rimligen ligger många av dem i landsbygd och glesbygd.

Man ser när man åker runt i landet vilka fantastiska rikedomar som finns. Vi vet när vi tittar på Sveriges ekonomiska historia vad det är som har byggt det här landet rikt. Det är de fantastiska rikedomar och tillgångar som finns på landsbygden och i glesbygden. Vi har fantastiska jordbruksarealer. Vi har skogsarealer. Vi har mineraltillgångar. Vi har massor av sjöar för vattenbruk. Vi har fantastiska natur- och kulturmiljöer att utnyttja för turism och liknande.

Det är detta som jag är övertygad om kommer att fortsätta bygga det här landet rikt. Där har vi också gjort stora satsningar. Om Annie Lööf med en mindre raljant utgångspunkt hade läst våra förslag och vårt valmanifest hade Annie Lööf också förstått det. Då hade Annie Lööf förstått att vi satsar mycket på forskning och utveckling kopplat till exempelvis skogsbruk men också till andra näringar som är viktiga för hur den svenska landsbygden ska kunna utvecklas.

Då hade Annie Lööf förstått hur mycket vi satsar på att ge skogsnäringen och andra viktiga näringar möjlighet till fortsatt kompetensförsörjning, som i dag är ett allvarligt problem eftersom det finns stora obalanser

i utbildningssystem som gör att till exempel en viktig näring som skogsnäringen inte hittar den kompetens man behöver för att kunna bygga vidare på det välstånd som ligger till grund för hur det svenska samhället har utvecklats.

(Applåder)

Anf. 38 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson säger att han har besökt ungefär hundra kommuner i Sverige. Aspirerar man på att tala för hela landet måste man besöka fler kommuner än så. Det finns 290 kommuner i Sverige, många av dem i glesbygd och på landsbygd. Det är just här vi ser det gröna guldet växa fram.

Jag kan konstatera att Jimmie Åkesson inte talade om den exakta, konkreta jobbpolitiken för hur vi ska stärka svensk export av skogens råvaror, hur vi ska se till att jobben blir kvar på landsbygden, i bruksorterna. Den konkreta skogspolitik som finns i er budgetmotion stämmer inte. Ni sköter den politiken med vänsterhanden. Ni famlar lite efter fakta, och det är uppenbarligen felaktigheter i er budgetmotion.

Det är för att ni enbart har fokus på att stänga Sveriges gränser, minska människors möjlighet att komma till Sverige. Det är där ni lägger krutet. Övriga delar i er politik vad gäller landsbygden och jobbtillväxten styr ni med vänsterhanden, där ni inte ens har koll på fakta. Det är svagt, inte minst i frågor som rör just skogen, som är så viktig för svensk ekonomi.

Återigen: Vad är er konkreta skogspolitik, Jimmie Åkesson?

(Applåder)

Anf. 39 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu är vi där igen. Nu tog argumenten slut. Annie Lööf hade förberett en lång harang om hur dåliga vi är, och när den tog slut handlade det om detta att stänga gränser och så vidare. Men det är inte så. Vi vill ha en ansvarsfull invandringspolitik. Det är inte samma sak som att stänga gränserna.

När det gäller landsbygden sade jag alldeles nyss, faktiskt med rätt många ord, hur vi vill utveckla landsbygden, hur viktigt det är att skapa jobb också i svensk landsbygd och glesbygd. I den politik som Annie Lööf och den regering som hon har tillhört har fört bygger ekonomin på att vi ska steka hamburgare till varandra i Stockholm och andra storstadsregioner.

Det är en del av sanningen, men det är inte hela sanningen. Sverige kan inte utvecklas bara så, utan vi måste också skapa förutsättningar för jobb och tillväxt på svensk landsbygd. Där har vi många förslag. Det hade Annie Lööf sett om hon med lite annan utgångspunkt hade läst vårt valmanifest och vårt budgetförslag.

(Applåder)

Anf. 40 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, ledamöter och Jimmie Åkesson! Under de fyra gångna åren har ni fungerat som ett stöd hjul för den borgerliga ekonomiska politiken. Ni har funnits där för bankerna. Ni har sänkt deras bolagsskatt, och de har fått fler miljarder att stoppa i sina egna fickor. Ni har funnits där för

dem som har haft riktigt höga inkomster och hjälpt till att ge dem skatte-sänkningar. Men ni har inte funnits där för de sjuka, och ni har inte funnits där för dem som är arbetslösa. Så ser Sverigedemokraternas politik ut.

Ni kan gå på om att pensionärer betalar högre skatt än löntagare. Men ni undviker att berätta att det är på grund av att ni har röstat som ni har gjort i riksdagen som det ser ut på det sättet.

När det gäller de sjuka och de arbetslösa tycker ni att det är rätt att de ska betala mer i skatt än de som arbetar, trots att vi vet att de som är sjuka och arbetslösa har mycket låga inkomster. Tror du, Jimmie Åkesson, att någon blir frisk av att också vara fattig? Är det så? Varför ska den som är sjuk och den som är arbetslös betala mer i skatt än den som har turen att vara frisk och kunna arbeta?

Ni är också för stupstocken i sjukförsäkringen. Ni vill inte att en sjuk människa ska få stöd av samhället med sjukpenning efter ett visst datum, även om den människan är sjuk. Tror ni att en sjuk människa blir frisk av att också känna oron över att den ekonomiska mattan kan ryckas i väg under fötterna?

Anf. 41 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu är vi där igen. Jonas Sjöstedt står här med sin klasskampsretorik och beskyller oss för att egentligen ha genomfört den politik som regeringen har drivit, trots att vi inte har ingått i regeringen och trots att våra röster här i kammaren när det gäller regeringens budget och den ekonomiska politiken har haft ganska begränsad betydelse eftersom budgetreglerna ser ut som de gör. Det kommer Jonas Sjöstedt att bli varse här ganska snart när han tillsammans med Stefan Löfven, Åsa Romson och Gustav Fridolin kommer att kunna genomföra mycket av klassisk vänsterpolitik med höjda skatter, bland annat höjda skatter för människor på landsbygd och höjda inkomstskatter. Jag vet inte hur man avser att fokusera också på återinförande av arvsskatt, vilket Jonas Sjöstedt vill, eller återinförande av förmögenhetsskatt och återinförande av gåvoskatt. Detta är en ansvarslös ekonomisk politik.

Vi har intagit en mittenposition i skattepolitiken. Så sent som i höstas styrde vi, tillsammans med bland andra Jonas Sjöstedt, skattepolitiken i en mittenriktning. Vi har gått med på att fortsätta sänka skatten för dem som har normala inkomster – för vanliga människor i det här landet. Men vi, tillsammans med Jonas Sjöstedt och den övriga oppositionen, stoppade då regeringens förslag att höja brytpunkten för statlig skatt. Det var det som vi gjorde tillsammans.

Nu står Jonas Sjöstedt här och beskyller mig för att ha sänkt skatten för dem som tjänar mest. Men det är inte sant. Har Jonas Sjöstedt glömt hur vi gemensamt påverkade skattepolitiken så sent som för ett år sedan?

(Applåder)

Anf. 42 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det är möjligt att konsten att svara utan att ge svar är typisk för politiken. Men jag tycker att det är en av politikens tristare sidor.

Jag beskyller inte dig för någonting, Jimmie Åkesson. Jag konstaterar att du har skapat skatteflyktan mellan pensionärer och löntagare, alltså den som du sedan angriper. Jag konstaterar att det är på grund av dig som människor skickas ut ur sjukförsäkringen. Du har ansvaret. Ni har röstat så i

riksdagen. Du ser till att sjuka inte får sjukpenning. Och jag konstaterar att du vill att den som är sjuk eller arbetslös och ofta har låga inkomster ska ha högre skatter än den som är löntagare. Stå för din politik, Jimmie Åkesson! Du har varit stödhjul åt en borgerlig regering i fyra år, och du verkar vilja fortsätta som stödhjul åt de borgerliga. Stå för politiken, Jimmie Åkesson!

(Applåder)

Anf. 43 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Nu är vi tillbaka vid pensionärsskatten. Jag vet inte för vilken gång i ordningen som Jonas Sjöstedt står här och säger att det är mitt fel att vi har en straffbeskattning av Sveriges pensionärer. Men hur många chanser har inte Jonas Sjöstedt och den övriga vänstersidan haft i den här kammaren under fyra år att göra någonting åt detta faktum? Hur många inviter har vi inte gett Jonas Sjöstedt och den övriga rödgröna delen av denna kammare att göra någonting åt skatteklyftan mellan lön och pension? Man har haft massor av tillfällen, men man har inte velat därför att man tycker att vi tycker så fel i till exempel invandringsspolitiken att det överskuggar allting. Bara för att man inte håller med oss om vår invandringsspolitik är man beredd att fortsätta låta pensionärer betala mer skatt än de som arbetar.

Det är Jonas Sjöstedt, hans vänsterparti och den övriga vänstersidan som inte har tagit sitt ansvar när de har haft chansen att göra någonting åt den orättfärdiga skatteklyftan mellan lön och pension.

(Applåder)

Anf. 44 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tänkte komma till det som jag resonerade med Stefan Löfven om tidigare, nämligen de åtgärder som Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet planerar mot enskilda aktörer på välfärdsområdet. Häromdagen kunde man i medierna höra Jimmie Åkesson säga: Det finns nog delar i dessa förslag som är kloka och som vi sverigedemokrater kan tänka oss att stödja, och det finns andra delar som vi kanske inte gillar.

Jag skulle vilja be Jimmie Åkesson att redogöra lite grann för Sverigedemokraternas syn. Gillar ni att lagen om valfrihetssystem ska avskaffas? Gillar Sverigedemokraterna att kommun- och landstingspolitiker ska ges vetorätt när någon vill starta en ny skola eller en vårdcentral? Är det sverigedemokratisk politik att patienters rätt att välja ska kringskäras? Är det Sverigedemokraternas önskan att det ska ställas detaljerade krav på hur verksamheterna ska bedrivas för att försvåra för alternativa utförare? Vad är det, närmare bestämt, i den av Jonas Sjöstedt, Stefan Löfven och Åsa Romson undertecknade överenskommelsen som Sverigedemokraterna tycker är särskilt bra, eller möjligen dåligt?

Anf. 45 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Detta är en fråga som har debatterats mycket flitigt under inte minst de senaste åren och under den gångna mandatperioden. När svenska folket tillfrågas är det alldeles uppenbart att det finns en mycket stark opinion för att göra någonting åt övervinster i välfärden, att göra någonting åt de kvalitetsbrister som finns också i de privata alternativen,

att göra någonting åt att man minskar bemanningen för att göra större vinster, att göra någonting åt det faktum att man gör stora vinster och väljer att flytta pengarna kanske till ett annat land och inte skatta för dem och definitivt inte skatta för dem i Sverige och så vidare. Det är klart att man måste lyssna på detta och ta det till sig när det finns en så tydlig opinion för att göra någonting åt detta.

Jag vet inte i vilken utsträckning som den tidigare borgerliga regeringen har lyssnat på detta. Man har någonstans under galgen sagt att man förstår att det finns ett problem här och att man förstår att kvalitetskraven måste höjas och så vidare. Men man har egentligen inte gjort särskilt mycket åt situationen under sin tid i regeringen. Nu finns det faktiskt en möjlighet att göra det, mycket tack vare att man från vänsterhåll starkt driver på den nya regeringen för att göra någonting, göra en översyn av vinster i välfärden, kanske göra någonting åt övervinsterna och göra någonting åt de problem som finns med att det flyttas välfärdspengar ut ur landet och göra någonting åt att det behövs högre kvalitet generellt i välfärden och att bemanningskrav och liknande behöver ses över. Den chansen är jag beredd att ta.

Sedan vet naturligtvis varken jag eller Göran Hägglund vilken konkret politik som denna uppgörelse faktiskt utmynnar i. Det vet vi egentligen först om två år.

Men jag tycker att jag, utifrån min ingång i detta, som kraftigt vill begränsa övervinster i välfärden också har ett ansvar att meddela det, gärna innan denna utredning påbörjas, så att man med tanke på det majoritetsläge som vi har i riksdagen i dag känner till partiernas olika ingångar i denna diskussion.

(Applåder)

Anf. 46 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! När man frågar svenska folket brukar man få beskedet: Nej, vi gillar inte det här med vinster. Ännu fler säger: Vi vill ha valfrihet. Och de flesta säger: Vi vill ha hög kvalitet.

När man väger samman detta är det klokt att ta just kvalitet som utgångspunkt. Om en verksamhet fungerar och ger bra resultat ska den naturligtvis få erbjuda sina tjänster. Om verksamheten inte fungerar – vare sig den är privat eller offentlig – ja, då ska man vidta åtgärder och ytterst stänga ned de verksamheter som inte förmår att leverera.

Men det vänstersidan nu gör – och som uppenbarligen Jimmie Åkesson också känner en längtan efter – är att stänga ned fullt fungerande verksamheter som människor gillar när det gäller skolor, vårdcentraler eller hemtjänstutförande.

Varför inte säga att det enbart är kvalitet som ska vara utgångspunkten i stället för att gå in för att avskaffa de lagar som medger valfrihet?

(Applåder)

Anf. 47 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Kvalitet är givetvis en utgångspunkt, och jag har också den utgångspunkten. Det tror jag att de allra flesta kan dela. Men det finns ju också andra utgångspunkter för välfärden. Likvärdighet och långsiktighet är andra utgångspunkter. Man kan inte bara ha en ingång utan man måste ha flera ingångar.

Ja, jag tycker att kvalitetskraven ska höjas, och det tror jag att de flesta partier är överens om. När det gäller långsiktighet, var finns mervärdet i att ha kortsiktiga vinstintressen i välfärden? Uppenbarligen finns det en borgerlig sida här i kammaren som tycker att det är bra, och sedan har vi en annan sida som inte tycker det. Vi tycker inte heller att det är bra, och då måste man kunna ha den ingången i den här debatten. Man måste kunna göra något åt kortsiktiga vinstintressen, höja kvaliteten och samtidigt se till att det blir en likvärdig välfärd över hela landet.

Jag har mer än en ingång i den här diskussionen. Det tycker jag att även Göran Hägglund ska överväga att ha.
(Applåder)

Anf. 48 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Ledamöter av Sveriges riksdag! Sverige har röstat fram en ny inriktning för Sverige och en ny regering – en regering som tydligt pekar på att Sverige kan bättre. Vi är alla väldigt stolta över vårt land och möjligheterna här i Sverige, men vi är också många som ser att dessa möjligheter kan utnyttjas så mycket bättre.

Vi i Sverige måste bli bättre på att se varje barn i skolan, att ge alla unga en verklig chans till jobb, till utbildning och till bostad.

Vi måste bli ännu bättre på att bygga fred och bekämpa fattigdom i omvärlden.

Vi måste bli bättre på att bygga ett samhälle som gör att våra barn och barnbarn skyddas mot miljöförstöring och klimatkatastrofer.

Den regering som Miljöpartiet och Socialdemokraterna har bildat vill ta sig an samhällsutmaningarna, och efter ett fåtal dagars möjlighet att bekanta mig med de nya ministrarna kan jag intyga att det sjuder av engagemang och arbetslust. Vi tror alla starkt på politikens möjligheter att verka i samhällets tjänst så att gemensamma mål kan uppnås.

Herr talman! I en sandlåda finns det ofta många olika viljor och många enskilda projekt. Så här efter valrörelsen kan man fortfarande ha kvar lite av den känslan. Men vi vet också att ska man bygga det riktigt stora snygga sandslottet, då krävs det att det är några som kliver fram och tar ansvar och som får med sig andra. Så här efter valet är det tid att bygga slottet Sverige. Det är tid att ta ansvar och att genomföra framtidsreformer.

Herr talman! Klimathotet är vår generations största utmaning. Tiden för misslyckanden och ursäkter är sedan länge förbi. Klimatförändringarna har redan ökat i världen till ett av de största säkerhetsshoten. Vi måste börja minska utsläppen och vända trenderna.

Det internationella klimattoppmötet i Paris nästa år kommer att vara oerhört viktigt för att få beslut på plats, för att få ett avtal som klagör hur man under våra barns och barnbarns livstid ska möta vår tids största hot om temperaturökningar på över två grader.

Ska detta hot hindras måste Sverige och EU vara pådrivande för att ett sådant avtal kommer på plats, och det avtalet behöver träda i kraft senast 2020. Det betyder, herr talman, att besluten ska fattas nu under de kommande åren.

För att skapa en robust klimatpolitik också i Sverige är det en förutsättning att vi ska kunna driva på internationellt. Vi måste också lämna åren av siffertricksande och otydligt klimatansvar bakom oss. Vi måste kräva

ett tydligare ramverk för klimatpolitiken som säkerställer att Sverige minskar utsläppen i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling. Det betyder i princip nollutsläpp efter 2050.

Det krävs ett antal delmål på vägen om detta ska kunna realiseras. Det krävs mål för olika sektorer så att samhällsplaneringen kan fungera och ge förutsättningar för att bidra till utsläppsminskningen.

Regeringen vill därför samverka brett kring detta ramverk, och jag kommer att bjuda in riksdagens partier för att öppet diskutera målstruktur och ramverk med avstamp från utredningen Färdplan 2050 som den förra regeringen tillsatte. Klimatfrågorna är inte och får inte bli en höger-vänster-fråga i den här kammaren. Klimatfrågan är vår gemensamma framtidsfråga, ingenting annat.

(Applåder)

Herr talman! Klimatomställningen är en utmaning, men som så ofta med utvecklings- och förnyelseprocesser finns det också stora möjligheter. Det är regeringens helgjutna ståndpunkt att en framåtsyftande miljöpolitik inte bara löser miljöproblem, utan det skapar även nya möjligheter för hållbara jobb och en god ekonomisk utveckling.

I stället för skattesänkningar ska därför investeringar i klimatomställning öka. Samhällets alla aktörer ska koordineras så att alla ansträngningar för att stoppa miljöförstöring och hushålla med naturresurser kan maximeras i vårt land.

Vi ser redan i dag hur ett stort och känt företag i Sverige som ABB nyligen sålde överföringssystem till Kina. Jämfört med att Kina skulle ha använt kolkraft sparar detta 40 miljoner ton klimatutsläpp – över hälften av de svenska årliga utsläppen.

Alfa Laval är världsledande inom värmeöverföring, värmepumpar, vattenrening. Andra företag är bland annat Electrolux, eGain, Cortus. På denna lista finns både små och stora företag som bidrar till klimatsmarta lösningar och som kan bygga både Sverige och världen starka i detta hänseende. De har också bidragit till viktiga och hållbara jobb.

Herr talman! Jag och regeringen vill att den här listan ska kunna bli längre. Det åstadkommer vi genom att ha en helhjärtad politik som underlättar för omställning och innovation. Klimathotet gör det helt nödvändigt med utveckling och förnyelse. Världens länder måste omedelbart lämna den väg där man investerar i det som är ohållbart. I stället måste man börja investera i det som gör vår planet mer hållbar. Sverige ska vara en självklar föregångare i detta arbete.

(Applåder)

Herr talman! På många orter i Sverige råder det en stor bostadsbrist. Det är särskilt studenter och unga hushåll med mindre ekonomiska ramar som har oerhört svårt att finna en bostad. De söker lägenheter att hyra, men det finns sällan ett tillräckligt stort utbud. Det har varit många år av olika typer av insatser som sedan lämnats åt sitt öde av en annan politik. Det är stora grupper som i dag drabbas av bostadsbristen. Vi kan konstatera att det inte har fungerat med den bostadspolitik som drevs under alliansåren. Byggbolagen har kunnat koncentrera sitt byggande på hus och bostadsrätter för relativt köpstarka grupper.

Den nya regeringen är tydlig med att det också krävs en nationell bostadspolitik. Vi avser att stimulera byggandet av små energieffektiva hy-

reslägenheter och studentlägenheter, att stärka kreditgivningen vid nybyggnation och att utse en statlig förhandlingsshen som ska samordna kontakter med kommuner som kan bygga bostäder på citynära flygplatser.

Dessa frågor är centrala för att man ska få fler bostäder åt unga och växande, hållbara städer.

Herr talman! Sverige är och ska förbli ett öppet land, ett land som välkomnar människor oavsett om de kommit hit på besök, för arbete, för kärlek eller om de flytt undan förtryck och tortyr.

Tack vare att Sverige är ett öppet land knyts omvärlden allt närmare oss. Många har familj. Många i vårt samhälle har familj och vänner i Ukraina, Syrien, Gaza, Kurdistan, Irak, Centralafrika, Sudan eller Nigeria. När kriget rasar, när barn dödas, när människor tvingas fly för sina liv, när svälten slår ut livsmedelsproduktionen eller när ebolan sprids drabbar det också vårt samhälle. Vi är inkluderade i den globala förändringsprocess som sker, och det innebär att vi också kan engagera oss alltmer, precis som statsminister Löfven sade tidigare.

Det är lätt att man som människa känner sig maktlös, men landet Sverige är allt annat än maktlöst. I landet Sverige kan och bör vi verka mycket starkt. Det är länder som gemensamt kan bygga säkerhet och utveckling internationellt. Sveriges roll på den globala arenan måste vara tydlig. Sverige måste högljutt stå upp för medmänsklighet, långsiktigt utvecklings-samarbete, sunda handelsrelationer och för att folkrätten ska stärkas så att brott mot barn och andra civila kan straffas. Den humanitära hjälpen från Sverige måste vara effektiv och stark. Sjuka måste få vård, barn en trygg säng och familjer möjlighet att kontakta anhöriga.

För Miljöpartiet är det viktigt att i den nya regeringen verka för öppenhet och humanism, att migrationspolitiska överenskommelser hedras brett mellan partierna i kammaren, att nya reformer genomförs utan att vara beroende av stöd från ett parti som Sverigedemokraterna och att Sverige inom EU verkar för fler lagliga vägar för flyktingar att söka asyl. Vi vägrar att sitta och se på när fler båtar med flyktingar sjunker i Medelhavet.

(Applåder)

Herr talman! Den nya regeringen är beredd att möta vårt samhälles utmaningar. Vi ser att Sverige kan bättre. Barn och unga måste få de bästa förutsättningarna, och våra barnbarn förtjänar att ärva en jord där de kan leva ett gott liv. Den uppgiften kräver samarbete i denna kammare liksom internationellt. Låt oss tillsammans ta ett klimatansvar, och låt oss tillsammans finna möjligheter som skapar jobb och utveckling!

(Applåder)

Anf. 49 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Åsa Romson kom i slutet av sitt anförande in på invandringspolitiken och den extrema invandringspolitik som inte minst Miljöpartiet företräder. Det är intressant att se att även den nya regeringen kommer att, som Åsa Romson uttrycker det, hedra, det vill säga ansluta sig till, den migrationsuppbyggnad som Miljöpartiet tidigare haft med den borgerliga regeringen. Det kommer naturligtvis att få stora konsekvenser.

Det handlar dock inte bara om det, utan i regeringförklaringen ser man tydligt vilket inflytande Miljöpartiet har haft och kommer att ha över den nya regeringen vad gäller migrationspolitiken. Där finns formuleringar om

ytterligare liberalisering av en redan extrem invandringspolitik, Europas mest extrema invandringspolitik.

Då är det intressant att höra – och det blir en fråga till Åsa Romson – hur Miljöpartiet har tagit höjd för detta, alltså hur det ska finansieras. Att man påverkar regeringen så starkt i en riktning för ytterligare invandring, för ännu större invandring än vi har i dag, får rimligen konsekvenser i form av att det kostar mycket pengar. Kommer Miljöpartiet att verka för att det ska finansieras på något sätt? Finns det över huvud taget i Miljöpartiets värld något tak för hur stor invandringen kan vara, eller är det andra saker som styr? Det vore intressant att få veta.

Jag fick inget svar, herr talman, när jag tidigare frågade Stefan Löfven vilken plan man har för att ta ansvar för landet. Jag tänkte därför att jag i all korthet nu försöker få svar genom att ställa samma fråga till den nya vice statsministern. Vilken plan har man? Vi har hört utspel om skattepolitiken, vi har hört utspel om gymnasiet, vi har hört utspel om välfärden, om traineejobb i välfärden, och inte minst har vi hört utspel om energipolitiken. Det är saker som att döma av de valmanifest som presenterades för bara någon månad sedan inte har majoritet i Sveriges riksdag.

Vilken är regeringens plan för att ta ansvar för landet?
(Applåder)

Anf. 50 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är ingen nyhet för kammaren att Jimmie Åkessons största problem med att Sverige hedrar mänskliga rättigheter är att det är förknippat med kostnader. Men vi vet att när Sverigedemokraterna beräknar dessa kostnader gör de det utifrån måttstocken i sitt valmanifest, att de kan finansiera alla sina löften inom välfärdsområdet och inom alla andra områden där de tänker att de ska dra till sig väljare. Men att det skulle vara en budget som går ihop är det väl inte många ekonomer som sett en realism i.

När man talar om mänskliga rättigheter och migration som enbart en kostnad hamnar man lätt i ett läge där pengarna blir väldigt konstigt värdesatta. Vi vet alla att det medför kostnader genom att vi har svenskundervisning och etableringsstöd till personer som kommer till Sverige. Oftast är det dock fråga om kortare utbildningar än de som vi satsar på barn som växer upp i Sverige; de får en hel skolgång som omfattar många år. Det innebär ganska stora kostnader. Det ska väl rimligtvis jämföras med att det till vårt land kommer människor som redan har en basutbildning och som sedan får en tilläggsutbildning för att kunna fungera bra på den svenska arbetsmarknaden.

Miljöpartiet vänder sig mot att man hela tiden diskuterar mänskliga rättigheter i termer av kostnader. Det skulle vara oerhört komplicerat om vi i de internationella förhandlingarna, när vi ser att det behöver tas ett globalt ansvar, skulle beräkna exakt vad det innebär för kostnader för Sverige. Motfrågan blir därför, Jimmie Åkesson, vad det kostar om vi inte har migration och öppenhet globalt. Vad skulle det ha kostat Sverige om de småländska bönderna på 1800-talet inte hade kunnat emigrera till USA? Jo, det hade kostat svält och umbäranden. Det vore ett högt pris att betala att strypa migrationen, människors rätt och möjlighet att söka sig undan förtryck och tortyr. Jag tycker att det vore en omänsklig politik.

(Applåder)

Prot. 2014/15:8
8 oktober

Partiledardebatt

Anf. 51 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag var ganska orolig på valnatten när jag noterade att vi sannolikt kommer att ha ett miljöparti i den nya regeringen. Jag måste säga att jag blir ännu mer orolig nu när jag hör Åsa Romson resonera om kostnader och synen på pengar. Förstår Miljöpartiet att man nu sitter i regeringen? Förstår Miljöpartiet att offentlig verksamhet är förenat med kostnader? Förstår Miljöpartiet att de verksamheterna också måste finansieras?

Jag kan förstå att man när man befinner sig i opposition, som Miljöpartiet har gjort egentligen under hela sin existens, kan lägga ut texten om det mer drömska som Åsa Romson ger uttryck för, att mänskliga rättigheter inte får kosta pengar och så vidare. Men det håller inte, herr talman, när man sitter i regeringen. Då måste man kunna ta ansvar för den politik man bedriver, och jag konstaterar att Åsa Romson inte är beredd att göra det.

(Applåder)

Anf. 52 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är lite märkligt att kritisera ett budgetarbete där Miljöpartiet under många år har lagt en oerhört balanserad budget i de oppositionsförslag vi lagt fram i riksdagen och därmed förberett oss väl för att också kunna ta ansvar i regeringen, något som jag noterar att Sverigedemokraterna fortfarande, som tur är, nog är ganska långt ifrån.

Ska man ta ansvar för en politisk utveckling måste man se vad som blir konsekvenserna av handlandet. Konsekvenserna av att föra en sverigedemokratisk politik skulle för Sverige bli ganska omfattande inte bara på det ekonomiska området – kanske allra minst på det ekonomiska området – utan också mycket på det område som handlar om framtidsutveckling och framtidsmöjligheter för Sverige. Det finns många ekonomiska underlag och samhällskalkyler som visar hur det slutna samhället, det stängda samhället, det rädda samhället är ett samhälle som går bakåt i stället för att öppna sig för framtiden.

Jag hoppas att vi till nästa val lyckas övertyga fler väljare om att framtiden är vägen som öppnar upp Sverige, inte tvärtom.

(Applåder)

Anf. 53 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Sverige ska inom en generation ha 100 procent förnybar energi. Den målsättningen har Centerpartiet haft länge, och vi har tillsammans i Alliansen banat vägen för det förnybara. Vi har tiodubblat vindkraften, bioenergin har gått om olja som största energikälla och vi har samtidigt minskat våra klimatutsläpp kraftigt.

Sverige är ett klimatföredöme i världen. Trots det har Miljöpartiet konstant hävdade att de senaste åren varit förlorade för miljön. Vi har granskat hur miljöpartister faktiskt agerat runt om i landet när det kommit till investeringar i det förnybara, och det är slående hur miljölockan verkar ha stannat i flera av de kommuner där Miljöpartiet haft inflytande. Låt mig ta ett konkret exempel. I Uppvidinge kommun i Småland stoppade miljöpartisterna det som skulle kunna bli en av Sveriges största vindkraftsetableringar, en park som skulle kunna försörja hela Kronoberg med grön och förnybar energi, en park som motsvarar Ol:an, reaktor 1 i Oskarshamn. Denna park stoppade miljöpartister lokalt.

Vi vet att Romson är emot både kolkraft och kärnkraft. Det kan jag också skriva under på. Men ni är även emot vattenkraft och vindkraft, Åsa Romson. Det föranleder frågan: Vad är miljöpartisterna för? Hur ska ni kunna nå ert mål om 100 procent förnybart om ni i praktiken är emot det förnybara? Man bygger inte vindkraftsparker på Rosenbads tak; de byggs lokalt. Men när ni har chansen lokalt stoppar ni stora investeringar i förnybart.

Se inte så förvånad ut, Åsa Romson! Det är miljöpartister som gör just detta lokalt. Hur ska vi kunna lita på miljöpartister? Ni säger en sak nationellt, men så fort ni har makten och får chansen stoppar ni det förnybara och vindkraften.

(Applåder)

Anf. 54 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att korrigera Annie Lööf när det gäller citatet om förlorade år för miljön. Det var rubriken på Naturskyddsförningens sammanfattande rapport om hur Alliansen hanterat miljöpolitiken. Det var inte någonting som Miljöpartiet självt analyserade.

Jag är glad att Centerpartiet är en stark aktör för mer av förnybar energi, vilket vi har sagt i otaliga debatter här i kammaren. Det vi har varit förvånade över är att Centerpartiet har suttit i alliansregeringen i åtta år och de senaste åren lagt sig vinn om en överenskommelse om att göra oss mindre beroende av kärnkraft, men har motverkat varje steg som verkligen skulle ta oss åt det hållet.

När elöverskottet växer i Sverige, bland annat tack vare att vi äntligen har fått i gång utbyggnaden av vindkraft på land, vill man fortfarande slå vakt om att kärnkraftverken absolut inte får stängas, för det vore fruktansvärt. Man har sett till att underfinansiera avfallsfonden, så att det fortfarande går att lägga skattebetalarnas pengar på det avfall som kärnkraftsägarna bör betala för. Det finns flera andra sådana exempel.

Men när du nu har sagt att ni så gärna vill ha 100 procent förnybar energi, Annie Lööf, hoppas jag att ni också kommer till de energisamtal och klimatramverkssamtal som den nya regeringen inbjuder till, att ni vill bidra till att genomdriva politiken konstruktivt, att ni inte tittar så njuggt på att en ny regering faktiskt går vidare och utvecklar fler av de förslag som ni tyvärr bara orkade utreda men aldrig fick på pränt. Ta stadsmiljöavtalen för mer kollektivtrafik i städer! Ta stöd till havsbaserad vindkraft! Där finns för Sverige en otrolig potential som inte förverkligats. Det beror bland annat på att det har varit olönsamt, men också, Annie Lööf, på att den största nej-sägaren till vindkraft i Sverige har varit Försvarsmakten. Under alla de år då Centerpartiet suttit i regeringen har Försvarsmakten sett till att lägga en död hand över väldigt många av de bästa vindkraftsområdena. Om man gör en utvärdering av vilka som stoppat mest vindkraft kommer man nog fram till att det är de som styrts över Försvarsmakten.

(Applåder)

Anf. 55 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Åsa Romson talade i två minuter utan att svara på frågan. Är det något parti som verkligen ser till att stoppa vindkraftsetableringar i Sverige är det just Miljöpartiet. Det finns en rad vindkraftsprojekt som

Miljöpartiet stoppar i olika kommuner runt om i landet. Den nya regeringen är mer mörkröd än grön. I den regeringsförklaring som Stefan Löfven läste upp i fredags fanns inga siffersatta utsläppsmål. Där fanns ingenting om när vi ska nå 100 procent förnybart. Miljöpartiet sätter lokalt stopp för en av Sveriges största vindkraftsetableringar, som skulle göra hela Kronoberg självförsörjande på grön förnybar energi. När Miljöpartiet får chansen sätter man krokben för det förnybara.

Jag ger dig en chans till, Åsa Romson. Hur ska ni nå 100 procent förnybart när ni stoppar det förnybara? Jag är inte beredd att trampa i gång tv:n på fredagskvällen. Vi behöver energi. Då kan man inte vara emot allt. (Applåder)

Anf. 56 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag är väldigt glad, Annie Lööf, över att du står här och är så engagerad i förnybar energi. Jag känner att vi kommer att få en bra mandatperiod då vi kan samverka för att se till att öka den förnybara energin i Sverige, bland annat genom att satsa ännu mer på att göra det enkelt att producera egen el. Det kan man göra på taket också på Rosenbad. Lycka till att göra det i riksdagen! Vi har försökt, men Riksdagsförvaltningen har tyvärr stoppat det hittills. Vi behöver få människor runt om i Sverige att se sig både som elproducenter och som elkonsument. Vi behöver också få i gång havsbaserad vindkraft på alla de ställen som har väldigt goda förutsättningar i Sverige. Hittills har det varit stopp. Det har inte funnits några stödsystem i Sverige, och Försvarmakten har sagt nej.

Det finns otroligt mycket att utveckla vad gäller förnybar energi, men då krävs det också samarbete i riksdagen. Jag är väldigt glad över att du är så engagerad i de frågorna och att du kommer att kunna hjälpa till att se till att vi får de allra bästa stödsystemen på plats. Tack för det, Annie Lööf! (Applåder)

Anf. 57 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Klimatfrågan är avgörande för vår framtid. Jag uppskattar att så mycket av Åsa Romsons inledning ägnades åt denna avgörande framtidsfråga. Men jag tycker ändå att regeringsförklaringen är en besvikelse på klimatområdet. Där finns egentligen ganska få konkreta åtgärder.

Det är viktigt att veta vart man ska när man ska göra de nödvändiga investeringarna för klimatet. Kanske är det allra mest förvånande på klimatområdet att det saknas ett klimatmål för Sveriges nya regering till 2020.

Vänsterpartiet vill minska utsläppen i Sverige – inte i andra länder – med 45 procent till år 2020. Men vad vill regeringen och Miljöpartiet? Vilket är regeringens klimatmål? Det vore väldigt spännande att få svar på det. Det är min första fråga.

Min andra fråga handlar om Förbifart Stockholm. Ni har gjort upp med Socialdemokraterna om att genomföra detta gigantiska motorvägsprojekt, visserligen med några månaders fördröjning. Är detta förenligt med de klimatmål som krävs och med hållbarhet?

Anf. 58 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Jonas Sjöstedt för frågorna om klimatet, som jag vet att våra två partier är oerhört engagerade i och som jag också förutsätter att vi kommer att fortsätta att ha goda samtal kring, vilket jag även sade till Annie Lööf nyss.

När det gäller klimatmålen till 2020 har vi haft gemensamma rödgröna reservationer. På den tiden var även Vänsterpartiet med. När klimatpropositionen kom 2009 sade vi tydligt att vi vill ha ordning och reda i räknandet av klimatutsläpp från Sverige. Vi vill tydligt se vad som är de svenska åtagandena för de svenska utsläppen. Vi vill räkna det internationella stödet i form av finansiering och tekniköverföring och tydliggöra det. Vi vill också, vilket Jonas säkert håller med om, se på det svenska fotavtrycket när det gäller koldioxidutsläpp.

För att göra detta, Jonas, behöver vi ett klimatpolitiskt ramverk. Jag är övertygad om att den nya regeringen kommer att få i gång konstruktiva samtal om hur vi kan komma bort från siffertricksandet i klimatpolitiken och hur vi i stället kan sätta oss och titta på viktiga mål.

Huruvida målet till 2020 ska revideras utifrån er 45-procentssats är en sak man kan diskutera. Jag skulle i den delen säga att jag är mer intresserad av de konkreta åtgärderna. Som du vet har Miljöpartiet – och även Socialdemokraterna ungefär – ett mål på minus 40 procent. Vi kan diskutera om det ska vara 40 eller 45 procent minskning till 2020, men jag tror att det väsentliga är hur mycket åtgärder vi får på plats. Jag håller inte med dig angående regeringsförklaringen, men förutskickar också att den kommande budgetpropositionen kommer att vara rik på åtgärder på klimatområdet, betydligt fler än vad vi har sett de senaste åren.

Det handlar om att komma i gång med ett klokt program för lokala klimatinvesteringar, så att man kan inspirera, samla och koordinera aktörer lokalt för klimatinsatser. Det handlar om att komma i gång med stadsmiljöavtalen, vilka FFF-utredningen föreslog som en bra insats för att få stöd till spårtrafikutveckling i olika städer. Självklart ska det göras stora satsningar på förnybart. Det är väldigt viktiga åtgärder som levererar klimatomskningar.

Anf. 59 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag är bekymrad över att den här regeringen kan komma att bli en klimatbesvikelse. Man har inte ett ramverk för att sätta ett mål. Man har ett ramverk för att *uppnå* ett mål. Och då måste regeringen faktiskt ha ett mål för klimatarbetet. Är det så illa, Åsa Romson, att regeringen inte har något klimatmål till 2020? Det är en stor besvikelse i så fall. När får vi ett klimatmål till 2020? Kommer vi att få ett klimatmål till 2020? Det är det som ska styra ramverkets arbete.

Det andra jag frågar om är Förbifart Stockholm. Är inte det ett helt ohållbart projekt ur miljösynpunkt?
(Applåder)

Anf. 60 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Vi kommer att ha många klimatmål, och vi återkommer till kammaren om det. Jag hoppas att vi gör det i stor enighet, särskilt med en klimatengagerad politiker som Jonas Sjöstedt.

När det gäller Förbifart Stockholm vill jag säga att jag är väldigt glad över den överenskommelse som ingåtts mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Vi fullgör vår plikt och skyldighet. Redan när vi genomförde trängselskatteförsöket i god anda i Stockholm tillsammans med Vänsterpartiet sade vi att stockholmarna ska få möjlighet att påverka vad intäkterna går till.

Jag tycker, precis som Jonas Sjöstedt, att Förbifart Stockholm är ett ålderdomligt projekt som kommer att ge mer utsläpp och bilism i Stockholm och vara dåligt för klimatet. Det har jag varit väldigt tydlig med, och det kommer jag naturligtvis att fortsätta att tycka. Jag har respekt för att projektet har kommit långt och att man därför inte kan dra undan beslut hur som helst, men om Stockholms representanter bestämmer sig för att i stället prioritera upp kollektivtrafikinvesteringarna och sätta dem före detta vägprojekt ska de ha rätt att göra det. Det kommer jag att vara väldigt tydlig med, och det hoppas jag att Vänsterpartiet också tycker i den här kammaren.

(Applåder)

Anf. 61 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det är en av de största frihetsreformerna i modern tid att människor får välja inom välfärden. Föräldrar får välja skola åt sina barn. Mormor får välja hemtjänst. Är mormor för gammal och det är jobbigt kan de anhöriga hjälpa till i det valet. Men medborgarna får välja inom välfärden. Före det var det ett system där det var kommunalråden som bestämde.

Detta har Socialdemokraterna alltid ogillat. De har köpt att kommuner har fått entreprenadupphandla. Men då är det kommunalråden som väljer och inte medborgarna. Detta att medborgarna själva ska få välja mellan olika aktörer har Socialdemokraterna motsatt sig vid varje nytt steg. De har under hela tiden velat införa ett kommunalt veto mot nyetableringar av friskolor. Det betyder att kommunalråden ska kunna säga nej och förbjuda friskolor i den egna kommunen.

Vi har varit en bred allians av partier som har sagt nej till det kommunala vetot. Miljöpartiet har här haft en mycket liberal attityd. Miljöpartiet grundades på kärnkrafts- och miljöfrågor men också på att man hade en alternativ syn på de stora statliga och kommunala systemen. Det var Miljöpartiets kärnideologi.

I friskoleuppgörelsen i den friskolekommitté vi hade var Miljöpartiet definitivt emot ett kommunalt veto. Här ska inte kommunalråden bestämma. Människor ska ha rätt att välja alternativen. Men sedan några dagar tillbaka har Miljöpartiet lagt sig för Vänsterpartiet, och nu köper ni det kommunala vetot.

Jag är så besviken över den vänstersvängen. Det är en mycket radikal vänstersväng i synen på var makten ska ligga i samhället, hos medborgarna eller hos kommunalråden. Varför, Åsa Romson, har ni lagt er platt för Vänsterpartiet i denna viktiga frihetsfråga?

(Applåder)

Anf. 62 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Detta är ett område som vi har debatterat mycket. Om vi tittar på LOV, valfrihetslagen, har Miljöpartiet hela tiden ansett att det är

viktigt att kommunerna och landstingen själva får välja om det är den typen av lagstiftning som de vill införa som system inom sitt välfärds- och omsorgsområde eller om de vill hantera det på annat sätt och tror att det är bäst för den verksamhet som bedrivs för medborgarna att stå utan för LOV.

Att ta bort tvångs-LOV är något som har varit viktigt för oss och inte minst för det kommunala självbestämmandet och möjligheten att utforma ganska komplexa system på det sätt som passar bäst. Våra kommuner och regioner ser ganska olika ut. Det är viktigt att vi ser att de kommunala företrädare som ska utforma dessa ganska avancerade system för allt från handikappomsorg till primärvård, vårdcentraler och så vidare har möjligheten att se hur de reformerna fungerar bäst. Det kan vara en hjälp att ha LOV. Så har vi resonerat, och flera kommuner har gjort så.

Vi vill titta på detta så att man tydliggör det. Det har varit oklart huruvida kommunerna som använder LOV också kan specificera att de vill ta in icke vinstdrivande aktörer. Det tycker jag är olyckligt. Jag vet att Stockholms läns landsting har haft problem med att de tappar viktiga avtal på grund av att de har haft för stora svårigheter med att göra direktupphandlingar från ideellt drivna och oerhört specialiserade och duktiga aktörer. Den frågan måste därför fortsätta att utredas. Det måste säkerställas att kommuner och landsting kan anpassa välfärdsreformerna på bästa sätt. Att ta bort tvångs-LOV har hela tiden varit Miljöpartiets politik på området.

När det gäller skolan är vi för att ta bort vinstsyftet i skolformer och framöver i friskoleföretagen säkerställer att det verkligen är utbildning som är det man brinner för. Så är det i många friskolor i dag. Det är jag väldigt glad för. Men jag vill säkerställa att de som inte följer det inte finns där.

Anf. 63 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag var otydlig i min fråga. Frågan var: Varför vill ni införa ett kommunalt veto för friskolor? Åsa Romson lyckades överskrida tiden för inlägget utan att svara på den frågan och talade om helt andra saker. Ni vill införa ett kommunalt veto mot nya friskolor sedan ett par dagar tillbaka. Det har ni aldrig tyckt förut. Det är en mycket radikal förändring.

Det betyder att en kommun kan förbjuda friskolor i sin egen kommun. Det är vad det betyder. Miljöpartiet och Alliansen har varit överens om att vi inte ska ha något kommunalt veto. Det är medborgarna som ska välja. Plötsligt vill ni införa ett kommunalt veto. Det är bara Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som har velat göra detta. Jonas Sjöstedt var den enda som var riktigt glad häromdagen när ni presenterade uppgörelsen.

Nu blir det Förbifart Stockholm. Det blir ingen snabbavveckling av kärnkraften. Nu går ni med på att lägga ned valfriheten också. Vad har ni fått igenom? I valrörelsen sade ni: Vi vill gärna sitta i regeringen, men inte för att vi är intresserade av visitkort. Ni var intresserade av att påverka politiken. Nu har ni fått era visitkort, men ni får ingen politik. Ni lägger er platt i fråga efter fråga.

(Applåder)

Anf. 64 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är roligt att här i kammaren bli anklagad av en del för att man genomför för mycket av sin politik och av andra för att man inte kommer att genomföra någonting alls.

När det gäller nyetableringen av vinstdrivande skolor tycker vi att man ska titta över om kommuner ska ha möjlighet att ha ett avgörande inflytande när det gäller nyetablering av vinstdrivande skolor. Vi ser att vi behöver göra någonting åt vinstjakten i skolan.

Vi vill att skattepengar ska komma eleverna till del. Vi vill säkerställa att alla elever i Sverige känner att det som vi offentligt satsar på dem möjliggör för dem att få en bättre utbildning. Det är grunden till detta.

Det är ingenting radikalt att vi vill utreda att man kan se till att de vinstsyftande skolorna kan drivas med skattemedel så att eleverna får det bättre. Det är någonting som också du brukar stå och säga. Men nu vill ni gärna hårdra detta och säga: Nu har de vänt 180 grader. Läs programmet så ser du att det inte är någon 180-gradersvändning.

(Applåder)

Anf. 65 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! George Orwell skrev i sin bok *1984* ett antal formuleringar som vi nog alla har fruktat lite grann och möjligen också kunnat fnissa åt. I det samhället säger man att krig är fred, frihet är slaveri och okunnighet är styrka. I ungefär den kategorin skulle jag vilja sätta begreppet tvångs-LOV.

Tvångs-LOV är i sig ett begrepp som vänstersidan använder för att med nyspråk beskriva det faktum att människor får en möjlighet att välja själva. Vad ni vill är politikermakt när det gäller till exempel vårdcentraler. Vad ni vill är politikermakt när det gäller skolan.

Vi har en skola som håller på att läggas ned. Föräldrarna säger: Det vill vi inte vara med om. Vi organiserar oss tillsammans för att driva den skolan. Då är det samma politiker som lägger ned glesbygdsskolan som ska få avgöra om föräldrarna ska få driva den eller inte.

Ni ställer er på politikernas sida i stället för på medborgarnas sida. Den uppgörelse som ni presenterade häromdagen, där Jonas Sjöstedt uppenbarligen är den som har formulerat de skarpa delarna, leder till att människor får lite mindre inflytande.

Hur kan det komma sig att det för Miljöpartiet är så rasande viktigt att minska människors inflytande över sin egen vardag?

(Applåder)

Anf. 66 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! När Göran Hägglund började tala om George Orwell trodde jag att vi äntligen skulle tala om övervakningssamhället och de viktiga steg mot att se över den personliga integriteten som finns med i den regeringsförklaring som statsministern läste upp häromdagen. Men jag förstår att du vill diskutera hur vi kan förstatliga sjukvården ytterligare. Det är en fråga som du drev väldigt hårt under valrörelsen, inte fick gehör för i alliansmanifestet och som jag tror de flesta landstingspolitiker såg lite grann på som: Ja, ja, vi får se hur det går med det.

Vi har landsting som är ansvariga för sjukvården. Vi har kommuner som är ansvariga för stora omsorgssektorer. Det är väl känt att vi i Miljöpartiet anser att det är de som är bäst lämpade att se om systemen antingen ska regleras inom ramen för LOV eller om de ska regleras utan detta. Det har ni varit emot. Ni vill tvinga alla kommuner oavsett hur stora eller små de är att använda sig av den lagstiftningen. Ni vill tvinga kommuner där medborgarna har valt fram representanter som inte vill privatisera och lägga ut stora delar av omsorgen på entreprenad att göra det.

Jag har all respekt för de kommuner som vill göra det. Om man som kommunpolitiker har ansvar för en verksamhet ska man också ha ansvar för att utforma det bästa regelverket för den och inte styras i den delen. Man ska ges verktyg uppifrån, kanske en möjlighet med LOV eller genom andra bra förutsättningar, att till exempel underlätta upphandlingar för ideella huvudmän. Det har varit en av de svåra bitarna tidigare.

Jag förstår din ingång. Du vill förstatliga hela den svenska sjukvården. Då har du heller inget problem med att staten föreskriver exakt vilket valfrihetssystem som ska finnas i kommuner och regioner.

Men för oss som inte vill det, utan som ser att vi snarare bör stärka och utveckla landstingsorganisationerna för att bättre kunna möta medborgarnas krav på en bra sjukvård gäller det att man också måste ha respekt för att vi har ett kommunalt självstyre i Sverige. Då är det ganska självklart att man inte vill ha något annat.

Sedan ska du inte blanda in småskolorna och byskolorna i det här, för det är en helt annan fråga. De går inte under tvångs-LOV.
(Applåder)

Anf. 67 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag har en minut på mig nu. Jag talade inte om att förstatliga sjukhusvården, men för protokollets skull vill jag ha sagt att jag anser att det är helt irrationellt och felaktigt att ha landet indelat i 21 olika landsting om vi vill ha ut en jämlik vård och om vi vill använda våra resurser på bästa möjliga sätt. Jag anser att landstingen i den delen ska läggas ned.

Det var dock inte det som mitt första inlägg handlade om, utan det handlade just om politikerakt. Vad ni gör nu – när det ska finnas ett kommunalt veto – är att ni värnar politikernas makt att avgöra vilka skolor som ska finnas. Ni värnar landstingspolitikernas makt att avgöra vilka vårdcentraler som ska existera och var de ska finnas. Jag tycker att detta ska få växa fram av sig självt genom att medborgare gillar vårdcentraler och väljer vårdcentraler och genom att vi har en tuff kvalitetsgranskning. Så ska man få en möjlighet att driva detta. Jag har svårt att begripa varför Miljöpartiet inte ska ställa sig på medborgarnas utan på politikernas sida.

Anf. 68 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Då kan jag utnyttja min minut till att förtydliga det som handlade om byskolor. Det är precis den situation som Göran Hägglund berättar om: Föräldrar och personal tar ett initiativ att rädda en mindre skola – en byskola, om vi använder det begreppet – i Sverige och bygger upp en friskola som drivs på icke vinstsyftande boliner. Här handlar det inte om att skicka några stora pengar till aktieägarna. Det handlar inte heller om några stora riskbolag som skickar pengar till skatteparadis och så

vidare. Den typen av nyetableringar kan kommuner absolut inte säga stopp till.

Det finns ingenting i vår uppgörelse som säger att byskolorna inte ska kunna finnas. Det är föräldrarna som bestämmer. Det kommer att vara etableringsfrihet även för byskolorna i framtiden.

(Applåder)

Anf. 69 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Ett framgångsrikt samhälle förändras. Den som sluter sig mot omvärlden eller är sig själv nog kommer snart att upptäcka att andra springer förbi och gör saker smartare, snabbare och bättre. Det är därför det är så avgörande att vi aldrig fastnar – att vi ständigt omprövar, letar efter saker att göra bättre, vänder och vrider på vår politik och förändrar.

Det är därför det betyder så mycket att Alliansen tog makten i Sverige för åtta år sedan. Vi har förändrat Sverige till det bättre. Vi har gjort det grönare och företagsammare. Vi har gett mer makt till människor vid köksbordet att bestämma mer själva.

Av var och en efter förmåga och åt var och en efter behov – det var en gång rättesnöret i socialdemokratien. Sedan föll den första delen av meningen i glömska, och bidragssocialismen fick fäste djupt inne i den svenska statsapparaten.

År 2006 förändrades detta. Att fler människor skulle gå till jobbet blev alliansregeringens högsta prioritet, för det är bara så vi får råd med välfärden. Det var politiska reformer, och ett värderingsskifte inleddes. Fler jobb kräver att fler företag som vill och kan anställa växer fram. Företagaren gick från att vara skurk i ett socialistiskt samhälle till att bli hjälten i ett liberalt – hjälten som skapar jobben. Attityderna förändrades. Det unga företagandet sköt i höjden. Nyföretagandet sköt i höjden och kreativiteten likaså. Tillsammans med reformer som sänkte kostnaderna och minskade krånglet gjorde detta att vi uppnådde resultat. 340 000 fler människor har fått ett nytt jobb, nya kolleger, fikarast och semester. Aldrig tidigare har välfärden haft så stora resurser.

År 2006 övertog alliansregeringen ett miljöarbete som hade stannat av. Prat hade fått företräde framför resultat, och även om plakaten var snygga var ambitionerna lama. Sedan dess har vindkraften tiodubblats, biobränslena i tanken har trefaldigats, solenergin har niofaldigats och bioenergin har gått om oljan som största energikälla. Sverige har fått internationellt beröm för att vi har gjort något som andra inte har lyckats med, nämligen att förena minskade klimatutsläpp med en hållbar jobbtillväxt.

Herr talman! En av de största utmaningarna vid maktskiftet 2006 var att få hela Sverige att leva. Svensk landsbygd hör till de stora förlorarna i ett socialistiskt samhällsbygge. Bruksorter blir till offer när gammal industri flyttar utan möjligheten att ersättas av många nya små företag. Medan Socialdemokraternas svar i bästa fall var ett tillfälligt stödpaket – en Pano-dil mot en infarkt – har vi angripit problemen i grunden. Vi har breddat näringslivet, och vi har byggt infrastrukturen, vägarna, järnvägarna och bredbandet. Vi har satsat på lanthandlare, mackar, bönder och små företag. I dag ser vi sakta resultaten när fler människor flyttar till glesbygden än därifrån.

Mycket har förändrats under de senaste åren, och den nya vänsterregeringen kommer till ett välldukat bord. Arbetslösheten sjunker, fler företag

startas, utsläppen av koldioxid minskar och det är ordning och reda i de offentliga finanserna. Sverige har en av världens i särklass starkaste ekonomier.

Jag är stolt över vad Alliansen har åstadkommit hittills. Jag är stolt över att ha fått vara en del av den här resan. Men jag är också stolt över att ha fått äran att samarbeta med Alliansen och med den politiker som har varit en av borgerlighetens mest framgångsrika statsministrar genom tiderna – Fredrik Reinfeldt. Tack Fredrik!

Herr talman! Nu går vi i opposition. Låt det inte råda något tvivel om detta. Centerpartiet kommer att lägga fram en budget tillsammans med Alliansen, och vi kommer att vara den främsta granskaren av den nya regeringen. Vi gör det för att vi vill ha ett annat samhälle – ett annat samhälle än det som nu tar form under vänsterregeringens ledning. Vi gör det för att vi inte kan ställa upp på den kraftiga vänstersväng som Sverige nu gör.

Inte ens en vecka har gått sedan den nya regeringen tillträdde. Det är redan tydligt att den nya regeringen är mer mörkröd än grön. Den politik som har presenterats riskerar att allvarligt skada mycket av det som har byggts upp under åren av alliansstyre. Ökad statlig centralstyrning, obligatoriskt gymnasium, kraftiga begränsningar av människors valfrihet, kvotering och höjda skatter på ungas arbete – det är raka motsatsen till vad Sverige behöver.

När den nya vänsterregeringen lägger miljard efter miljard i skattebördor på svenska företag och tredubblar skatten för att anställa unga människor kommer vi i stället att satsa på att sänka kostnader, på att minska krånglet, på företagandet inom såväl tjänstesektorn som industrin, på sänkta trösklar in på arbetsmarknaden och på att fler unga ska få riktiga arbeten. När den nya vänsterregeringen kommer att syssla med miljönationalism och tomt miljöprat kommer vi att fokusera på miljöresultat, på fortsatt utbyggnad av det förnybara, på en giftfri vardag och på globala klimatinsatser. När den nya vänsterregeringen formulerar en krigsförklaring mot landsbygden och tillsätter en stadsutvecklingsminister samtidigt som den avvecklar Landsbygdsdepartementet kommer vi i stället att se och satsa på hela landet. Vi kommer att satsa på att små företag får gro, på bredbandet, på turismen, på enklare strandskyddsregler, på de enskilda vägarna och på de gröna näringarna.

Herr talman! År 2018 kommer vi att återta regeringsmakten som en allians. Fram till dess kommer vi att stå på barrikaderna och försvara de kärnvärden som borgerligheten och Alliansen står för. Det handlar om människors frihet att välja själva därför att de vet bättre vad som funkar i deras liv än vad Stefan Löfven gör. Det handlar om företagsamheten, för det är bara så vi kan skapa fler jobb. Det är bara genom fler riktiga jobb som vi kan säkra resurser till en bättre cancervård, fler lärare och bättre omsorg om mormor.

Det handlar om en miljöpolitik som bygger på grön och hållbar tillväxt. Det är nämligen bara på det sättet som fler kan lyfta sig upp ur fattigdom samtidigt som vi räddar klimatet.

Vi kommer att granska varje uttalande, varje förslag, varje kommatecken, kort sagt varje steg som den nya regeringen tar. Vi gör det för att hela Sverige behöver fortsätta att bli friare, företagsammare och grönare.

Herr talman! Ett samhälle behöver förändras, utvecklas och förnyas. Därför gör det mig innerligt oroad när jag ser att våra liberala reformer

byts ut mot återställare. Jag ser hur gamla slagdängor från Göran Perssons skrivbordslåda som 90-dagarsgarantin och Kunskapslyftet borstas av, döps om och återlanseras. Socialdemokraternas 90-talspolitik var ingen hit då och är det definitivt inte nu heller.

S och MP försöker vrida tillbaka klockan till hur Sverige såg ut 2006. Det är inte förändring. Det är inte förnyelse. Det är rädsla och brist på ambitioner. Sverige förtjänar bättre än så. Vi har inte råd med en politik som slår undan benen för företagen. Vi har inte råd med en stelbent arbetsmarknad som stänger ute unga. Vi har inte råd med att miljöutmaningen förvandlas till plakatpolitik utan faktiska resultat. Vi har inte råd med en regering som inte förstår att Sverige är större än storstaden.

Centerpartiet tänker under den kommande mandatperioden visa att det finns ett tydligt alternativ till en mörkröd vänsterpolitik. Vi är Alliansens gröna röst och miljöalternativet för borgerliga väljare. Vi ska kämpa för att jobben ska kunna växa fram i de små företagen och för frihet och företagsamhet. Och vi ska fortsätta driva en politik som tar till vara växtkraften i hela landet.

(Applåder)

Anf. 70 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Under förra mandatperioden fanns det en period då Centerpartiet ganska ofta kom att förknippas med nyliberala idéer och stort fokus på skattesänkning. Just skattesänkningar har också lett till att Sverige från en position där vi hade ett rejält överskott på ungefär 65 miljarder har kommit till ett underskott på 87 miljarder. Där ligger skillnaden. Men du är en skicklig politiker, Annie Lööf, och i slutet av valrörelsen vände du bort från detta och gick tillbaka mer till Centerpartiets kärnvärden: landsbygdsfrågor, miljö och småföretagande. Det tycker jag är bra.

Nu har vi detta parlamentariska läge, vilket flera har talat om. Och det alternativ som Annie Lööf helst hade velat se har inte fått väljarnas stöd. Personligen hade jag gärna sett att Socialdemokraterna hade fått över 50 procent. Men det har vi inte fått, och nu ska vi hantera detta. Jag är övertygad om att de väljare som har röstat fram det här parlamentet ser framför sig att vi nu tar ansvar för den uppkomna situationen.

Det finns många frågor där våra uppfattningar går isär, men det finns också många där vi har liknande uppfattningar. När det gäller satsningar på landsbygden vill jag till att börja med säga att när vi förändrar organisationsstrukturen i Regeringskansliet innebär det inte att vi prioriterar ned landsbygdsfrågorna. Att landsbygdsfrågorna hamnar i Näringsdepartementet är ett uttryck för att de hör hemma där precis som alla andra näringspolitiska frågor, inget annat.

Vi har också frågor som gäller bättre miljö och långsiktig energiproduktion. Min fråga till Annie Lööf är: Vilket av områdena, eller något annat område, tycker Centern är viktigast att hitta samarbete om för att föra Sverige framåt?

Anf. 71 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag får börja med att tacka Stefan Löfven för recensionen inledningsvis. Det hör till ovanligheten att statsministrar recenserar kolleger, men jag tackar för detta.

Landsbygdsdepartementet avvecklas under Stefan Löfven som statsminister. Jag blev ganska förvånad ska jag säga. Jag har erfarenhet av att leda och vara chef över Näringsdepartementet i tre år och vet vilka utmaningar de har. Att flytta ett så stort departement som Landsbygdsdepartementet, med de miljarder som finns inom svenskt jordbruksstöd och den särart som de har, kommer förmodligen att bli en stor utmaning. Men det är inte det som jag reagerar mot, utan det är symbolpolitiken i detta:

- Man tillsätter en stadsutvecklingsminister.
- Man avskaffar Landsbygdsdepartementet.
- Man inför en lastbilsskatt som slår hårt mot skogsnäringen och mot människor som bor på landsbygden.
- Man tredubblar arbetsgivaravgifterna för unga vilket slår hårt mot såväl industrin som tjänstesektorn, inte minst på landsbygden.
- Man krånglar till livet för landets småföretagare.

Det finns ganska mycket i din regeringsförklaring, Stefan Löfven, och förmodligen i den kommande budgetpropositionen, som kommer att slå stenhårt mot landsbygden. Det var därför som jag för några dagar sedan sade att detta är en krigsförklaring mot den svenska landsbygden. Det var det vi befarade innan valet, och det blev också resultatet efter valet.

Jag tar ansvar. Jag gick till val som centerpartist och tillsammans med Alliansen. Vi lade fram vårt valmanifest. Väljarna valde annorlunda. De valde dig som statsminister. Därmed gör jag också som jag sade till väljarna innan valet; jag går i opposition. Jag kommer att vara en aktiv och granskande opposition. Jag kommer att se till att nagelfara era förslag som ni lägger här i riksdagen eftersom jag vill ha ett land som lever i alla dess delar. Jag vill ha fler små företag och fler jobb. Den politik som Stefan Löfven kommer att lägga fram här i riksdagen kommer att ha helt motsatt effekt.

(Applåder)

Anf. 72 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är alldeles uppenbart att Sverige behöver just en politik som gör att hela landet, inklusive svensk landsbygd, kan utvecklas. Då måste det väl ändå kännas skönt att nu ha en regering med en finansminister som inte dödförklarar det svenska jordbruket som framtida industri utan som faktiskt förstår landsbygdens potential.

Vi behöver ta fram ett antal saker. En sådan sak är en nationell livsmedelsstrategi. En annan är hur vi använder vår skog som är en av våra traditionella och historiskt rika tillgångar – det gröna guldets. En tredje sak är hur vi stärker högskolorna i hela landet. Det är helt avgörande för att de olika regionerna i landet ska kunna utvecklas. Det fjärde området är besöksnäringen, turismen. Det femte är samhällsservicen. Finns det något av dessa områden som Centerpartiet är överens om att ändå fortsätta samarbeta om?

(Applåder)

Anf. 73 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Allt det som Stefan Löfven nu räknar upp har alliansregeringen satsat på. Det fanns också med i vårt alliansmanifest. Därför kommer vi att lägga fram vårt manifest och rösta för det. Då slipper vi nämligen avveckla Landsbyggsdepartementet, vi slipper rösta ja till den lastbilsskatt som skulle slå hårt och vi slipper rösta för 19 miljarder i höjda skatter på landets småföretagare och på ungas arbete. Därför säger vi nej till detta.

Jag bad Stefan Löfven att stå fast vid de blocköverskridande överenskommelser som fanns för att det ens skulle vara intressant för mig att fortsätta samtal på andra områden. Det var inom försvar, det var inom friskolor och det var inom migration. Det gick två eller tre dagar på jobbet. Sedan begravde Stefan Löfven friskoleuppgörelsen. Därmed saknas förutsättningar för fortsatta samtal inom andra frågor. Jag är väldigt ledsen för det.

Som statsminister behöver man ta ansvar. Som statsminister behöver man hålla sitt ord. Då fungerar det inte att redan första dagen överge blocköverskridande överenskommelser som vi har haft på ett antal områden och som var grundplattan för att ta ansvar och för fortsatt samarbete.

(Applåder)

Anf. 74 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag hade tänkt ställa en annan fråga, men det sista som Annie Lööf sade behöver analyseras lite.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet skrev båda under det som man var överens om i friskoleuppgörelsen och som vi fortfarande avser att ha med och genomföra. Man ska minnas att friskoleöverenskommelsen är en lite speciell överenskommelse eftersom den nämligen även innehåller väldigt tydliga skrivningar om vad man *inte* var överens om, och det var synen på vinst och på vinstbegränsning. Det var inte en del av friskoleöverenskommelsen. Men det fanns delar där vi var överens, och de delarna avser regeringen att genomföra.

Är alltså beskedet i dag från Annie Löfven, Annie Lööf – det hade annars varit en bra kombo – att Centerpartiet kommer att säga nej till de aktiva förslagen i friskoleöverenskommelsen, det som de partierna stod bakom, bara för att ni anser att det är fel regering?

Ni kommer dessutom, förutom att säga nej till de förslag ni tidigare har varit för, att ta det till intäkt för att inte diskutera några andra politiska områden. Det var det Annie Lööf precis sade från talarstolen. Eller missuppfattade jag helt?

Anf. 75 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Blocköverskridande överenskommelser gör man inte över en natt. Det är fråga om många års arbete och många års förhandlingar. Sedan slutar de i ett dokument som man skakar hand på och som sedan gäller.

Friskoleuppgörelsen är en sådan överenskommelse. Där var det många kompromisser och många förhandlingar. Vi lyckades nå en uppgörelse, och många gav i denna kompromiss.

I måndags, i förrgår, stod ni glatt vid en presskonferens i riksdagen tillsammans med Jonas Sjöstedt och presenterade att vinstjakten skulle stoppas. I regeringsförklaringen förklarade Stefan Löfven att det kommunala vetot ska införas. Det är i direkt strid mot den blocköverskridande överenskommelsen som jag förutsatte skulle ligga fast. Kan ni inte ens stå upp för den? Kan ni inte ens hålla fast vid en sådan? Hur ska vi kunna lita på er i fortsatta förhandlingar i andra frågor?

När jag mötte Stefan Löfven i ett samtal för några veckor sedan sade jag att de tre frågorna var grundbulten för att vi ska kunna fortsätta ha långsiktiga samtal om exempelvis energin. Då måste man stå fast vid de blocköverskridande överenskommelser inom försvar, migration och friskolor som vi faktiskt har enats om. Om ni inte står fast vid dem, som nu den nya regeringen väljer att inte göra, hur ska vi kunna lita på er i framtiden, Åsa Romson?

(Applåder)

Anf. 76 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle rekommendera både Annie Lööf och flera andra i kammaren, särskilt centerpartisterna, att läsa friskoleöverenskommelsen. Det är precis som du sade, Annie, att vi partiledare följde den nära i vissa skeden. Lars Leijonborg lade sig som ordförande vinn om att få en parlamentarisk beredning att diskutera frågorna i botten. Han begärde mer tid, mer tid och mer tid därför att han ville att partierna skulle komma överens.

Till slut lyckades man komma överens om det man var överens om. Men man var också tydligt överens om vad det var man inte var överens om. Det handlade om begränsningen av vinst.

Nu försöker du tolka in det som att man ändå var överens om att man inte skulle göra begränsningen av vinst. Jag skulle vilja att du återkommer och redovisar exakt var i den överenskommelsen vi från Miljöpartiet eller Socialdemokraterna gick med på att vi aldrig skulle göra några begränsningar av vinst för att du ska kunna anklaga oss för att bryta överenskommelsen.

Det ska bli roligt att se hur ni kommer att rösta på de förslag vi kommer att lägga fram.

(Applåder)

Anf. 77 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det här blir lite charmigt. Finns en överenskommelse eller inte? Kan man friskriva sig från en blocköverskridande överenskommelse och sedan i regeringsställning ta in reservationen och hoppas att de som har slutit den blocköverskridande överenskommelsen finner sig i detta?

Så funkar det inte! Inte i någon annan förhandling funkar det så. Det man har kommit överens om bör man hedra över blocken. Det har man inte gjort i det här fallet. Det kommunala vetot var en tydlig reservation från Socialdemokraternas sida. Det står tydligt att vi ska ha mångfald och valfrihet. Det står tydligt att man ska få ta ut vinst. Allt detta är borta sedan ni begrävde friskoleuppgörelsen i måndags.

Jag tycker att det är sorgligt. Jag hade gärna sett ett fortsatt samarbete eftersom vi behöver långsiktiga spelvillkor inom skolan och även inom energi och liknande frågor i framtiden. Men då måste man stå fast vid redan gjorda överenskommelser. Allt annat är svagt.

Om ni ska kalla er en samarbetsregering gäller det att göra om och göra rätt.

(Applåder)

Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Först vill jag gratulera till att Annie Lööf citerade Marx i sitt inledningsanförande. Jag trodde Åsa-Nisse-marxismen var helt utdöd.

Min fråga gäller miljöpolitiken. Du nämnde klimatpolitiken som en framgång för den förra regeringen. Jag tycker att det är mer komplicerat. En stor del av Sveriges utsläpp sker i dag i andra delar av världen. Vi har ändrat konsumtionsmönster så att industriproduktion i Kina och jordar i Brasilien är en del av de utsläpp som vi orsakar. Är det inte rimligt för ett grönt parti att vi borde räkna in vårt samlade fotavtryck globalt? Det är utmaningen. Då ser vi tyvärr inte att utsläppen har minskat utan snarare ökat. Utmaningen är betydligt större än vad vi trodde.

Sedan var det energifrågan. Både du och jag vet att orsaken till att den förnybara energin har byggts ut så kraftfullt i Sverige är en överenskommelse mellan Centerpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Det var en klassisk blocköverskridande överenskommelse som gjorde att man satsade på det förnybara och som gör att vi i dag kan diskutera att stänga kärnkraftsreaktorer, vilket är både bra och nödvändigt.

Är det inte dags att befria sig från högerburen? Är det inte dags att inleda en ny energiförhandling så att Centerpartiet, Vänsterpartiet och regeringen tillsammans kan diskutera hur vi återigen kan få fart på utbyggnaden av det förnybara och därmed stänga kärnkraftsreaktorer?

Är det viktigare för Centerpartiet att sitta fast i högerburen än att faktiskt avveckla kärnkraften?

(Applåder)

Anf. 79 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! För mig är det viktigt att nå resultat. Det har vi gjort sedan 2006. Jag är stolt över den gröna och förnybara tillväxten som har skett sedan 2006.

År 2006 fanns en terawattimme vindkraft. I dag är det tio. Det är en tiodubbling. Det fanns ungefär 23 000 miljöbilar, för att ta ett sådant exempel, 2006. I dag är det nästan 700 000. Det är klart att det inte är från Rosenbad allt detta dikterats utan det handlar om investeringsbeslut runt om i landet hos familjen som köper bilen eller hos företagare som investerar i vindkraft. Men det finns delar som skapar möjligheter genom miljöbilsbonus, genom elcertifikatssystem eller genom andra regler som gynnar att vindkraften växer.

Jag är glad över den förändring som har skett under alliansregeringens tid, det vill säga att Centerpartiet har varit en stark kraft för mer grönt och mer förnybart.

Sedan var det frågan om klimatutsläppen. Det är klart att man kan räkna lite hur som helst. Man kan välja att plocka in utsläppen i Brasilien,

Kina och Taiwan. Problemet blir att det blir helt omöjligt att jämföra. Problemet blir att det är helt omöjligt att föra internationella klimatförhandlingar. Man måste alltså räkna på samma sätt. Det mest smarta sättet att räkna är enligt de riktlinjer som FN har tagit fram, det vill säga räkna på det sätt som vi gör i Sverige i dag. På annat sätt kan man inte föra förhandlingar. Om vi alla skulle räkna på olika sätt skulle vi få en mycket tuff uppförsbacke på nästa års klimattoppmöte. Därför håller vi oss till de siffrorna, och därför är jag glad över att Sverige är ett klimatföredöme i världen. Vi minskar våra utsläpp samtidigt som jobben och företagsamheten växer.

(Applåder)

Anf. 80 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att Annie Lööf undvek frågan om behovet av en ny energiöverenskommelse. Er gamla finns egentligen inte. Den borgerliga överenskommelsen existerar inte. Om vi ska få fart med att bygga ut det förnybara och stänga reaktorer behöver vi tala med varandra. Det är dags att komma ut ur alliansburen och på allvar tala om hur vi kan stänga kärnkraften. Det finns en möjlighet i Centerpartiet.

Vi konsumerar mer och mer och flyttar våra utsläpp någon annanstans, till exempel industriproduktionen till andra länder, använder produktion av djurfoder och annat globalt. Om vi verkligen är gröna, om vi funderar över vilket globalt fotavtryck vi skapar, måste vi planera vårt samhälle så att vi lever på ett hållbart sätt. Vi kan inte ha något annat mål än att vi faktiskt inte ska konsumera mer per person än vad planeten tål. Går det att ha något annat mål för klimatfrågan?

Anf. 81 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jonas Sjöstedt säger att Alliansens energiöverenskommelse inte existerar. Därmed underkänner han riksdagen som beslutsfunktion. År 2009 lade vi fram ett flertal propositioner inom både klimat och energi. Det är så klart svensk lagstiftning som gäller fram tills något annat beslut fattas här av oss folkvalda i Sveriges riksdag.

Alliansens energiöverenskommelse är därmed svensk lag och gäller. Där kan vi också se tydliga resultat, inte minst vad gäller det förnybara.

Jonas Sjöstedt kan också försöka förändra världens måttstock på hur vi ska räkna våra utsläpp. Det är bara att försöka påverka FN-systemet. Fram till dess kommer vi att räkna utefter hur övriga länder väljer att göra. Det är bara på det sättet vi kan föra seriösa klimatförhandlingar. Det är bara så vi kan jämföra länder emellan. Det är bara så vi kan se till att alla länder faktiskt tar sitt klimatansvar. I fråga om det inhemska klimatansvaret behöver Kina, Indien och Brasilien göra mycket för att minska sina klimatutsläpp.

(Applåder)

Anf. 82 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Statsministern, ledamöter, åhörare! ”Sveriges röst ska alltid vara tydlig och klar när människovärdet kränks.” Så står det i regeringsförklaringen. Det är en av många väldigt fina formuleringar, tycker jag, i den nya regeringsförklaringen. Men det förpliktat också.

Just nu kämpar kurderna i Kobane förtvivlat mot övermakten. Man står emot en terrororganisation som är välbeväpnad och som begår massakrer på civila. Bakom dem finns gränsen mot Turkiet. Över den gränsen kommer inte de vapen man behöver. Flyktingar som flyr från Syrien har svårt att komma över gränsen. Frivilliga kombattanter till Isil strömmar fortfarande över. Här behövs Sveriges röst för att stå upp för människovärdet och för kurdernas kamp, inte bara för sin frihet utan allas vår frihet.

I Hongkong i Kina samlas hundratusentals människor för att stå upp för sin demokratiska rätt att välja sina egna beslutsfattare. De utmanar kommunistpartiets maktmonopol och strävar efter flerpartisystem och verklig demokrati. Även där bör Sveriges röst höjas.

Vi måste stå upp för människovärdet även när vi påverkas i våra ekonomiska intressen. Människovärdet måste vara viktigare än marknadsvärdet.

I regeringsförklaringen finns det en del positiva besked. Att erkänna Palestina är modigt. Att erkänna Palestina är att gå före och verka för en tvåstatslösning och att utmana ockupationen. Det speglar också att Sverige kan få en utrikespolitik som inte längre bara är ett eko av det som sägs i Washington och Bryssel, och det välkomnar jag.

Men i konsekvensens namn kan samma argument som används för att erkänna det fria Palestina användas för att erkänna det fria Västsahara. Vi uppmanar regeringen att göra det.

Det finns fler delar av regeringsförklaringen som en vänsterpartist tycker om. Det är dags att skrota fas 3. Stupstocken i sjukförsäkringen ska äntligen tas bort. Vi ska få en a-kassa som man kan lita på och som inte lämnar arbetslösa i sticket.

Men det finns en brist på konkretion i viktiga delar av regeringsförklaringen. Det är skönt att höra en statsminister tala om en starkare arbetsrätt, men det måste fyllas med ett konkret innehåll. Lex Laval måste bort. Vi kan inte ha en anställningsform som i sig skriver in otryggheten som själva grunden för anställningen, även om det inte finns ett skäl att ha en visstidsanställning. Allmän visstid bör försvinna. Vi måste göra någonting åt det faktum att trygga fasta jobb ersätts av bemanningsföretagsjobb här i Sverige.

Här finns det mycket att göra. Man kan göra det med Vänsterpartiet. Man kan knappast göra det med någon annan.

När det gäller klimatet måste de fagra orden fyllas med ett innehåll. Vi måste få ett klimatmål. Vi föreslår att det blir 45 procents reduktion av utsläppen av växthusgaser fram till 2020. Ett ambitiöst klimatmål som fylls med ett innehåll och en progressiv politik kan göra att vi återfår vår roll i de internationella klimatförhandlingarna, vare sig de utspelar sig inom EU:s ram eller inom Förenta nationerna.

Det måste vara så att det statliga företaget Vattenfall anpassar sin verksamhet efter vad ägarna faktiskt tycker. Vi äger Vattenfall. Dess uppgift är att verkställa den politik som regeringen och statsmakten bestämmer. Är ledningen inte beredd att göra det bör den lämna sitt uppdrag. Det kan säkert finnas någon ny tjänst på något energimuseum någonstans som man kan söka om man inte är beredd att bidra till omställningen av Sverige.

När det gäller jämställdheten och jämställda löner finns det mycket mer att göra. En extra månad som binds i föräldraförsäkringen är ett mycket försiktigt steg. Ska vi verkligen nå någonstans när det gäller att jämna ut

den enorma inkomstklyftan mellan män och kvinnor måste vi göra mycket mer, och vi måste vi göra det mycket fortare. Det kan man göra tillsammans med Vänsterpartiet.

Det handlar om föräldraförsäkringen. Det handlar om skattesystemet. Det handlar om villkoren för de pensionärer som har lägst pensioner, nästan alltid kvinnor. Och det handlar om att det ska finnas barnomsorg på obekvämt arbetstid, rätt att arbeta heltid och goda villkor i den välfärdssektor som är så viktig för kvinnors liv. Det kan man göra tillsammans med Vänsterpartiet.

Vi har en helt ny politisk situation. Vi har ett nytt politiskt läge i Sverige med en center-vänster-regering som har ett ganska svagt parlamentariskt mandat. Jag sade ofta i valrörelsen att Socialdemokraterna och Miljöpartiet har ett val: Antingen samarbetar man vänsterut med oss, eller så går man högerut. Det valet kommer att finnas under hela denna mandatperiod.

Vi kommer att vara ett vänsteralternativ. Vi kommer att vara ett oppositionsparti, men vi kommer alltid att vara beredda att förhandla om att genomföra vänsterpolitik. Vi kommer alltid att vara en opposition mot högerpolitik. Valet finns kvar under mandatperioden.

(Applåder)

Vi har träffat en första uppgörelse med regeringen. Den handlar om att ta bort vinstintresset i den svenska välfärden. Välfärden ska finnas till för eleverna. Välfärden ska finnas till för de äldre. Välfärden ska finnas till för de sjuka.

Vi ska ha valmöjligheter. Vi ska ha alternativa utförare, men vi ska ha en välfärd som drivs av omtanke om de människor som faktiskt behöver välfärden. Vi ska inte ha skolkoncerner som går i konkurs. Vi ska inte ha förskolor som ger vatten och bröd till barnen samtidigt som ägaren blir miljonär. Vi ska ha en välfärd som fördelas efter behov. Det ska vara slut på att betala det pris som privatiseringen har inneburit där personaltäteten på äldreboenden skurits ned och där lärarna har försvunnit därför att man skulle fylla riskkapitalisternas konton i skatteparadisen.

Vi är glada och vi är stolta över uppgörelsen med regeringen. Vi har inte fått igenom allt precis som vi ville. Det får man sällan när man kompromissar. Men vi har ändrat kurs för den svenska välfärden, och det är vi glada för. Vi kommer att stå vid det, och vi kommer att genomföra det tillsammans med regeringen Stefan Löfven.

(Applåder)

Men det är viktigt att tänka längre än så. Att ta bort marknadstänkandet, att ta bort prislappen på människor är grunden för att få en bra välfärd. Men det räcker inte, och det måste vi vara alldeles tydliga med. Vi har en brist på resurser i stora delar av den svenska välfärden. Det finns ibland en brist på lyhördhet mot de människor som använder välfärden. Det finns en brist på inflytande för många av dem som arbetar i välfärden. Ska vi klara det här krävs ett andra steg, där vi både satsar på och lyssnar på de människor som finns och som behöver den svenska välfärden. Det är nog så viktigt som att ta bort kommersialiseringen.

Att ta bort välfärden som handelsvara är ett bra första steg. Att bygga en välfärd att lita på är den stora utmaningen framöver. Det kommer vi att klara om vi prioriterar. Då krävs det en inriktning på den ekonomiska politiken som vågar sätta det gemensamma främst. Då krävs det en inriktning

på den ekonomiska politiken som faktiskt vågar fördela beskattning efter vilken förmåga man har att bära skatten. Då krävs ett samhälle som vågar omfördela. Då krävs vänsterpolitik.

(Applåder)

Anf. 83 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Valfärden ska bedrivas med kvalitet i centrum. Centerpartiet vill se stränga kvalitetskrav, skarp tillsyn och samma peng till privata såväl som kommunala utförare. Alla äldre ska ha en värdig tillvaro på sitt äldreboende och hög kvalitet i omsorgen. All vård och omsorg måste följas upp, och den som inte kan leverera tillräckligt god kvalitet ska helt enkelt inte få fortsätta.

Genom hela valrörelsen proklamerade Jonas Sjöstedt att han inte är till salu. Vänsterpartiet ställde sig på *en* barrikad, den att förbjuda Gunillas hemtjänstföretag, förbjuda akutvården på Bollnäs sjukhus och förbjuda min mormors rätt att välja äldreboende eller hemtjänst.

I sin jakt på vinster fick Jonas Sjöstedt tunnelseende. Han glömde vanliga människor. Han glömde den 99-åriga kvinna som upprepade gånger och i timal satt i sin egen avföring på ett kommunalt äldreboende i vänsterstyrda Umeå. När de anhöriga slog larm om missförhållandena blundade Jonas Sjöstedt och satt tyst. Då ställde han sig inte på någon barrikad. Jonas Sjöstedt har förblindats av ideologi, av driftsformen, och han tar aldrig den enskilda människans perspektiv.

Min fråga till Jonas Sjöstedt är därför: Hur säkerställer Jonas Sjöstedt i Vänsterpartiets korståg mot vinster i valfärden att äldre ska ha ett värdigt boende och känna sig omhändertagna även i den omsorg som bedrivs i kommunal regi? När kommer kravet på att förbjuda kommunala äldreboenden, om nu driftsformen är det onda och inte missförhållandena i verksamheten?

(Applåder)

Anf. 84 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det är helt riktigt att det är viktigt för mig att bekämpa själva vinstintresset. En del säger att det är orsaken till att jag håller på Gais.

Det är bara en förutsättning för att kunna skapa en bra välfärd. Jag tycker att du har rätt på ett sätt när du problematiserar det här: Nej, det är inte så enkelt som att ta bort vinstintresset. Däremot tror jag att det är väldigt bra att ta bort vinstintresset, för det lockar hela tiden till att skära ned, till att spara, till att fokusera på någonting annat än att brukarna ska ha det bra.

När vi tar bort vinstintresset måste vi fokusera på att alla de verksamheter som finns kvar – offentliga eller privata – som använder skattepengarna rätt ska ha en bra kvalitet. Det arbetet måste naturligtvis ske hela tiden. Jag tror att några saker är avgörande.

Vi behöver mer resurser till den svenska äldreomsorgen. Alla som har besökt ett normalt äldreboende och talat med dem som arbetar där vet vilka arbetsförhållanden man har: delade turer, allt tyngre arbetsuppgifter därför att de som kommer blir sjukare och man känner att man inte räcker till. Vi behöver helt enkelt ha fler som arbetar i äldreomsorgen.

Men det räcker inte med att de är fler. De måste också ha en bra utbildning. Därför har vi föreslagit att alla som arbetar i äldreomsorgen ska ha både rätt till grundläggande yrkesutbildning, och kunna ta ledigt från det vanliga arbetet för att få denna utbildning, och rätt till fortbildning. På många ställen saknas det i dag. På många äldreboenden saknar medarbetare den nödvändiga utbildningen för detta svåra och viktiga arbete som man faktiskt har.

Sedan tror jag på det egna ansvaret. Jag tror att när människor har inflytande och makt över sitt arbete kommer det någonting gott ur det.

Jag tycker också att det är bra att människor har valmöjligheter, att man kan välja vilket äldreboende som passar bäst, att personalen kan ha olika profil på verksamheten och anpassa den till de boende.

Allt detta vill vi göra. Men vi tror att vi gör det så mycket bättre om vi tar bort vinstintresset ur välfärden.

Anf. 85 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag är helt fascinerad. Hur ska vinstintresset göra det bättre för den 99-åriga kvinnan som blev misskött på ett kommunalt äldreboende i vänsterstyrda Umeå, där vänsterpartisten var ordförande i socialnämnden? Detta äldreboende, som hette Skräddaren, togs över av kommunen från ett privat vårdföretag för ett antal år sedan, och sedan dess har kvaliteten blivit sämre. Det vittnar medarbetare om. Tittar man på de generella undersökningar som görs ser man att medarbetare i privata vårdföretag är mer nöjda med sin arbetssituation och mindre sjukskrivna än de inom den kommunala äldreomsorgen.

Jag vill inte ställa dessa mot varandra. Jag vill ha fokus på kvaliteten. Jag vill ha fokus på värdig omsorg om den enskilde. För mig är inte driftsformen det centrala. För mig är kvaliteten det centrala.

Jag frågar igen: När kommer kravet på att kommunala äldreboenden ska läggas ned om nu driftsformen är det centrala i Jonas Sjöstedts resonemang och inte missförhållandena i verksamheten?

(Applåder)

Anf. 86 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är helt centralt att man arbetar för en god kvalitet oavsett vem som är huvudman för ett äldreboende, till exempel. Jag ska nämna fyra saker som är viktiga med att ta bort vinstintresset för kvalitetens skull.

Det första är att vinstintresset leder till att man har lägre personaltäthet. Det är genomgående i äldreomsorg som drivs med vinstintresse. Det gör det svårare att orka, hinna med och räcka till för personalen.

Det är fler otrygga tillfälliga anställningar i äldreomsorgen när vinstintresset kommer in. Det innebär att det är större risk att man byter personal oftare.

Det är färre som får arbeta heltid, och heltid är viktigt, inte minst därför att man får en försörjning som man kan leva på när man arbetar inom äldreomsorgen, där det är mycket låga löner.

Sedan har man inom det offentliga ett meddelarskydd som inte finns inom det privata, utan där finns det i stället ett krav på lojalitet med arbetsgivaren.

Detta innebär inte per automatik att det offentliga är bättre än det privata. Det vore förmätet och felaktigt att säga så. Men det innebär att förutläggningarna för att skapa god verksamhet är bättre. Det ska vi skapa över hela fältet i äldreomsorgen.

Anf. 87 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! En av de största jämställdhetspolitiska utmaningarna är det våld som kvinnor utsätts för. Att slippa utsättas för våld och hot är en mänsklig rättighet. Det är tusentals, kanske tiotusentals, kvinnor som lever i rädsla varje dag, ofta för de män som de tidigare har haft förhållanden med. Kvinnor utsätts för trakasserier och kränkningar, och kvinnor blir utsatta för våldtäkter och sexualiserat våld.

Ett av de märkliga förslag som Vänsterpartiet har och som jag skulle vilja be Jonas Sjöstedt förklara gäller synen på påföljder och straff för våldtäkt.

Våldtäkt är den största kränkning en kvinna kan utsättas för, med undantag för att bli ihjälslagen. Det är en oerhört grov kränkning. Enligt min uppfattning kanske vi inte straffar det tillräckligt i dag. Men Vänsterpartiet har som sitt förslag att de som sitter i fängelse för våldtäkt ska släppas ut efter kortare tid än i dag.

Varför, Jonas Sjöstedt, vill ni mildra fängelsestraffet för våldtäktsmän?

Anf. 88 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag antar att det som Jan Björklund syftar på är möjligheten till villkorlig frigivning. Det är Folkpartiet också för. Jag ska bara informera om det: Ni är också för möjligheten till villkorlig frigivning.

(Applåder)

Spara lite på retoriken!

Vad vill vi göra? Vi vill skärpa straffen för grova sexualbrott. Vi vill införa en lag om oaktsamhet. Vi vill införa regler om samtycke. Det gör att det finns ett bättre rättsligt instrument för att beivra detta mycket grova brott. Vi vill ta bort den tvåårsregel – ni har inte tagit bort den – som innebär att kvinnor som kommer från andra länder tvingas stanna i relationer där de utsätts för våld och våldtäkter år efter år. Det vill vi göra.

Vi vill ge ett permanent och kraftigt stöd till landets kvinnojourer. Det är helt avgörande för att dessa kvinnor ska ha någonstans att ta vägen. I dag får de bokstavligen nej i dörren till en del av kvinnojourerna. Där får de hjälpen och stödet av andra kvinnor att beivra dessa grova brott.

Ja, vi vill bekämpa sexuellt våld mot kvinnor. Det har högsta prioritet för Vänsterpartiet.

(Applåder)

Anf. 89 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Men du svarar inte på frågan, Jonas Sjöstedt.

I dag har vi tvåtredjedelsfrigivning. Från Alliansens sida har vi föreslagit att det ska bli trefjärdedelsfrigivning i stället, det vill säga att straffen, den tid man verkligen sitter i fängelse, ska förlängas. Men ni i Vänsterpartiet vill gå över till halvtidsfrigivning. Det betyder att den som döms till fängelse för våldtäkt kommer att släppas ut efter kortare strafftid. Det är ju sanningen.

Sedan kan du prata om stöd till kvinnojourer. Det är i själva verket alliansregeringen som har ökat det stödet. Men det är inte ett alternativ. Vi ska väl ha både och. Vi ska ha en mycket tuff syn på våldtäkter, och vi ska ge stöd till kvinnojourer.

Nu ger jag Jonas Sjöstedt chansen en gång till: Varför vill du släppa ut våldtäktsmän efter kortare fängelsestid än i dag?

Anf. 90 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! I både mitt och Jan Björklunds Sverige finns det en möjlighet att ha villkorlig frigivning. Det innebär i vårt fall att en förstagångsförbrytare som sköter sig ska ha möjlighet att komma ut tidigare och kunna bevisa att man återgår till ett normalt liv. Om man inte sköter det åker man tillbaka till fängelset – självklart är det så. Det är ni för, och det är vi för. Man kan diskutera vilka tider det ska vara.

Varför är man för det här? Jo, målet med fängelsevistelsen är dels att straffa för brottet – och vi vill skärpa straffet för grova sexualbrott – dels att personen aldrig ska göra om det. Vi vet att många som sitter i fängelse lång tid blir återfallsförbrytare. Vi har som mål att människor ska sluta vara kriminella.

Det är svårt, och det är komplicerat. Och när det är svårt och komplicerat är lockelsen stor att bli populist, att stå och dra det enkla inför kamraren – ojoj – vi vill det här – i stället för att se att det handlar om att föra den mest effektiva kampen mot kriminalitet. För mig är det avgörande.

(Applåder)

Anf. 91 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tänkte fortsätta det resonemang som jag har fört med tidigare talare om kvalitet i välfärden.

Först vill jag gratulera Jonas Sjöstedt till att närmast ha fått diktera för de andra partierna hur den här överenskommelsen mellan Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet skulle se ut. Det som dock är det tråkiga är att inflytandet för enskilda patienter, enskilda äldre inom äldreomsorgen och enskilda skolbarn och deras familjer i Sverige kommer att minska. Men grattis, Jonas Sjöstedt!

Jonas Sjöstedt sade i det tidigare meningsutbytet med Annie Lööf att kvalitet är centralt. Det är bra – jag tar dig på orden där, Jonas.

Om vi då tittar på äldreomsorgen i Sverige och hur den bedöms säger Socialstyrelsen att det inte går att hitta någon skillnad. Är det så att det finns någon skillnad är det lite till fördel för privata alternativ framför kommunala alternativ.

Det har tillkommit 170 nya vårdcentraler i Sverige, vilket gör att fler har nära till vården. Fler kan välja mellan olika vårdcentraler, och det tror jag är bra. Tittar man på rankningen som patienterna, medborgarna, själva gör ser man att 14 av de 20 bästa är privat drivna.

Om vi har kvalitet som utgångspunkt, borde det då inte vara vår uppgift som politiker – vare sig vi är på den nationella nivån, landstingsnivån eller den kommunala nivån – att ta itu med dem som levererar *dålig* kvalitet? Varför lägger ni ned så mycket möda på att bekämpa dem som levererar *bra* kvalitet, Jonas Sjöstedt?

Anf. 92 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Först vill jag tacka för gratulationen – det värmer.

Om man har en privat verksamhet som gör en vinst och har god kvalitet – sådana verksamheter finns självklart – blir kvaliteten bättre eller sämre om man använder hela pengan till verksamheten? Jag tror att den blir bättre. Det blir ännu mer personal och ännu mer investeringar, allt går till patienterna och inget plockas ut.

Det är precis det som vårt förslag syftar till. Pengarna ska gå till det de är avsedda för. Duktiga människor som arbetar i äldreomsorg, skola och sjukvård ska få ännu bättre resurser. Ingen ska plocka i väg pengarna från deras arbete. Då blir det ju ännu bättre, Göran. Är det inte det allra bästa att göra på det viset?

Det finns en tendens att det privata vinstintresset söker sig dit där man enklast gör vinst. Varför hamnar vårdcentralerna i de stora städernas centrum? Varför hamnar de inte på landsbygden eller i förorter där man har låga inkomster och låg utbildningsnivå? Jo, därför att där tjänar man inte lika mycket pengar. Varför har en del privata friskolor med vinstintresse faktiskt ratat elever med särskilda behov? Jo, därför att marknaden fungerar så. Marknaden räknar i pengar. Marknaden utgår inte från de mänskliga behoven. Därför passar inte marknaden som drivkraft i välfärden, för där ska det vara själva omtanken som är grunden.

Det finns också omfattande studier, till exempel från USA där man har offentlig vård, privat vård utan vinstintresse och privat vård med vinstintresse. Där har man provat det här i årtionden. Där har man gjort omfattande akademiska studier. Vad visar de? Jo, de visar att vård utan vinstintresse, offentlig eller med andra utförare, är överlägsen vård med vinstintresse när det gäller resultat och när det gäller ekonomi.

(Applåder)

Anf. 93 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! I Sverige har vi ju ett förnämligt system. Jag såg för ett tag sedan att Dagens industri kallade det ett guldägg. Det är någonting vi ska vara rädda om och vårda att vi har en gemensam finansiering. Vi betalar alla, vare sig vi är friska eller sjuka, genom våra skattsedlar och får vård efter behov. Däri ligger någonting alldeles fantastiskt.

Men jag har svårt att begripa varför det bara ska vara det offentliga som är utförare. Det är i praktiken den politik som ni nu lägger grunden för genom den överenskommelse som ni har: Om man vill starta en privat verksamhet ska man i princip bara kunna gå med förlust. Man ska inte kunna gå med vinst.

Men vad är problemet med vinsten om man levererar god kvalitet som människor efterfrågar? Och varför, Jonas Sjöstedt, lägger du inte ned lika mycket möda på att bekämpa dålig kvalitet i offentliga verksamheter som du lägger ned på att bekämpa god kvalitet i privata verksamheter?

Anf. 94 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! När Göran Hägglund började prata om guldägg trodde jag att han skulle komma in på riskkapitalbolagen i nästa mening och beskriva deras enorma vinster. Men den slank en annan väg, den argumentationen.

Det finns inget parti i Sveriges riksdag som ägnar så mycket kraft åt och förslår så mycket medel till välfärden som Vänsterpartiet, just eftersom vi ser de stora utmaningar som finns även i den offentliga välfärden.

Det finns två myter som du sprider om vårt förslag, Göran Högglund.

Nej, det är inte bara det offentliga. Andra utförare är välkomna. De ska uppmuntras. Det ska finnas valmöjligheter, men de ska inte plocka ut vinster.

Nej, vi tar inte bort valmöjligheterna för den enskilde. Tvärtom är målet att fler ska kunna välja ett äldreboende om det finns fler platser. Man ska kunna gå till den vårdcentral som passar en bäst.

Vi har inte heller diskuterat skolvalet, även om jag gärna skulle ha gjort det. Det fanns inga sådana förutsättningar. Det berörs inte av det här.

Det handlar om att pengar till välfärden ska gå till välfärden. Det handlar om att välfärden inte är en marknad. Det handlar om att vi inte är kunder. Vi är medborgare.

(Applåder)

Anf. 95 JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! ”Mina leksaker är kvar hemma. Vi flydde när människor kom för att döda oss. Jag vill hem igen.” Så säger Gilan; hon är åtta år gammal. Gilan är ett av tusentals barn som den här sommaren har tvingats fly från sina egna hem. Hon har sett och upplevt saker som inga barn borde behöva se och uppleva.

Nyhetererna som når oss från Mellanöstern, där terrororganisationen IS drar fram, är som en mardröm. Människor begravs levande. Unga kvinnor används som sexslavar; andra skär man halsen av. Det är så bestialiskt att vi inte ens kan föreställa oss det.

Världssamfundet måste nu gå in och ta ett stort ansvar. USA gör redan omfattande insatser. Mänskliga rättigheter måste tryggas. Terroristerna ska ställas till svars. Gilan, den lilla åttaåriga flickan, ska få återvända hem.

Herr talman! Det finns bara en hållbar lösning på konflikten mellan Israel och Palestina, nämligen en framförhandlad tvåstatslösning. Ett Israel och ett Palestina, sida vid sida och i fred med varandra.

Sverige har fram till nu haft en balanserad inställning till de båda parterna i denna konflikt. Båda sidor har nämligen delvis rätt, och båda sidor gör också fel. Israels bosättningspolitik på områden som är ett framtida Palestina är provocerande. Å andra sidan styrs halva Palestina av terrororganisationen Hamas, som inte vill ha fred med Israel utan vill utplåna Israel.

Den nya regeringens erkännande av Palestina är ogenomtänkt och förhastat. Nu kommer Sverige av omvärlden att uppfattas som att ensidigt ta ställning för den ena parten i denna konflikt. En del kommer att applådera det och andra att kritisera det, men det är obalanserat.

Den hållning som drevs av Göran Persson och Anna Lindh överges nu. Det är den linje som alliansregeringen har fullföljt: Ett enat Palestina ska erkännas den dagen ett enat Palestina är redo att erkänna Israel.

Herr talman! Rysslands aggressiva beteende mot Ukraina är totalt oacceptabelt. Det måste få kännbara konsekvenser för Ryssland. Det måste få konsekvenser för det internationella samarbetet. Det måste också få konsekvenser för svensk säkerhets- och försvarspolitik. Ett starkare svenskt försvar är nödvändigt.

Regeringens avvisande hållning mot Natosamarbete är oklok och bygger mer på önsketänkande och historisk nostalgi än på nuvarande realiteter. Ensam är inte stark. Ensam är till sist bara ensam. Stark är man tillsammans.

Herr talman! Aruba är ett litet örike i Västindien. Aruba är listetta i världen på höga marginalskatter – fram till den 1 januari. Sedan blir Sverige listetta. Att toppa just den listan, att ha de högsta skatterna i världen på arbete, är inte det mest ärofylla. Sverige har inte legat riktigt på topplats även om vi har varit med i konkurrensen, men vi kommer upp på topplats med de höjda marginalskatterna från den rödgröna regeringen.

För att förbli en välfärdsnation måste Sverige förbli en stark företagsnation. Med kirurgisk precision riktar nu den nya rödgröna regeringen in sig på att göra det dyrare att anställa genom att höja arbetsgivaravgifterna, genom att höja marginalskatter och genom att driva en våghalsig energipolitik.

Vi ska i stället underlätta att driva företag. Det hjälper inte att inrätta industrikansler och innovationsråd om man i övrigt för en politik som är företagsfientlig. Det är i företagen jobb skapas. Jobb skapas inte av politiker; jobb skapas av framgångsrika företag.

”Obligatorisk gymnasieskola vore en katastrof.” Så skriver en lärare i en artikel i tidningen i dag. Alla ungdomar, herr statsminister, vill inte bli akademiker. Alla ungdomar kan inte bli akademiker, och samhället fungerar inte om alla är akademiker.

Den nedvärdering av yrkesutbildningar och yrkeskunskaper som Sverige har ägnat sig åt i 25 år, i synnerhet under den rödgröna regeringstiden, även om vi har försökt vända detta, måste få ett slut.

När den rödgröna regeringen nu gör gymnasieskolan obligatorisk och samtidigt lagstiftar fram att alla ungdomar ska tvingas läsa in universitetsbehörighet är min stora oro att utslagningen av ungdomar kommer att öka mycket kraftigt. Utslagningen ökade ju kraftigt redan med Göran Perssons gymnasiereform, men nu tar ni ytterligare steg. Nu ska gymnasiet bli obligatoriskt.

Varje år hoppar tiotusentals ungdomar av gymnasiet. Det hjälper inte dem att vi nu skriver in i lagstiftningen att de ska tvingas läsa in universitetsbehörighet och att man ska lagstifta fram den studiemotivation som krävs för att ta studentexamen. Ursäkta mig, det är inte lagstiftningen som är svaret på bristande studiemotivation.

Sverige bör i stället välja den modell som huvuddelen av Europa har, nämligen lärlingssystem, där man uppvärderar lärlingsutbildningar. Inget av de länder som har lärlingssystem i Europa kräver att alla ska läsa in universitetsbehörighet, men alla de länderna har lägre ungdomsarbetslöshet än vad Sverige har.

Herr talman! De valfrihetsreformer som införts sedan 90-talet är några av de största frihetsreformerna i Sverige. Föräldrar kan välja skola till sina barn. Mormor kan välja hemtjänst och äldreomsorg. Undersköterskan kan välja mellan olika arbetsgivare. Makt har förflyttats från kommunalpolitikernas skrivbord till medborgarnas köksbord. För oss liberaler är detta avgörande reformer. Vi kommer inte på något sätt att medverka till att den maktförändringen rullas tillbaka till politikens och byråkratins fördel.

Därför är regeringens överenskommelse med Vänsterpartiet om att begränsa företagandet, om att begränsa valfriheten och om kommunala veton

inom välfärdssektorn olycklig. Den är ett direkt brott mot friskoleuppbyggnaden, som vi sex partier träffade just för att skapa stabila villkor över blockgränsen, för att dessa regler skulle gälla över framtida regeringsskiften. Det tog tre dagar. Sedan svek ni den uppbyggnaden.

Bara med Vänsterpartiet får du fett med feminism och socialism. Så sade Jonas Sjöstedt i sitt sommartal – han nickar, ser jag. Bara med Vänsterpartiet får man fett med feminism och socialism. Nu ser vi resultatet. Den rödgröna regeringen lägger nu, på Vänsterpartiets begäran, krokben för kvinnors företagande inom välfärden.

I traditionellt manliga branscher läggs det inga begränsningar. Där är det okej med företagande, med vinst och med många arbetsgivare. Det finns inga kommunala veton där män är verksamma. Kommunala veton ska läggas in i de branscher där kvinnor är verksamma. Det är Vänsterpartiets definition av feminism och socialism.

Från Folkpartiets sida välkomnar vi alla dessa företagare. Det är kvinnor som driver företag inom välfärdssektorn och kvinnor som vill välja att jobba hos andra arbetsgivare än bara kommunen. Tack för de stordåd som ni utför varje dag! Sverige behöver mer feminism, men Sverige behöver inte mer socialism.

Ni kallar er för vänsterfeminister, Jonas Sjöstedt, men när det kommer till kritan är ni bara vänster och väldigt lite feminister.

I regeringsförklaringen i fredags förklarade statsministern att han vill ha samarbete och breda lösningar, men det var bara just i fredags. Alla andra dagar sedan regeringsbildningen påbörjades har han givit besked som kraftigt kommer att försvåra ett sådant samarbete. Det handlar om att riva upp friskoleuppbyggnaden, att riva upp energiöverenskommelsen, att höja marginalskatterna och att göra viktiga utrikespolitiska ställningstaganden utan samråd med oppositionen. Inget av detta signalerar vilja till samförstånd.

Vi hör vad ni säger, men vi ser också vad ni gör. Och det är en väldigt stor diskrepans mellan de båda sakerna. Ni talar om breda lösningar, men ni låter Vänsterpartiet bestämma. Ni talar om samförstånd, men ni river upp det samförstånd som redan har funnits. Ni talar om samarbete, men ni börjar med en ganska hög konfrontation.

När jag ser vad som har hänt de senaste dagarna och de senaste veckorna håller jag med den socialdemokratiska valaffisch som jag läste för några veckor sedan. Sverige borde kunna bättre.

(Applåder)

Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! I den första änden vill jag ändå ha sagt detta: Vi har inte rivit upp någon energiöverenskommelse. Problemet är att vi inte ingår i den energiöverenskommelse som era fyra parter har slutit. Vad jag vill komma till är en energiöverenskommelse som näringslivet, inte minst, vet håller över flera mandatperioder, just av det skälet att den sträcker sig över blockgränserna.

Men jag tänkte ta upp ett annat område. Jan Björklund! Du har sagt att du är feminist, och det är jag med. Nu tycker jag att det är viktigt att vi står upp för det. Tillsammans har våra två partier, tycker jag, gjort hedervärda insatser för kvinnors rättigheter och kvinnors möjligheter. Det har vi gjort tillsammans. Det är allmän och lika rösträtt. Det är särbeskattningen. Det

är abortlagstiftningen. Det är utbyggnaden av föräldraförsäkringen och utbyggnaden av barnomsorg. Allt är väldigt bra. Det har byggt en del av jämställdheten i Sverige, men vi måste gå vidare av det skälet att vi ser att mycket är kvar.

Fortfarande skiljer det drygt 3 ½ miljon kronor i livsinkomst mellan en kvinna och en man. I de börsnoterade företagen är det vanligare att heta Johan än att det finns en kvinnlig vd. Och männen tar fortfarande bara ut en fjärdedel av föräldraförsäkringen.

Allt det här kommer att kräva reformer. Vi är inte eniga om allt, Björklund, men vi är eniga om mycket, bland annat detta. Därför vänder jag mig till Folkpartiet. Eftersom nu våra båda partier har dragit slutsatsen att tiden är mogen för att vika ytterligare en månad till vardera föräldern är min fråga: Vill Folkpartiet vara med och stärka jämställdheten i föräldraförsäkringen? Den andra frågan är: Finns det fler feministiska reformer som Folkpartiet är villiga att genomföra under kommande mandatperiod?

Anf. 97 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det första ni skulle kunna göra, Stefan Löfven, är att inte införa kommunalt veto för kvinnligt företagande. För det är den enda åtgärd som ni hittills har aviserat som verkligen kommer att påverka på välfärdsområdet.

Sedan har jag sagt – och det har jag sagt hela tiden – att om en rödgrön regering lägger fram förslag som vi tycker är bra kommer vi att rösta för dem. Folkpartiet tycker att vi bör ha ytterligare en öronmärkt pappamånad. Läger ni fram ett sådant förslag kommer vi att trycka på ja-knappen för just det förslaget. Det betyder inte att vi är överens om allting annat. Men så är det i riksdagen. Man trycker på ja-knappen när man tycker att förslag är bra.

Men det första ingreppet ni nu har gjort går i rakt motsatt riktning mot feminism. Ni lägger in ett kommunalt veto mot kvinnligt företagande.

Stefan Löfven! Du började prata om energiuppgörelsen, men det uppenbara sveket ni nu har gjort gäller ju friskoleuppgörelsen. Jag satt på ditt arbetsrum förra året. Vi skakade hand på att vi skulle komma överens om friskoleuppgörelsen. Det mynnade ganska snart efteråt ut i en sexpartiuppgörelse. Sedan ser jag dig nu stå och skaka hand med Jonas Sjöstedt och strunta i den uppgörelse vi hade. Det är ett svek, Stefan Löfven.

Anf. 98 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nej, nu måste vi faktiskt ställa kyrkan mitt i byn och förklara hur detta hänger ihop. Vi har en uppgörelse i Friskolekommittén – det stämmer. I den står det – det borde Björklund vara väldigt medveten om – väldigt tydligt att vi har en annan uppfattning när det gäller etablering. Det gäller Socialdemokraterna. Vi hade en annan uppfattning tillsammans med Miljöpartiet när det gäller bolagsstyrningen, styrningen och det som ska stå i bolagsordningen. Där hade vi en avvikande uppfattning. Det står väldigt tydligt. När vi gjorde upp det här var det också tydligt, just på de två punkterna, att vi har en annan uppfattning. Vi kommer att driva det vidare. Det godkändes av alla parter i den ingångna överenskommelsen att så var fallet.

Nu gör vi detta, och det innebär inte för oss att den andra delen av överenskommelsen på något sätt är ogiltig, utan den gäller fortfarande. Vi

hade mycket klara besked på den punkten. Jan Björklund gjorde upp med den vetskapen. Låtsas inte som någonting annat!

Prot. 2014/15:8
8 oktober

Partiledardebatt

Anf. 99 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Detta är faktiskt en rätt avgörande frågeställning. Det är klart att ni har en massa åsikter om friskolor. Vi på vår sida, inom Alliansen, har också en massa åsikter om friskolor. Då möts vi och gör upp. Då får man ju ge och ta, och allt får man inte igenom. Men vitsen med uppgörelsen är att det man då är överens om gäller också över framtida regeringsskiftet. Det är därför man gör blocköverskridande uppgörelser.

Ja, nu fick ni regeringsmakten. Då passar ni på att föra in allt det vi inte var överens om, som ni tyckte från början. Det är ett helt orimligt sätt att se på uppgörelser. Hur ska man kunna göra upp med er om man inte kan lita på er?

Anf. 100 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jan Björklund ägnade en betydande del av sitt anförande åt att diskutera feminism med och utan socialism. Det kan därför vara dags att göra en liten utvärdering av hur de olika modellerna har fungerat.

Vi har nu haft åtta år när ni som feministiskt parti har haft chansen att verkligen göra någonting åt de stora feministiska framtidsfrågorna. Jag måste säga att resultaten inte alls imponerar. Vi ser en ökad inkomstklyfta mellan män och kvinnor. Vi går faktiskt bakåt när det gäller detta. Det är inte mycket till feminism.

I det här valet fick Vänsterpartiet för första gången en majoritet kvinnor bland våra valda till kommunfullmäktige. Vi fick också en majoritet kvinnor till våra landstingsfullmäktige, och vi har en trygg majoritet i riksdagsgruppen där 57 procent är kvinnor. Vi har jobbat med feminismen på allvar. Vi har sett till att vi har en jämställd representation.

Hur gick det för den berömda feminismen utan socialism? Andelen kvinnor i er riksdagsgrupp är 26 procent – knappt bättre än Sverigedemokraterna. Är du nöjd med den feminismen utan socialism, Jan Björklund?

Anf. 101 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag är mycket missnöjd med andelen kvinnor i vår riksdagsgrupp. Tyvärr tappade vi ett antal mandat där det just satt starka kvinnliga företrädare. Det är olyckligt. Vi har en hemläxa att göra där. Det var ett sorgligt resultat ur den aspekten.

Vi har en majoritet kvinnliga kommunalråd och landstingsråd och i partistyrelsen, men det hjälper inte. Vi ska ha en mer jämn representation. Jag vill alltså säga att jag är mycket missnöjd på den punkten.

Däremot är det så, Jonas Sjöstedt, att under de här åtta åren har inkomstklyftorna mellan kvinnor och män minskat, inte ökat. Jag vet att du har ett eget sätt att räkna, men klyftorna har minskat och inte ökat. Antalet kvinnor i Sverige som har arbete har ökat kraftigt. Andelen kvinnor som jobbar heltid har ökat kraftigt den här tiden, utan lagstiftning. Det är ytterligare 10 000 kvinnor som är företagare i Sverige, och gissa vad? Det är i de branscher som du, Jonas Sjöstedt, vill förbjuda.

Detta är ett stort framsteg för jämställdheten även om vi inte har nått fram.

När ni styrde fram till 2006 fanns det 17 procent kvinnliga professorer. Förra året var det 35 procent kvinnor som utnämndes till professorer. Vi är inte nöjda, vi är inte färdiga, men det har gått åt rätt håll. En del av utvecklingen går för långsamt, men det går åt rätt håll.

Vad ni nu kommer att göra är att börja förbjuda och reglera de branscher där kvinnor arbetar. Det ska kommunalråden bestämma över. Där ska det inte finnas någon frihet, där ska det inte finnas företagare. Okej, där männen finns ska man kunna tjäna pengar, men kvinnor ska inte kunna tjäna pengar.

Det är motsatsen till feminism. Det är feminism med socialism.
(Applåder)

Anf. 102 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Det är riktigt att löneklyftan mellan män och kvinnor inte har ökat. Den har minskat en aning i Sverige. Det är också riktigt att fler kvinnor arbetar heltid, vilket Jan Björklund påpekar.

Trots detta har inkomstklyftan mellan män och kvinnor ökat. Hur kan man lyckas med det? Hur kan man lyckas öka inkomstklyftan trots att löneklyftan inte ökar? Jo, man gör det via politik. Man gör det genom att man sänker skatten för den rikaste tiondelen av befolkningen. Sju av tio av dem är män. Man slår sönder sjukförsäkringen för de långtidssjukskrivna. Sju av tio av dem är kvinnor.

Så ser feminismen utan socialism ut, och faktum är, Jan Björklund, att åtta års facit inte bara är att du har 26 procent kvinnor i din riksdagsgrupp. Du har också varit med och ökat inkomstklyftan mellan män och kvinnor. Det är inte bara feminism utan socialism. Det är feminism utan feminism.
(Applåder)

Anf. 103 JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det finns ett antal utvärderingar i världen av hur jämställda länder är. Sverige kommer etta eller tvåa i i stort sett alla de utvärderingarna efter dessa åtta år, Jonas Sjöstedt.

Vi är inte nöjda med allt, men vi har kommit mycket långt. Det finns fler steg att ta, till exempel i föräldraförsäkringen. Vi vill också att kvinnliga akademiker ska ha högre lön. Att det lönar sig att gå fem år på universitet och läsa till ingenjörssyrken men inte till läraryrket är saker vi måste rätta till. Det är mycket kvar, men vi har kommit en bra bit på väg. Jämfört med andra länder ligger vi väldigt långt framme.

Men, Jonas Sjöstedt, min oro gäller att ni vill behålla ROT-avdraget för män medan ni vill ta bort RUT-avdraget för kvinnor. Även om regeringen nu har anslutit sig till Alliansens ståndpunkt är det ju er uppfattning att det ska vara så. Och huvudnyheten den här veckan är att företagande inom kvinnodominerade branscher nu ska motarbetas. Här ska utvecklingen mot jämställdhet rullas tillbaka. Det är sorgligt för jämställdheten i Sverige!

(Applåder)

Anf. 104 GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Sverige har fått en ny regering, en regering med ett mycket svagt parlamentariskt stöd. Regeringspartierna teg sig gemensamt genom valrörelsen. Väljarna fick inte ens några klara svar på vilka man

ville samarbeta med eller om vad. Man lämnade det svenska folket utan klarhet om hur det skulle bli med Förbifart Stockholm, hur det skulle bli med försvaret, energipolitiken, arbetstiderna, RUT, ROT, restaurangmom- sen och så vidare.

Efter valrörelsens tiggande kommer nu beskedet, efter valet. Valresultatet innebar dock inte någon vänsterkantring hos svenska folket. De tre vänsterpartierna samlade en lika stor, eller lika liten, andel som i valet 2010. Ändå blir resultatet en tydlig vänstervridning av politiken.

Herr talman! Regeringen säger sig vara en samförstånds- och samarbetsregering, men de faktiska handlingarna talar ett annat språk. Ingångna överenskommelser bryts. Nya besked med närmast provokativa inslag levereras nu efter valet. Vänsterpartiernas människosyn och synen på den enskildes makt och ansvar skiljer sig mycket från Kristdemokraternas.

Ni har en annan syn när det gäller politikens roll. Där ni vill styra och ställa med människor vill jag att politiken ska stödja människors egna val. Ni vill bestämma åt föräldrar hur föräldraförsäkringen ska fördelas och införa obligatoriskt gymnasium. Ni vill politiskt besluta om sammansättningen av bolagsstyrelser och införa förbud mot den lilla glimt av valfrihet i barnomsorgen som alliansregeringen infört. Ni vill minska människors möjlighet att själva välja vårdgivare och i stället stänga ute aktörer som vill bidra till att utveckla vården.

Jag kan lova att det kommer att bli strid om de här frågorna. Jag lovar att vi kommer att ta fajten mot det här uttrycket för en tvångs- och likriktningspolitik.

Herr talman! Under Alliansens regeringsperiod har stora och viktiga förändringar genomförts. Utanförskap har brutits. 340 000 fler människor har ett arbete att gå till. Kvaliteten i välfärden har förbättrats. Vanliga inkomstagare har fått motsvarande en extra månadslön i skattesänkning. Ekonomiskt ansvarstagande har lett till en gynnsam ekonomisk utveckling.

Men Sverige har precis som många andra länder påverkats av den allvarligaste ekonomiska krisen sedan 1930-talet. I många länder kämpar man nu med en skyhög arbetslöshet och för att återta kontrollen över de offentliga finanserna.

Hur har det då gått för Sverige? Sverige är bäst i EU beträffande sysselsättningsgrad, bäst i EU när det gäller arbetskraftsdeltagande, bäst på skuldminskning, bäst på jämlikhet, bäst på innovation, bäst när det gäller livskvalitet för äldre, bäst på ekonomisk utveckling, bäst i EU rörande låg fattigdom.

Sverige har kort sagt klarat sig mycket väl. Förklaringen är en ansvarsfull politik.

Berättar jag det här av självgodhet? Är jag nöjd? Nej – svaret är att Sverige aldrig blir färdigbyggt. Det finns fortsatt mycket kvar att förbättra. Det kommer alltid att finnas mer som vi kan och som vi vill göra.

Därför förberedde sig också Alliansen för den här mandatperioden genom ett gemensamt valmanifest med 265 olika förslag som vi vill genomföra. Vi kommer från Alliansens sida att presentera en gemensam budget som ett alternativ till regeringens. Vi kristdemokrater kommer att bedriva en aktiv oppositionspolitik. Vi kommer inte att överge våra positioner utan kommer att rösta ja till förslag som överensstämmer med vår politik. Men

vi kommer att hårt opponera mot förslag som vi anser leder vårt land i fel riktning.

Herr talman! Det som kunde avfärdas som aningslöst när Socialdemokraterna var i opposition är i dag allvar. Jag är därför djupt bekymrad över Stefan Löfvens besked att Sverige ska erkänna en palestinsk stat.

Det vore naturligtvis helt orimligt att hävda att palestinierna har kontrollen över det egna territoriet. Jag är djupt bekymrad eftersom regeringen nu ska erkänna stater utifrån egna, politiska hittepåprinciper i stället för att luta sig mot praxis. Jag är djupt bekymrad eftersom Stefan Löfven frångår den praxis som säger att stora utrikespolitiska beslut ska förankras i Utrikesnämnden. Jag är djupt bekymrad eftersom beskedet innebär att Sverige ska försöka diktera villkoren i kommande förhandlingar mellan Israel och palestinierna.

Konflikten kan bara få ett slut genom att parterna hittar en gemensam lösning, och första steget dit är att palestinierna erkänner staten Israel.

(Applåder)

Stefan Löfven! Utifrån vilka principer – för det är väl ändå bra att hålla sig med principer – ska Sverige erkänna stater? Vi hörde Jonas Sjöstedt säga: Ja, har vi nu erkänt Palestina på de här grunderna, varför inte Väst-sahara? Så kan man räkna upp en lång rad länder som skulle kunna erkännas om vi inte lutar oss mot gamla, hävdvunna principer.

Stefan Löfven har argumenterat att det finns andra länder som har erkänt en palestinsk stat. Ja, det gör det förvisso – Ryssland och Kina erkänner Palestina. Är det länder vi brukar alliera oss med i folkrättsliga frågor? Det finns fler länder som har erkänt Palestina – Bangladesh, Bhutan, Tchad, Kuba, Indonesien, Iran, Irak, Nordkorea, Kuwait, Libanon, Libyen, Pakistan, Somalia, Saudiarabien, Qatar och Jemen, för att nämna några.

De här länderna har mer gemensamt än att de erkänner Palestina; de är också överens om att inte erkänna Israel. Det säger något om den politiska markering du vill göra, Stefan Löfven. Den är på riktigt. Den betyder någonting, och den får konsekvenser.

Det finns också länder som *inte* erkänner Palestina. Där finns bland andra Australien, Österrike, Kanada, Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Japan, Sydkorea, Lettland, Litauen, Nederländerna, Nya Zeeland, Norge, Portugal, Spanien, Schweiz, Storbritannien och USA.

I vilket sällskap känner vi oss mest bekväma, mina vänner? För min del är det självklart. Är det inte i det sällskapet Sverige borde återfinnas, Stefan Löfven?

Herr talman! Kristdemokraterna har under de gångna åtta åren i regeringen haft ansvar för sjukvård och äldreomsorg. Det är områden som tillhör politikens viktigaste och kanske svåraste. Det handlar bokstavligen om liv och död. Vi har kortat köer och gett sjuka och äldre makt över vem som ska vårda och hjälpa dem. Vi har genomfört stora satsningar på psykiatri och cancervård, infört en parboendegaranti, förbättrat vården för de mest sjuka äldre och mycket annat. Det har varit ett väldigt svårt jobb och ett väldigt viktigt jobb.

I praktiken är det förberedelser och planering, vilja och prioriteringar som har gjort att det har kunnat fungera. Ni har dock inte förberett er. När ni nu i regeringsförklaringen lovar att svensk sjukvård fortsatt ska vara världsledande har ni ingen aning om hur ni ska komma dit. Politiken kan

inte enbart gå ut på att försöka vrida klockan tillbaka till något slags monopolsituation när det gäller vård och omsorg i Sverige. Det kommer nämligen inte att leda framåt. Jag är ledsen om jag har fått er att tro att det är enkelt att utveckla sjukvården. Sanningen är nämligen att det är mycket svårt.

Min uppfattning är dessutom att staten måste ta ett större ansvar för att vi ska kunna möta morgondagens utmaningar när det handlar om jämlik vård och om att använda våra resurser på bästa möjliga sätt. Varje person, oavsett om man bor i Norrbotten, Blekinge, Stockholm, Göteborg eller var man nu bor, ska få likvärdig vård. Jag vill att staten ska driva sjukhusvården i Sverige, för jag tror att det kommer att bli bättre för alla våra medborgare.

Vad föreslår ni, Stefan Löfven? Regeringsförklaringen ger mycket lite av vägledning, förutom att ni vill riva upp och försöka vrida klockan tillbaka. Det kan inte vara vägen till framgång, herr talman.

(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om presidier för utskott

Förste vice talmannen meddelade att till ordförande respektive vice ordförande i utskotten hade följande ledamöter valts:

konstitutionsutskottet

Andreas Norlén (M), ordförande

Björn von Sydow (S), vice ordförande

finansutskottet

Fredrik Olovsson (S), ordförande

Anna Kinberg Batra (M), vice ordförande

skatteutskottet

Per Åsling (C), ordförande

Leif Jakobsson (S), vice ordförande

justitieutskottet

Beatrice Ask (M), ordförande

Annika Hirvonen (MP), vice ordförande

civilutskottet

Caroline Szyber (KD), ordförande

Johan Löfstrand (S), vice ordförande

utrikesutskottet

Kenneth G Forslund (S), ordförande

Karin Enström (M), vice ordförande

försvarsutskottet
Allan Widman (FP), ordförande
Åsa Lindestam (S), vice ordförande

socialförsäkringsutskottet
Fredrik Lundh Sammeli (S), ordförande
Elisabeth Svantesson (M), vice ordförande

socialutskottet
Emma Henriksson (KD), ordförande
Veronica Palm (S), vice ordförande

kulturutskottet
Per Bill (M), ordförande
Gunilla Carlsson (S), vice ordförande

utbildningsutskottet
Lena Hallengren (S), ordförande
Torkild Strandberg (FP), vice ordförande

trafikutskottet
Karin Svensson Smith (MP), ordförande
Lars Hjalmered (M), vice ordförande

miljö- och jordbruksutskottet
Matilda Ernkran (S), ordförande
Lena Ek (C), vice ordförande

näringsutskottet
Jennie Nilsson (S), ordförande
Catharina Elmsäter-Svärd (M), vice ordförande

arbetsmarknadsutskottet
Raimo Pärssinen (S), ordförande
Ulf Kristersson (M), vice ordförande

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Yilmaz Kerimo som ledamot i Valberedningen.

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i Valberedningen
Yilmaz Kerimo (S)

§ 4 Avsägelse

Prot. 2014/15:8
8 oktober

Förste vice talmannen meddelade att *Jan Landahl* avsåg sig uppdraget som riksrevisor från och med den 1 mars 2015.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 5 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

KOM(2014) 558 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om veterinärmedicinska läkemedel

Motioner

med anledning av prop. 2013/14:234 Sanktionsavgift för överträdelse av bestämmelserna om cabotagettransport på väg
2014/15:37 av Emma Wallrup m.fl. (V)

med anledning av prop. 2013/14:237 Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott
2014/15:39 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (SD)

med anledning av prop. 2013/14:241 Tydlig prisuppgift vid taxiresor
2014/15:38 av Emma Wallrup m.fl. (V)

§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 6 oktober

2014/15:1 Den iranska regimens brott
av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 8 oktober

2014/15:2 Akut situation i Kobane, Syrien
av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

Prot. 2014/15:8
8 oktober

§ 7 Kammaren åtskildes kl. 12.57.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med § 1 anf. 48 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 FREDRIK REINFELDT (M).....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	3
Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	4
Anf. 4 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik.....	5
Anf. 5 ANNIE LÖÖF (C) replik	5
Anf. 6 FREDRIK REINFELDT (M) replik.....	6
Anf. 7 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	6
Anf. 8 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	7
Anf. 9 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	8
Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 11 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	10
Anf. 12 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	11
Anf. 13 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	12
Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	12
Anf. 15 ANNIE LÖÖF (C) replik	12
Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	13
Anf. 17 ANNIE LÖÖF (C) replik	13
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	14
Anf. 19 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	14
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	15
Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	15
Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	16
Anf. 23 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	16
Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	16
Anf. 25 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	17
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	17
Anf. 27 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	18
Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	18
Anf. 29 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	19
Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	19
Anf. 31 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	20
Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	22
Anf. 33 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	23
Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	24
Anf. 35 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	24
Anf. 36 ANNIE LÖÖF (C) replik	24
Anf. 37 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	25
Anf. 38 ANNIE LÖÖF (C) replik	26
Anf. 39 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	26
Anf. 40 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	26
Anf. 41 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 42 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	27
Anf. 43 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	28
Anf. 44 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	28
Anf. 45 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	28
Anf. 46 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	29

Anf. 47 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	29
Anf. 48 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	30
Anf. 49 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	32
Anf. 50 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	33
Anf. 51 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	34
Anf. 52 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	34
Anf. 53 ANNIE LÖÖF (C) replik	34
Anf. 54 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	35
Anf. 55 ANNIE LÖÖF (C) replik	35
Anf. 56 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	36
Anf. 57 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	36
Anf. 58 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	37
Anf. 59 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	37
Anf. 60 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	37
Anf. 61 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	38
Anf. 62 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	38
Anf. 63 JAN BJÖRKLUND (FP) replik	39
Anf. 64 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	40
Anf. 65 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	40
Anf. 66 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	40
Anf. 67 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	41
Anf. 68 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	41
Anf. 69 ANNIE LÖÖF (C)	42
Anf. 70 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	44
Anf. 71 ANNIE LÖÖF (C) replik	44
Anf. 72 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	45
Anf. 73 ANNIE LÖÖF (C) replik	46
Anf. 74 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	46
Anf. 75 ANNIE LÖÖF (C) replik	46
Anf. 76 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP) replik	47
Anf. 77 ANNIE LÖÖF (C) replik	47
Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	48
Anf. 79 ANNIE LÖÖF (C) replik	48
Anf. 80 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	49
Anf. 81 ANNIE LÖÖF (C) replik	49
Anf. 82 JONAS SJÖSTEDT (V).....	49
Anf. 83 ANNIE LÖÖF (C) replik	52
Anf. 84 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	52
Anf. 85 ANNIE LÖÖF (C) replik	53

Anf. 86 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	53	Prot. 2014/15:8
Anf. 87 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	54	8 oktober
Anf. 88 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	54	-----
Anf. 89 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	54	
Anf. 90 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	55	
Anf. 91 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	55	
Anf. 92 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	56	
Anf. 93 GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	56	
Anf. 94 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	56	
Anf. 95 JAN BJÖRKLUND (FP).....	57	
Anf. 96 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	59	
Anf. 97 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	60	
Anf. 98 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	60	
Anf. 99 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	61	
Anf. 100 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	61	
Anf. 101 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	61	
Anf. 102 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	62	
Anf. 103 JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	62	
Anf. 104 GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	62	
§ 2 Anmälan om presidier för utskott	65	
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	66	
§ 4 Avsägelse.....	67	
§ 5 Bordläggning.....	67	
§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	67	
§ 7 Kammaren åtskildes kl. 12.57.....	68	